

వనిత

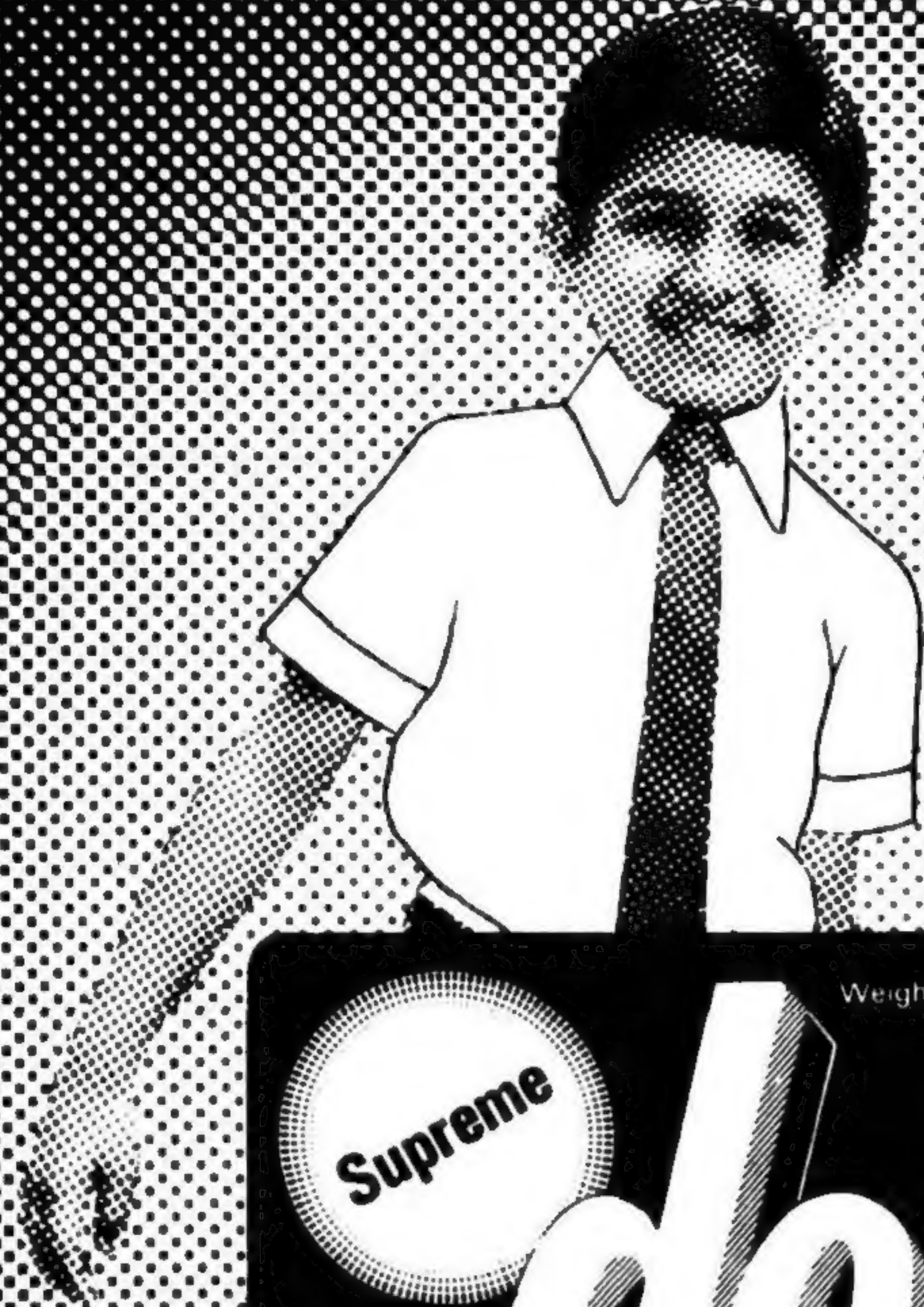
7

మార్చి పదిహేను : 1977

ప్రచురించినది

'తళతళలాడే' తెలుపు కోసం

సుప్రీమ్ డెట్ డెటర్జెంట్ ఉత్తీక బిళ్ల

కొత్తగా మెరుగు పర్చబడిన డెట్ బిళ్ల, బజార్లో దొరికే డెటర్జెంట్ ఉత్తీకే బిళ్లల కంటే ఎంతో మేలైనది.

మరికిని వదిలే శక్తికి, నురుగు నివ్వడంలోనూ, సువాసనలు చిందించడంలోనూ దీనికి మరేదీ సాటికాలేదు.

వాడి చూడండి! తేడా ఏమిటో మీరే తెలుసుకోండి! నిజమే, సుప్రీమ్ డెట్ బిళ్ల 'తళతళలాడే' తెలుపు యిచ్చేది!

దివ్యమైన తెలుపు, డెట్ యొక్క తెలుపు

మెడిమిక్స్

15 రకముల ఆయుర్వేద వనమూలికలచే తయారుచేయబడిన మెడిమిక్స్ సబ్బువలన చిన్నపిల్లల చర్మరోగములైన తామర, గజ్జి, చాకలిపొడలు, మంగలి పొడలు, చెమటకాయలు లేకుండ జేయును. ముఖముమీద మొటిమలు తొలగించును. నల్లటి మచ్చలు తీసివేయును.

మెడిమిక్స్

అధునికముగా లభించు సౌందర్య సాధనములకంటె మెడిమిక్స్ సబ్బులో వున్న వెలకట్టలేని వనమూలికల వలన ముఖమునకు సౌందర్యమును కలుగజేసి చర్మమును ఆరోగ్యవంతముచేసి చర్మమునకు సొగసును, యెరుపును కలుగజేయును.

మెడిమిక్స్

స్వచ్ఛమైన కొబ్బరినూనె వలన మెడిమిక్స్ సబ్బు తయారగుచున్నది. కావున ఉప్పునీటిలో కూడా సమృద్ధిగా తెల్లటి సురగనిచ్చును.

మెడిమిక్స్

మెడిమిక్స్ సబ్బునందు చందనపు నూనె, వట్టివేరు నూనె మరియు వెలగలిగిన ఆయుర్వేద వనమూలికల వలన దినమంతయు చల్లదనము ఆహ్లాదమును కలుగజేయును.

మెడిమిక్స్

జండియా పరిమళ ద్రవ్యములలో ఎన్నికైన తాయంపు సువాసన ద్రవ్యం మెడిమిక్స్ సబ్బు కలిగినందున దానివలన వచ్చు సువాసనలు రోజంతా మిమ్ములను పరవశింపజేయును.

SUBHODAYA

రక్షణ ! సువాసన!!
ఎక్కువ నురుగు!!!

చర్మ వ్యాధులకు డాక్టర్లచే సిఫారసు చేయబడినది

మెడిమిక్స్

ఆయుర్వేద టాయిలెట్ సబ్బు

CHOLAYIL PHARMACEUTICALS 1 PALAYAKARA STREET MADRAS 600 023

వనిత

స్త్రీ జన పక్ష పత్రిక

సంపుటి : 2 సంచిక : 18

మార్చి పదిహేను : 1977

విడి ప్రతి : ఒక రూపాయి

సం||ర చందా : ఇరవైనాలుగు రూపాయిలు

క్రిలంక : రూ. 1. 15

మలేసియా : 65 సెంట్స్

చిరునామా :

చందమామ బిల్డింగ్స్

మద్రాసు-600 026

వచ్చే సంచికలో

ముఖ చిత్రం :

'పద్మభూషణ్' గా గౌరవింపబడిన

నాట్య ప్రవీణురాలు

టి. బాలసరస్వతి

వర్ణచిత్రం వ్యాసం :

జామ్స్, జెల్లీస్ ఎలా చేస్తారు :

ఒక కథ :

ఆడవాళ్ళ మాటలకు అర్థాలు

(తాళ్లూరు కృష్ణకుమారి)

గోష్ఠి :

సుప్రసిద్ధ రచయిత్రి

స్థానాపతి రుక్మిణమ్మతో

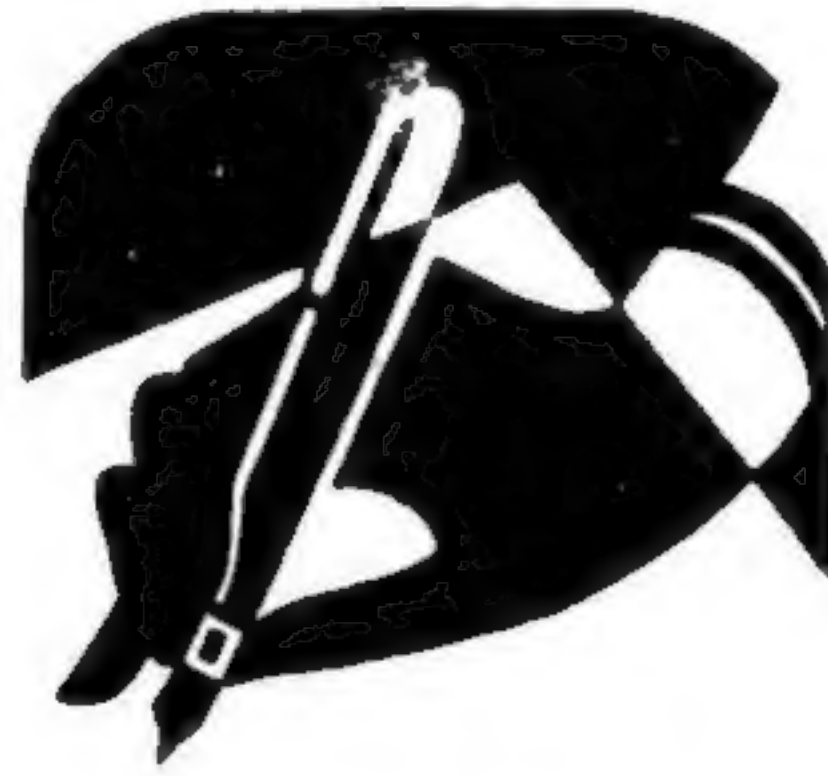
చర్చ :

"విద్యార్థినుల దుస్తులు, అలంకారాలు"

(మద్రాసు ఎన్.ఐ.ఇ.టి. కళాశాల విద్యార్థినులు)

'భార్యలు ఇవాళ నడుచుకోవలసిన విధానం ఎటువంటిది' అన్న విషయంపై వచ్చిన చర్చ చాలా చక్కగా ఉన్నది. 'భార్యభర్తల మధ్య చల్లటి స్నేహం ఉండాలి. ఆ స్నేహంలో హెచ్చు తగ్గులుండవు. ఆ అనురాగంలో అధికారానికి చోటు ఉండదు' అని వసంతా చంద్రశేఖర్ గారు చెప్పిన విషయాన్ని నేను పూర్తిగా సమర్థిస్తున్నాను. భార్యభర్తలిద్దరూ సంసార రథానికి చక్రాలవంటి వారు. ఏ చక్రం లేకున్నా రథం నిరుపయోగమే. నడిచే ఎడ్లలో సామరస్యం లేనపుడు బండి ఒడు దుడుకుగా నడచినట్లు భార్యభర్తలలో సామరస్యం లేనిదే జీవితం నడువజాలదు. ఇందులో ఏ ఒకరో ఎక్కువ అనేదేమీ లేదు. సంసారంలో భార్య భర్తలలో ఎవరు ఎక్కువ నిర్వహణ దృష్టి కలవారైతే రెండవవారు మొదటివారి సలహా పాటించడం మంచిది. కాని అధికారంతో జీవితాలను, మనసులను బాధపరచటం మంచిది కాదు.

—జి. సుమిత్రా రామకృష్ణ, హైదరాబాదు

15-2-77 సంచికలోని బామ్మ గారి పేజీ నన్నాకర్షించింది. పాతకాలపు కథల్ని, పురాణ కథల్ని కొట్టివేయడానికి వీలులేదు. నిజం చెప్ప వలసివస్తే నేడు ఎన్నో వందల కథలు చదువుతూ ఉంటాం. వాటిలో ఏవో ఒకటో రెండో కథలు మనస్సుకి హత్తుకుంటాయి. అనాదిగా వస్తున్న కథలు ఆలాగ కాదు. మళ్ళీ మళ్ళీ చదవాలనిపిస్తుంది. సావిత్రి, శకుంతలల గాథలు సందర్భానుసారంగా భారతంలో ప్రవేశ పెట్టబడ్డవే. రఘువంశంలోని ఇందుమతీ వృత్తాంతం పురాణాన్ని ఆధారంగా చేసికొని చిత్రించబడ్డదే. ఆ గాథలు, సంఘటనలు ఎంత మనోహరంగా ఉంటాయి!

—డి. శ్యామల, విశాఖపట్టణం

బామ్మ గారు, మన పురాణాలలో చెప్పిన వాటిన్నింటికీ నైస్సుతో ముడి పెడుతున్నారు. అవిడ చెప్పే కారణాలు హేతువాదానికి నిలవవు కూడాను. దళావతారాల్లో బామ్మగారు మానవ పరిణామం చూస్తున్నారు. హలోస్మి! డార్విన్

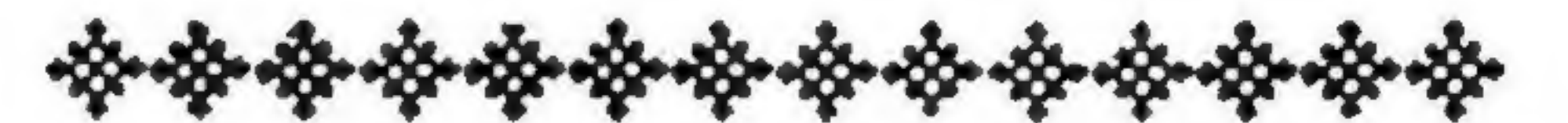
పరిణామ సిద్ధాంతాన్ని బామ్మగారు ఎందులో కలిపేశారు? దళావతారాల్లో కోతి ఆవతారం లేదేం? ఆ రోజుల్లో విమానాలుండే వుంటాయి. లేకపోతే పురాణాల్లో యెందుకు వ్రాస్తారని బామ్మ గారు అన్నారు. పుస్తకాల్లో కవులో, రచయితలో వ్రాసినవన్నీ వుండి వుంటయ్యనుకోవటం పొర పాటు. కాలానిక జగత్తులో విహరించే కవి విమానం అనేదాన్ని ఊహించడంలో ఆశ్చర్యం ఏముంటుంది? పక్షి యెగరటం చూస్తూనే వున్నాడుగదా? 'అట్లా మనిషికూడా యెగరగల్గితే'. అన్న భావమే విమానం సృష్టికి మూల కారణం. కేవలం అది ఊహే కాని, ఆ రోజుల్లో విమానాలున్నాయనుకోవడం హాస్యాస్పదం. విమానం కాని, టెలివిజన్ కాని శాస్త్ర పరిజ్ఞానంతో తయారు చేయబడిన యంత్ర పరికరాలు. పురాణాల్లోని విమానాలు, దివ్య దృష్టి-కేవలం మనిషికి గల ఊహే శక్తికి నిదర్శనాలు. అవి యిప్పుడు నిజమైనంత మాత్రాన మనవాళ్ళకి వాటి గురించి

ఈ శీర్షికలో ప్రచురింపబడే

ప్రతి లేఖకూ

ఐదు రూపాయలు పారితోషికం

యిదివరకే తెలిసి వుంటుందనుకోవడం పొరపాటు. బామ్మగారు పురాణాల్లో, మన ఆచార వ్యవహారాల్లో నైస్సును వెతకడం మానేయాలి.

—మండవ రాధాకృష్ణకుమారి, తెనాలి

నూతన ఆర్థిక ప్రణాళికలో భాగమైన "స్వయం ఉపాధి పథకం" గురించి వింటున్నాం. కానీ, దానిని గురించిన పూర్తి సమాచారం ఇంకా అందరికీ అందలేదనే చెప్పాలి. నైస్సులో, టెక్నికల్ కోర్సుల్లో డిగ్రీలు పొందినవారు కమర్షియల్ ట్రైనింగ్ పొందిన యువతులు చాలా మంది ఉన్నారు. వీరిలో ఉద్యోగం అత్యవసరమైన వారూ, ఆర్థికంగా స్వాతంత్ర్యం పొందాలనే అభిలాష కలవారూ ఉన్నారు. మీ వనితలో ఈ స్వయం ఉపాధి పథకాల గురించి, గృహ పరిశ్రమలూ, బేబీసిటింగ్ మొదలైన విషయాలను గురించి పూర్తి సమాచారం మాకు అందించ గలిగే వ్యాసాలూ, పరిచయాలు ప్రచురించండి.

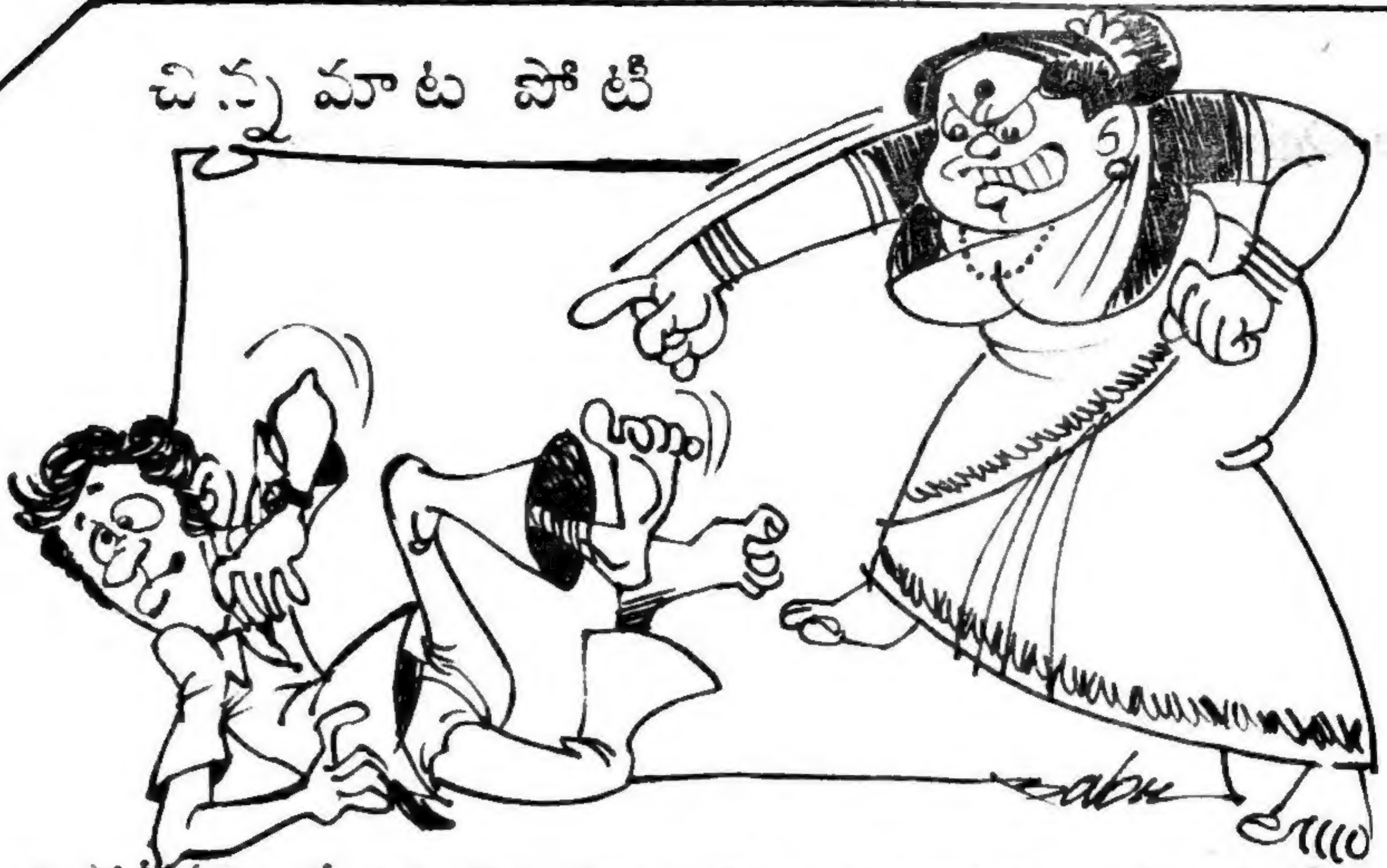
—ఎ. మైత్రేయి, కాకినాడ

వనితలో “భార్యలు ఇవాళ నడుచుకోవలసిన విధానం ఎటువంటిది?” చర్చను చదివాను. పతివ్రత అన్న పదానికి రాదా గోవర్ధన్ గారు ఇచ్చిన సమాధానం పరిపూర్ణంగా లేదు. పతివ్రత అనగా పరపురుషుని లీలామాత్రంగానైనా మనసావాదా తలంచక పతి సేవలందే వ్రతము కలిగి-అనగా దీక్ష కలిగి వున్నది -అని అర్థం. ‘పతివ్రత కనుక కష్టాలు పడిందా? కష్టాలు పడింది కాబట్టి పతివ్రత అయిందా?’ అన్న ప్రశ్నకు ‘కష్టాలు పడితేనే పతివ్రత లవుతారు’ అని అన్నపూర్ణగారు సమాధానం చెప్పారు. దానిమీద కొంత చర్చ కూడా జరిగింది కానీ అది ఏమంత సమంజసంగా లేదు. పతివ్రతలన్న వారంతా భర్తల చేత హింసించ బడ్డారా? లేదు. మీరు ఉదాహరణగా తీసుకొన్న సావిత్రి, సీతలను భర్తలు ఏ మాత్రం హింసించ లేదు. సరికదా పల్లెత్తు మాట కూడా అనలేదు. వైపెచ్చు ఎంతో ప్రేమగా ఆరాధించారు. కష్టాలు పడ్డారూ అంటే వారు తమ తమ భర్తలను రక్షించుకునేందుకు, తోడు నీడై నిలిచేందుకే పడ్డారు. సీతా రామచంద్రులు అనాటి సాంఘిక పరిస్థితులకు కట్టుబడి కష్టాల పాలయ్యారు. న్యాయంగా ఆ కష్టాలన్నీ ఒక్క శ్రీరామచంద్రుడికే వర్తిస్తాయి. సీతాదేవి హాయిగా అంతఃపురంలో కూర్చుంటానంటే ఎవ్వరూ వద్దనేవారు కాదు. కానీ ఆ మహా సాధ్వి భర్తకు ఎల్లవేళల తోడు నీడై నిలవాలనే సంకల్పంతో ఆతనితో పాటు తానూ ఆ కష్టాల ననుభవించింది. కాలం మారింది. సాంఘిక వ్యవస్థలు మారాయి. కాలానుగుణంగా మారిన స్త్రీ సంఘంలో స్వేచ్ఛగా తిరగటం నేర్చుకుంది. అనేక రంగాలలో ముందంజ వేస్తూవుంది. కనుక నేటి విద్యావతియైన ఆధునిక స్త్రీ ఆదర్శ గృహిణిగా పురాణ పతివ్రతల ఓర్పునూ ఆత్మవిశ్వాసాన్నీ నేటి సాంఘిక పరిస్థితుల కనుగుణంగా ఎంతవరకూ, ఏ విధంగా మార్పులు చేస్తూ అనుసరించాలి అనేది దృష్టిలో వుంచుకుని ఆ చర్చ కొనసాగించి ఉన్నట్టైతే అది ప్రతి గృహిణికీ ఎంతో ఆదర్శప్రాయంగాను, మార్గ దర్శకంగాను వుండేది.

—యం. విజయలక్ష్మి, సికిందరాబాదు

“వనిత” లో ఆ మధ్య ఒక లేఖను చదివాను. ఆ లేఖలోని సారాంశం—“ పెండ్లయిన అడవారికి కొన్ని చిహ్నాలున్నట్లే మగవారికి కూడా కొన్ని చిహ్నాలుండాలి” అన్నదే. కొంతమంది అడవారే

చిన్న మాట పోటీ

ఈ పోటీ ఏమిటంటే—ఇక్కడొక వ్యంగ్య చిత్రం రిసిపిట్టున్నది. ఆ చిత్రానికి మీరు ఏదైనా పేరు సూచించండి. పేరు ఒక్క మాటలోనే వుండాలి; అమాట చమత్కారంగా వుండాలి; చిత్రానికి సరిపోయేట్టుగా వుండాలి. ఎవరు సరైన ‘మాట’ సూచిస్తారో—వారికి “చిన్న బహుమతి” పంపబడుతుంది. మీరు పంపదలచుకున్న మాట కార్డుమీదనే రాసి. ‘చిన్నమాట పోటీ’ వనిత-చందమామ బిల్డింగ్స్ - మద్రాసు 600 026 చిరునామాకు ఈ నెలాఖరులోగా చేరేలా, పోస్ట్ చెయ్యాలి. కార్డుమీద పంపినవారి పేరు, పూర్తి చిరునామా, సూచించిన ‘మాట’ తప్ప ఇంకేమీ వుండకూడదు. ‘మాట’ ఏదో ఒక్కటే రాయాలి గాని, నాలుగైదు (ఎన్నిక చేసుకోమని) రాయకూడదు.

సమాధానం : ఏప్రిల్ 15వ తేదీ సంచికలో

పెండ్లయినట్లు తెలిస్తేనే ప్రమాదమన్నట్లు పాషన్ కి సన్నని ఒంటిపేట గొలుసు మాత్రం పైకి వేసుకుని, మారేగల్యాన్ని జాకెట్ లోపల దాచుకోవటం అతి సహజమైపోయింది. నల్లపూసలంటారా? ఏ రంగు చీర కట్టుకుంటే ఆ రంగు పూసలదండ దరించటం ఇప్పుడు వాడుకగా మారింది. పెండ్లి కాని ఏల్లం మెడలలో చీరకు తగ్గట్టున్న నల్ల పూసల దండను చూస్తున్నాము. బొట్టు కూడా అంతేగా? బాగా పాషన్ గా, సున్నితంగా ఉన్న బిద్దల తల్లిని చూచి కుమారి అనుకోవటమూ జరుగుతూనే వుంది. పురుషులు కూడా పాషన్ కి మెడలలో పెద్ద, పెద్ద పూసల దండలూ, సన్నని బంగారు గొలుసులు, కాళ్ళకి రాగి కడియాల్లాంటివి దరిస్తూనే ఉన్నారు. అందరూ ఒకేలా ఉంటున్నప్పుడు ఇంక భేదమెలా తెలుస్తుంది? ఏదైనా ఒక చిహ్నం ఏర్పరచినా దానిని వారు అనుసరిస్తారని నమ్మకం ఏమిటి? స్త్రీలే వైవాహిక చిహ్నాలను త్రోసి రాజంటున్న ఈ రోజులలో ఇంక పురుషులకు కూడా వైవాహిక చిహ్నాలరణ

అమలు జరపటం జరిగే పనేనా?

—అచంట హైమవతి, బెంగుళూరు

ఎదుటి వ్యక్తిని తేలికగా చూడటంలో అడవాళ్ళనే ఫస్టు చెప్పుకోవాలి. మనం ఏ పేరంటానికో, పెండ్లికో వెళ్ళామనుకోండి—ఆ కక్కడ స్త్రీలు మాట్లాడుకునేది చీరల గురించీ, నగల గురించీ. “మీ ఇంట్లో గ్యాస్ లేదా? మా ఇంట్లో కుక్కర్ గూడా వుంది. అయ్యో! మీకు పనిమనిషి లేదా? మీరొక్కరే పనంతా ఎలా చేసుకుంటారండీ బాబూ? నామటుకు నాకు ఒక్కపూట మా పనిమనిషి రాకపోతే ఎంత చిరాకో!”—ఇలా గొప్పలు చెప్పుకుంటూ ఎదుటివారిని కించపరుస్తారు. మరీ కొంతమంది ‘నేను రోజూ వాడటానికి గూడా పట్టుచీరలే తీస్తానండీ! ఆ కాటన్ శారీస్ కట్టాలంటే నాకు పరమ బోర్’ అని బోర్ కొడతారు. కొంతమంది అడవాళ్ళలో వున్న యీ జబ్బు ఎప్పటికీ పోతుందో మరి!

—యం. అరుణారావు, ఖర్గపూర్

రజతోత్సవ సామ్రాజ్య ఎలిజబెత్

ఇంగ్లండు మహారాణి ఎలిజబెత్ రాజ్యాధికారానికి వచ్చి ఇటీవలే 25 ఏళ్ళు పూర్తయ్యాయి. ఈ రజతోత్సవ సందర్భాన్ని పురస్కరించుకుని ఆమె గురించి చెప్పే ఈ వ్యాసం ఇక్కడ ప్రచురిస్తున్నాము.

ఇరవై ఐదు సంవత్సరాలముందు ఒక రోజు. స్థలం-ఆఫ్రికాలోని కెన్యాలో ఒక మారుమూల ప్రదేశం. అక్కడ ఆ యువ దంపతులు తమ పాపాయితో విశ్రాంతిగా గడుపుతున్నారు. ఆ విశ్రాంతిని భంగం చేస్తూ ఒక తండ్రి వచ్చింది. ఆ యువ దంపతులలోని యువతి తండ్రి మరణించినట్లు ఆ తండ్రి పేర్కొన్నది. ఆమెకు వట్టరానంత దుఃఖం కలిగింది. దుఃఖ భారంతో బాటు ఆమెమీద మరొక భారం కూడా పడింది. అది-అప్పటికి 28 ఏళ్ళయినా నిండని ఆమె ఒక మహా సామ్రాజ్యానికి రాణి కావడమే. అలా రాజ కుమార్తెగా వెళ్ళి, రాణిగా స్వదేశం తిరిగి వచ్చి రాజ్యపాలనకు పూనుకున్న ఆమె - ఇంగ్లండు మహారాణి రెండవ ఎలిజబెత్.

దాదాపు యాభై ఏళ్ళక్రితం 1926లో ఏప్రిల్ 28న పుట్టిన ఎలిజబెత్ కు చిన్నతనం నుంచీ రక రకాల వ్యాధులు ఉండేవి. ఆరేళ్ళ వయసన్నా నిండకముందే ఆమె గుర్రపుస్వారి నేర్చుకోవడం ప్రారంభించారు. గుర్రాలన్నా, కుక్కలన్నా ఆమెకు అమితమైన ఆసక్తి. "నేను రాణిని కాకపోతే, ఎక్కడో గ్రామ ప్రాంతాలలోని వనితగా ఉండాలనుకుంటుంటాను. నా చుట్టూ బోరెడన్ని కుక్కలూ, గుర్రాలూ పెంచుకుంటాను" అన్నారు

ఆమె ఒకసారి. అప్పటికి ఆమె ఇంకా రాణి కాలేదు. అలాగే ఆమె ఈతకొట్టడమన్నా ఆసక్తి చూపుతారు.

ఆమె పదేళ్ళ అమ్మాయిగా ఉన్నప్పుడు-ఆమె తాత అయిన ఐదవ జార్జి చక్రవర్తి మరణించారు. అప్పుడు ఆమె పెదతండ్రి ఎనిమిదవ ఎడ్వర్డ్ (డ్యూక్ ఆఫ్ విండర్) చక్రవర్తి కావలసి ఉన్నా. ఆయన ప్రేమ అందుకు అడ్డువచ్చింది. ఆయన రాజ్యత్యాగం చేసి వెళ్ళిపోగా, ఎలిజబెత్ తండ్రి అయిన ఆరవ జార్జి-చక్రవర్తి అయ్యారు. ఆయనకు మగపిల్లలు లేకపోవడంతో, ఆయన ఇద్దరు కుమార్తెలలో పెద్దవారైన ఎలిజబెత్ కు ఆయన తర్వాత ఇంగ్లండు సింహాసనం అలంకరించే అర్హత కలిగింది.

తండ్రి చక్రవర్తి కాగానే లండన్ లో ఏకడిల్లీ ప్రాంతంలో ఉన్న యింటినుంచి బకింగ్ హామ్ పేలస్ కు ఆమె కుటుంబం తరలిపోవలసి వచ్చింది. అక్కడికి వెళ్ళగానే 'ఇకమీద ఎప్పటికీ ఇక్కడే ఉండాలా' అని అడిగారట ఎలిజబెత్. అప్పటిదాకా ఆ కుటుంబం అనుభవించిన ఏకాంతం ఆ ఊణం నుంచీ అరుదై పోయింది.

ఆ మధ్యలో రెండవ ప్రపంచ యుద్ధం చెలరేగింది. 1940లో ఎలిజబెత్ ఇంగ్లండులోని బాల బాలికలను ఉద్దేశించి ఒక రేడియో ప్రసంగం చేశారు. దేశరక్షణ కోసం పిల్లల బాధ్యత గురించి ఆమె చేసిన ఆ ప్రసంగం విని ఒక రచయిత్రి "రాబోయే తరం వారిలో రాణులు ఉండడం సాధ్యమైతే, ఈ పాప మంచి రాణి కాగలదు" అని జోస్యం చెప్పారట.

యుద్ధం జరుగుతుండగా-ఎలిజబెత్ తమకేమీ పట్టనట్టు కూచుని ఉండిపోలేదు. "నా వయసులో ఉన్న తక్కిన అమ్మాయిలు చేస్తున్న దాన్ని నేనూ చెయ్యాలి కదా?" అని, ఆమె నైన్యంలో చేరి, కఠినమైన శిక్షణ పొందారు. 'ద్లక్ ఆవుట్' (చీకటి)లో బ్రెక్కులు నడపడం, బ్రెక్కు చక్రాలు మార్చడం, చిల్లర మల్లర మరమ్మత్తులూ అవీ చెయ్యడం-నేర్చుకున్నారు.

1939లో ఎలిజబెత్ - తమ ధర్త కాబోయే ఫిలిప్ యువరాజును (ఫిలిప్-గ్రీకు రాజవంశానికి చెందిన వారు) ఆకస్మికంగా కలుసుకోవడం జరిగింది. అప్పుడు ఫిలిప్-డార్ట్ మోత్ అన్నచోట ఉన్న రాయల్ నేవల్ కాలేజీలో కేడెట్. రాజ కుటుంబం ఒకసారి అక్కడికి వెళ్ళింది. ఆ తర్వాత ఎలిజబెత్, ఆమె తల్లిదండ్రులూ, చెల్లెలూ ఉన్న

రాజనౌక ఛార్జ్ మౌత్ నుంచి బయలుదేరగానే కొందరు కేడెట్లు నౌక వెంబడి ఈడుకుంటూ వచ్చారట. అందరూ వెనుదిరిగి పోయినా ఒక కేడెట్ మాత్రం చాలా దూరం నౌక వెంబడి వచ్చాడట. ఆ కేడెట్-ఫిలిప్. అరవ జార్జి అతణ్ణి చూసి, అతని అవస్థ చూసి తమాషాగా విసుక్కున్నారట. ఎలిజబెత్ మాత్రం బైనాకులర్స్ తీసుకుని, ఫిలిప్ కనుమరుగయ్యేదాకా చూస్తూ ఉండిపోయారు.

ఆ తర్వాత యుద్ధం సాగుతున్నప్పుడు-ఫిలిప్ నౌకాదళం ఉద్యోగం దృష్ట్యా దూర ప్రాంతాలకు వెళ్ళినా, వీలైనప్పుడల్లా వచ్చి ఎలిజబెత్ నూ, ఆమె సోదరి మార్గరెట్ రోసనూ చూడేవారు. ఆమె తనగదిలో నిప్పుగూటిమీద ఫిలిప్ ఫోటో ఉంచి, దాన్ని చూస్తూ ఉండేవారు. అలా ఆ ఫోటో అక్కడ ఉంటే అది రకరకాల వదంతులకు ఆస్కారమవుతుందని ఎవరో చెప్పగా, ఆమె ఆ ఫోటో తీసేసి, ఎవరూ సులభంగా గుర్తుపట్ట లేకుండా, గద్దంతో ఉన్న ఫిలిప్ ఫోటోను ఉంచారట!

యుద్ధం ముగిశాక ఫిలిప్ బకింగ్ హామ్ పేలన్ కు తరచుగా రావడం ప్రారంభించారు. ఆ తర్వాత 1947లో ఆయన బ్రిటిష్ పౌరసత్వం స్వీకరించి ఫిలిప్ మౌంట్ బేటన్ అయ్యారు. ఎలిజబెత్, ఫిలిప్ ల ప్రేమ వారి వివాహానికి దారి తీసింది. 1947 నవంబర్ లో వారి పెళ్ళి జరిగింది. పెళ్ళయిన తర్వాత కూడా ఫిలిప్ (పెళ్ళయ్యాక ఆయనకు 'డ్యూక్ ఆఫ్ ఎడింబరో' అన్న హోదా ఏర్పడింది.) కొంతకాలం నౌకాదళంలో ఉద్యోగం చేశారు.

ఎలిజబెత్ రాణి 1953 జూన్ 2న రాణిగా పట్టాభిషేకం చేసుకున్నారు. అప్పటిదాకా కుమార్తెగా, భార్యగా, తల్లిగా తన భార్యతలు సక్రమంగా నిర్వహించిన ఎలిజబెత్ కు ఇంగ్లండు రాణిగా మరింత భార్యత ఏర్పడింది. ఆమె పట్టాభిషేకం రోజునే-మానవుడు తొలిసారిగా ఎవరెస్ట్ శిఖరం అధిరోహించాడు!

తనముందు బ్రిటన్ రాజులుగా, రాణులుగా ఉన్న వారందరికన్నా ఎలిజబెత్ రాణి దేశ వ్యవహారాలలోనూ, తక్కిన కార్యక్రమాలలోనూ ఎక్కువగా పాల్గొంటున్నారని చరిత్రకారులు చెక్కలు కట్టారు.

ఎలిజబెత్ రాణికి ఒక అంబులు ఉంది. అది-

సామాన్య ప్రజలను వీలైనన్నిసార్లు కలుసుకోవడం. బ్రిటన్ లో వివిధ వృత్తులు చేసుకునేవారిని, సంఘంలో రకరకాల అంతస్తులలో ఉన్నవారిని ఆమె ఎప్పటికప్పుడు సమావేశపరిచి, వారిలో ఇష్టాగోష్టి జరుపుతూ భోజనం చేస్తూ ఉంటారు. విదేశాలకు వెళ్ళినప్పుడు కూడా ఆమె ఉన్నట్టుండి ఒక చోట ఆగి, అక్కడున్న సామాన్య ప్రజలతో సంభాషణకు పూనుకుంటూ ఉంటారు.

ఒకసారి ఎడిన్ బర్గ్ లో వృద్ధులకోసం ఏర్పాటు చేసిన క్వీన్స్ బెరీ హవుస్ కు ఎలిజబెత్ రాణి వెళ్ళారు. అక్కడ ఒక 91 ఏళ్ళ ముసలామె ఆమెను "రాణి మీరేనా?" అని అడిగింది. ఎలిజబెత్ రాణి చిరునవ్వునవ్వి తామే రాణినని

చెప్పారు. ఆ ముసలామె రాణికి ఒక పూల గుత్తి ఇచ్చి "నా ఎడమకాయ బిగుసుకుపోయింది. అందువల్ల లేవలేని పరిస్థితిలో ఉన్నాను. మీకు మర్యాద చూపించలేకపోతున్నాను" అని విచారించింది. ఎలిజబెత్ రాణి ఆమెను సముదాయించి, ఆమెతో ఐదు నిమిషాలు సంభాషించారు.

ఎలిజబెత్ రాణి 1961లో భారతదేశం వచ్చారు. అప్పట్లో మద్రాసులో ఒక భారతీయ వాణిజ్య ప్రముఖుడు, ఆయన భార్య ఆమెను కలుసుకున్నారు. ఇటీవల కొన్నేళ్ళముందు ఆ భార్య భర్తలు లండన్ వెళ్ళినప్పుడు బకింగ్ హామ్ పేలన్ లో ఎలిజబెత్ రాణిని కలుసుకున్నప్పుడు ఆమె తన భారతదేశ యాత్రలో వారిని కలుసు

కోవడం గురించి ప్రస్తావించి ఆ దంపతులను ఆశ్చర్య పరిచారట :

పిల్లలపెంపకం గురించి కూడా ఎలిజబెత్ రాణికి కొన్ని కచ్చితమైన అభిప్రాయాలు ఉన్నాయి. ఇదివరలో రాజ కుటుంబాలవారు (ఆ మాటకు వస్తే కొందరు ధనవంతులు కూడా) తమ పిల్లలకు కోట (ఇంటి) పట్టునే ప్రత్యేకంగా ఉపాధ్యాయులను నియమించి చదువు నేర్పేవారు. ఆ పిల్లలు బయటిప్రపంచంతో సంబంధం లేక ప్రత్యేకంగా పెరిగేవారు. ఎలిజబెత్ రాణి తన తర్వాత ఇంగ్లండు సింహాసనం అధిష్టించవలసిన తమ కుమారుడు చార్లెస్ ను తక్కిన మామూలు పిల్లలు చదువుకునే పాఠశాలలలోనే చదివించారు.

“నా పిల్లలను నేనే స్వయంగా పెంచగలిగితే బాగుండును” అని ఆమె ఒక మిత్రురాలితో అన్నారు. ఆ మాటను ఆమె వీలైనంతమేరకు అమలులో పెట్టారు. రాచకార్యం మీద దూర ప్రాంతాలకు వెళ్ళినా, ఎప్పటికప్పుడు పిల్లల జేమ లాటాలు కనుక్కుంటూ ఉంటారు. “తన వారితోనూ పరాయివారితోనూ కూడా ఆమె నిష్కవచమైన ధోరణిలో ప్రవర్తిస్తారు. అదే ఆమె ప్రత్యేకత” అని బ్రిటిష్ పత్రికలు పదేపదే ఆమె గురించి వ్రాస్తూ ఉంటాయి.

ఆమె ఎక్కడికి వెళ్ళినా, ఆమె ఆత్యవసరంగా పరిశీలించవలసిన రాజపత్రాలు ఎర్ర పెద్దెలలో ఆమెను వెంబడిస్తూనే ఉంటాయి. “రాజకార్యాలు చెయ్యక రాణిగారు వారం రోజుల బాటన్నా

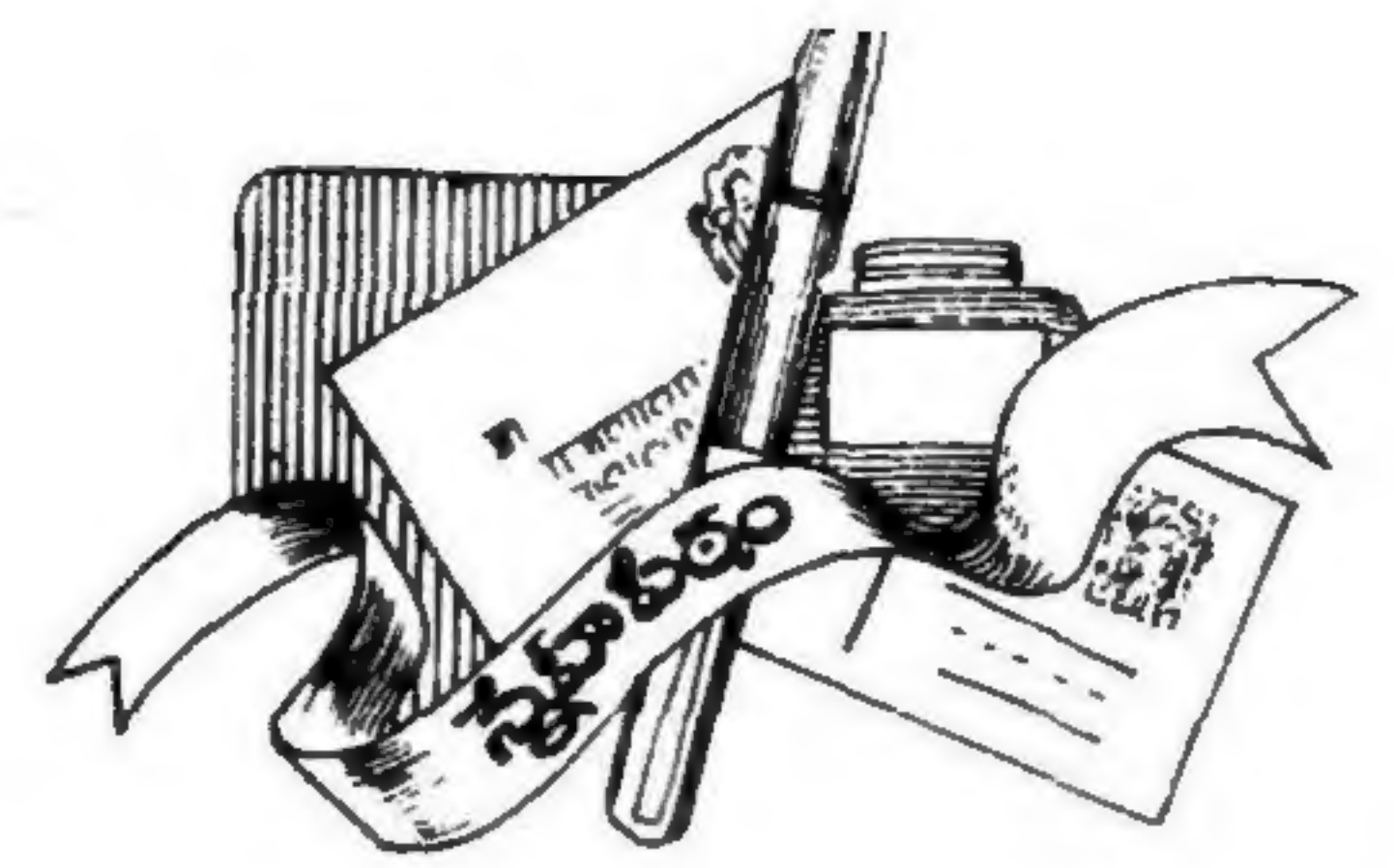
విశ్రాంతి తీసుకున్న సందర్భాలు - ఇన్నేళ్ళలో ఎప్పుడూ లేదు” అంటారు రాజకుటుంబానికి సన్నిహితులు.

లండన్ నుంచి దూరంగా వెళ్ళి - ఏ కొండ మీదో, కోనలోనో గడిపినా ఎర్ర పెద్దెలలోని పత్రాలు చూస్తూ మధ్య మధ్య కాసేపు విశ్రాంతిగా గాలి పీల్చుకుంటారు ఆమె.

గుర్రపుస్వారి చెయ్యడం, పాటలు పాడడం, అభినయించడం, కళలలోని విలువను గుర్తించడం వంటి వాటిలో ఎలిజబెత్ రాణి ప్రజ్ఞాశాలిగా పేరు తెచ్చుకున్నారు. ఒక ప్రముఖ రచయిత్రి అభిప్రాయం ప్రకారం “ఎలిజబెత్ రాణి గుణాలలో పేర్కొన దగ్గది-ఆమె వినయం.”

ఇవాళ కూడా పిల్లలను చూసినప్పుడు ఆమె వారితో చులాగ్గా కలిసిపోయి హాయిగా సంభాషిస్తు ఉంటారు. ఎక్కడికి వెళ్ళినా ఆ ప్రాంతాలలో ఆంగవైకల్యంతో బాధపడుతున్న పిల్లల బాగోగుల గురించి శ్రద్ధగా తెలుసుకుంటూ ఉంటారు.

“పురుషుడికే ప్రత్యేకం అన్నట్టుగా సాగే ఇవాళి ప్రపంచంలో ఆమె ప్రీత్యానికి సంపూర్ణ ప్రతినిధిగా కనిపిస్తారు. అయితే ఆమెకు మగవాడి గుండె, నిబ్బరమూ ఉన్నాయి” - ఇది ఎలిజబెత్ రాణి గురించి ఆమె జీవిత చరిత్ర సంగ్రహం వ్రాసిన ప్రముఖ ఆంగ్ల రచయిత్రి ఎలిజబెత్ లాంగ్ ఫోర్డ్ రాసిన మాటలు. ఈ మాటలు ఎలిజబెత్ రాణి సర్వతోముఖ వ్యక్తిత్వాన్ని చక్కగా వివరిస్తున్నాయి. □

కుమారి వై. జానకి

శేరాఫ్ క్రి వై. ఆర్. శాస్త్రి
బైప్ 5/15, సి. జి. కాలనీ
ఫుడ్ కోవర్, బొంబాయి - 400086

వయసు 19 సం॥లు. బి. కామ్ విద్యార్థిని. ఎంబ్రాయిడరీ, చేతి పనులు ఇష్టం. స్టాంపులు, నాణాలు సేకరించడం, పుస్తకాలు చదవడం హాబీలు.

కుమారి వి. వరలక్ష్మి

శేరాఫ్ క్రి వి. శ్రీరామరావు
మండపేట-533 308
తూర్పుగోదావరి జిల్లా

బి. ఏ. చదువుతున్నారు. వయసు 18 సం॥లు. కుట్లు, ఎంబ్రాయిడరీలంటే ఇష్టం. నవలలు చదవటం, కథలు వ్రాయటం హాబీలు.

కుమారి ఎమ్. వాణిశ్రీ

శేరాఫ్ క్రి ఎమ్. వి. రాయుడు
గార్, ఎస్. సి. రైల్వే
శంభువగర్, రాజమండ్రి
తూర్పుగోదావరి జిల్లా

ఇంటర్ చదువుతున్నారు. వయసు 17 సం॥లు. తోట పని చేయటం, పుస్తకాలు చదవడం హాబీలు.

కుమారి ఎమ్. శోభారాణి

3-6-547/5 హిమాయత్ నగర్
హైదరాబాద్-500 029

బి. కామ్. మొదటి సంవత్సరం చదువుతున్న విద్యార్థిని. హాబీలు - స్టాంపులు, నాణాలు సేకరించడం.

కుమారి ఎస్. దీప

7-1-36/6 మంకమ్మకోట
కరీం నగర్-505 002

ఆంధ్రప్రదేశ్

బి. ఎస్.సి., రెండవ సంవత్సరం చదువుతున్నారు. వయసు 18 ఏళ్ళు. చిత్రలేఖనం, పుస్తక పఠనం-అభిరుచులు.

ప్రజాస్వామ్య పరిరక్షణలో ఎన్నికల ప్రాధాన్యం ఎంతైనా ఉంది. ఎన్నికలలో పాల్గొని, ఓటు వేసి, తద్వారా ప్రభుత్వాన్ని ఎన్నుకునే హక్కు విషయంలో వనితల పాత్ర ఏమిటో ఈ వ్యాసం వివరిస్తుంది.

దేశంలో ఎన్నికల సంరంభం ఆరంభం కాగానే ఒక్కసారి వాతావరణంలో కొత్తకొత్త మార్పులు కనిపించాయి. రంగు రంగుల జెండాలు, నినాదాలు, వాగ్దానాలు.... జన సామాన్యాన్ని చుట్టూ ముట్టాయి. రాజకీయ నాయకుల ప్రకటనలు కొందరికి ఆశాజనకంగా ఉంటే, మరికొందరు వీటిని 'నమ్మాలా? వద్దా?' అన్న అనుమానంలో పడ్డారు. ప్రముఖ రాజకీయవేత్త కృషేష్ చెప్పినట్లు, కొందరు 'నది లేకపోయినా వంతెన కడతామని' వాగ్దానం చేస్తారు. మరికొందరు 'ఒక్కసారి మా పార్టీకి ఓటు ఇచ్చి చూడండి. ఆ తర్వాత మే మేం చేస్తామో మీరే చూస్తారు' అని సస్పెన్సులో పెడతారు.

కొందరు ఆమాయకులైన ఓటర్లు - 'అన్ని పార్టీలకూ ఓటు వేస్తే, ఎవరికీ కష్టం ఉండదు కదా!' అనుకుంటారు. మరికొందరు ఓటు వేయడానికి బద్ధకించి - ఆ సంగతే మరిచిపోతారు. ఆ మధ్య-కొన్ని లెక్కలు నేకరిస్తే, ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రతి పౌరుడి ప్రధాన బాధ్యత అయిన ఓటు వేసే హక్కును-సక్రమంగా ఉపయోగించని వారిలో-పురుషులకంటే స్త్రీలే ఎక్కువ ఉన్నారని తేలింది. ఇది చాలా విచారకరమైన విషయం. అసలు ఈ ఎన్నికల తతంగం ఏమిటి? ఇందులో స్త్రీల పాత్ర ఏమిటి అని ఆలోచిస్తే, చాలా విషయాలు చెప్పుకోవాలి.

మన భారతీయ రాజ్యాంగం - పార్లమెంటరీ ప్రజాస్వామ్యపు సూత్రాలకు విశిష్టమైన స్థానాన్ని కల్పించింది. దేశంలో విద్యాభివృద్ధికి కృషి చేయడం, నిరుద్యోగ సమస్యను నిర్మూలించడం, ప్రాథమికమైన హక్కులకు సంరక్షణ కల్పించడం వంటి ఆదర్శాలలో - సుస్థిరమైన సమాజాన్ని స్థాపించడం మన రాజ్యాంగం ప్రధాన లక్ష్యం. అంచేత, ఏ పార్టీ అధికారంలోకి వచ్చినా, రాజ్యాంగపు విధులను అనుసరించే - దేశాన్ని పరిపాలించవలసి ఉంటుంది.

వనితలు- ఓటు హక్కు

శాసన వ్యవస్థ, నిర్వాహక వ్యవస్థ, న్యాయ వ్యవస్థ మన దేశంలో ప్రభుత్వ పరిపాలనకు సంబంధించిన ప్రధాన శాఖలు. ప్రజాస్వామ్య సంప్రదాయాలకు అనుగుణంగా, ప్రధాన మంత్రిని, ఇతర పాలక వర్గాన్ని ప్రజలే ఎన్నుకుంటారు. శాసన వ్యవస్థకు, నిర్వాహక వ్యవస్థకు మధ్య పరిపూర్ణమైన అవగాహన ఉంటుంది. ఆ విధంగానే, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకూ, కేంద్ర ప్రభుత్వానికీ మధ్య సమైక్యత ఉంటుంది.

రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలకు ఉండే అధికారాలను కేంద్ర ప్రభుత్వం అంగీకరిస్తుంది. ఐతే - విద్య మొదలైన రంగాల విషయంలో మాత్రం - కేంద్ర ప్రభుత్వం, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలు కలిసి - కొన్ని విధానాలను రూపొందిస్తాయి. రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి కేంద్ర ప్రభుత్వానికి మధ్య ఏదైనా వివాదం ఏర్పడితే, ఆ వివాదాన్ని సుప్రీమ్ కోర్టులో ప్రవేశ పెట్టవచ్చును. అటువంటి సందర్భాలలో సుప్రీమ్ కోర్టుదే తుది నిర్ణయం. ప్రజల ప్రాథమిక హక్కులను పరిరక్షించే విషయంలో కూడా సుప్రీమ్ కోర్టు ప్రధాన బాధ్యత వహిస్తుంది.

మన రాజ్యాంగంలో అన్ని అంశాలు ఎప్పుడూ ఒకే ధోరణిలో మార్పులకు అతీతంగా ఉండి పోవాలన్న నియమం ఏదీలేదు. ప్రజా సంక్షేమానికి అవసరం అనుకున్న సందర్భాలలో రాజ్యాంగంలోని చట్టాలను సవరించే అధికారం పార్లమెంటుకు ఉంది. యుద్ధ సమయాలలోనూ, దేశంలో ఆర్థిక సంక్షోభం ఏర్పడినప్పుడు, కల్లోల పరిస్థితులు ఏర్పడి, క్రమశిక్షణ లోపించినప్పుడు-అత్యవసర పరిస్థితిని ప్రకటించి, కొన్ని విశేషమైన అధికారాలను ప్రభుత్వం స్వీకరించడానికి మన రాజ్యాంగం అంగీకరించింది. అప్పుడు రాష్ట్రపతి - రాజ్యాంగంలోని విధుల ప్రమేయం

లేకుండా-ఎలాంటి అధికారాలనైనా వినియోగించడానికి ఆస్కారం లేకపోలేదు.

ప్రజాస్వామ్య రాజ్యాంగం-ప్రజలు ఎన్నుకున్న ప్రతినిధుల ప్రమేయంతో నిర్వహించ బడుతుంది. అందువల్ల ఆ ప్రజా ప్రతినిధులను ఎన్నుకోవడం అన్నది సహజంగా ప్రజల ప్రధానమైన బాధ్యత. అటువంటి బాధ్యతకు దోహదం చేసే ఈ ఎన్నికల కార్యక్రమాన్ని సక్రమంగా నిర్వహించే బాధ్యత 'ఎలక్షన్ కమిషన్' నిర్వహిస్తుంది.

21 సంవత్సరాల వయసుపైబడిన వారందరికీ మన దేశంలో ఓటు హక్కు ఉంది. ఆ ఓటు హక్కును అందరూ సద్వినియోగపరచుకోవాలి.

మన ప్రజాస్వామ్యంలో ప్రతిపౌరుడి ఓటుకూ విశేషమైన ప్రాధాన్యం ఉంది. ఎన్నికలలో పాల్గొని ఓటు వేయడానికి ఏ మత సంప్రదాయాలూ అడ్డు రావు. యువకులు, వృద్ధులు, అంగవైకల్యం చెందిన వారు, పల్లెల్లోను, పట్టణాల్లోను నివసించే వారు అందరూ తమ ఓటు హక్కును ఉపయోగించుకోవాలి. ఎన్నికలలో పోటీచేసే వివిధ పార్టీలవారు తాము ఏ విధంగా దేశ ప్రగతికి పాటుపడగలరో, తమ పార్టీ ప్రణాళిక ఏమిటో ముందుగానే ప్రకటిస్తారు....ఆ ప్రణాళికల సారాంశాన్ని గ్రహించి ఎన్నికలలో నిలబడే వ్యక్తులనుబట్టి కాకుండా, ఆ పార్టీ ఆదర్శాలను చూసి ఓటు చేయాలి.

సుస్థిరమైన ప్రభుత్వ స్థాపనపట్ల పురుషులకెంత బాధ్యత ఉందో స్త్రీలకూ అంతే ఉంది. అంచేత-ఎన్నికలను ఆశ్రద్ధ చేయకుండా - ముందుగానే వాటిని గురించి అన్ని వివరాలూ తెలుసుకోవాలి. ఓటర్ల పట్టికలో తమ పేరు ఉన్నదీ, లేనిదీ చూచుకోవాలి. ఆ తర్వాత ఎప్పుడు, ఎక్కడ పోలింగ్ జరుగుతున్నదీ తెలుసుకుని, ఓటు వేసే విధానం గురించి స్పష్టంగా అర్థం చేసుకోవాలి. తమకు తెలిసిన వివరాలను తెలియనివారికి విడమరచి చెప్పి, వాళ్ళనూ ఓటు వేసే విషయంలో ఉత్సాహ పరచాలి. అలా అందరూ తమ బాధ్యతను నిర్వర్తించినప్పుడే, దేశ భవిష్యత్తు సుస్థిరం చేసుకునే కార్యక్రమంలో పెద్దలందరూ పాలు పంచుకున్నట్లు రుజువవుతుంది.

— పెరిన్ నికల్సన్

ల్లావు ఈనింది. అది ఈని ఎంతోనేవు కారేదు. అప్పుడే అవు లేచి నిలబడి దూడను అతి ప్రేమతో నాకుతూంది. తల్లి నయ్యానన్న గర్వంతో వాత్సల్యంతో దూడకున్న తడినంతటినీ నాకే స్తూంది. అవు దగ్గరే వున్న నౌఖరు రామయ్య దూడ లేత గోళ్ళను గిల్లి అవు కందిస్తున్నాడు. అవు దూడను నాకటంతో పాటు ఆ గోళ్ళను గూడా తింటూంది.

అవు ఈనిందనే వార్త ఇంటిల్లిపాదికి తెలిసి పోయింది. ఈ వార్త వినగానే ఎంతో ఉత్సాహంతో ఉప్పొంగిపోతూ ఇంటి యజమాని రంగయ్యగారు చేతికర్ర వూపుకుంటూ చావడి దగ్గరకు వచ్చి “ఏం దూడ?” అని అడిగాడు. నౌఖరు రామయ్య అసలా మాట విననట్లే తదే కంగా దూడ వళ్లు నిమురుతున్నాడు. తనడిగిన ప్రశ్నకు జవాబు రాకపోవటంతో తన మాట అతను వినలేదనుకొని మళ్ళీ కొంచెం పెద్దగా “ఏం దూడరా రామయ్యా!” అని అడిగాడు.

పోలేదు. ఆయన వ్యవసాయం చేయటం ప్రారంభించిన దగ్గరనుండి వాళ్ళ యింటిలో కోడెదూడ పుట్టనేలేదు. వాళ్ళ యింటావుకు కోడెదూడ పుడితే వ్యవసాయం చేయాలన్న కోర్కె ఆయన వ్యవసాయం ప్రారంభించిన రోజుల నుండి వుంది. ప్రతిసారీ అవు ఈనబోయే ముందు ఈ సారైనా కోడె దూడ పుట్టకపోదు. తన కోరిక తీరకపోదు, అనుకొంటూ వుండేవాడు. కానీ అన్నిసార్లు అతని ఆశ నిరాశే అయింది.

ఇది కొత్తగా కొన్న అవు. ఇది జత కట్టిందని విన్నప్పటి నుండి దానిని చాలా జాగ్రత్తగా చూసు కొంటూ వస్తున్నాడు. తాను స్వయంగా దగ్గరుండి మేత మేపేవాడు. ఈసారి కోడెదూడ పుడితే దేవుడికి ముడుపు చెల్లిస్తానని కూడా మొక్కుకున్నాడు. కానీ ఏం లాభం! అఖరికి అంతా చేసి పెయ్యదూడ. ఈ జన్మకు నా కోరిక తీరేట్టులేదు— అనుకొంటూ అడుగులు భారంగా పడుతుండగా అతి నెమ్మదిగా వీధిలోకి వెళ్ళిపోయాడు. తన అవుకు కోడెదూడ పుట్టాలని రంగయ్యగారు చేసిన

శ్రద్ధగా మేపుతారు. అవు కోడెదూడను ఈనితే అది అదృష్టవంతురాలనే చెప్పవచ్చు. దాని మేత విలువ పెరుగుతుంది. అవును, దూడను చాలా జాగ్రత్తగా చూస్తారు. అలాకాక అదే పెయ్యదూడను ఈనితే ఆ అవుకు పట్టే దుర్గతి చెప్పనవసరం లేదు. పచ్చిగడ్డి వేయరు. సరికదా వరి గడ్డి కూడా అంతంత మాత్రంగానే వేస్తారు. అవు విషయం అలా వుంచి దూడ విషయంలో కూడా అంతే. కోడెదూడ పుడితే ఎక్కువ పాలు వదిలేయటంతోపాటు లేత పచ్చి గడ్డి—లేత పచ్చి కొబ్బరి మొదలయినవి అందిస్తారు. పెయ్యదూడైతే అది గారికి బ్రతక వలసిందే.

చావడి అంతా చెంగు చెంగున ఎగురుతున్న దూడను చూచి రామయ్య విచారమంతా మాయమయింది. ఎంత అందంగా వుంది దూడ— ఏ దూడైతేనేం?

ఈసారి ఈతకు కోడెదూడను పెడుతుందిరే— అని అనుకుంటూ దూడను చూస్తున్న రామయ్యకు

విద్యార్థినుల కథా రచనల పోటీలో ప్రథమ బహుమతి (రూ. 100 లు) పొందిన కథ

రామయ్య చెవిటి మొద్దు కాదు. అతనికి మొదటి సారి అడిగినపుడే వినిపించింది. ఈసారి కూడా జవాబు చెప్పకపోయేసరికి అతను వినిపించుకొని కూడా సమాధానం చెప్పలేదని అర్థమయింది రంగయ్యగారికి.

“ఏరా నిన్ను కాదూ అడిగేది? ఏం దూడని అడుగుతూ వుంటే సమాధానం చెప్పవేంరా!” అని కోపంగా అన్నాడు. ఈసారి కూడా రామయ్య సమాధానం చెప్పలేదు కానీ దూడ నోట్లో వేలుపెట్టి దానికి పాలు తాగటం నేర్చుతున్నాడు. ఎన్ని సార్ల డిగినా సమాధానం రాకపోవటంతో రంగయ్యగారు విషయాన్ని అర్థం చేసుకున్నారు. నిరాశతో నిట్టూర్పులు విడుస్తూ ఎంతో వేదనగా ‘ఈ... ఆయితే ఈసారి పెయ్యదూడేనన్న మాట!’ భారమైన కంఠంతో అన్న యజమాని మాటలకు నోటితో ‘ఔ’నని చెప్పలేని రామయ్య, ఔనన్నట్లుగా తల వూపాడు. ఈ సంజ్ఞకు రంగయ్య నిలువునా క్రుంగిపోయాడు.

ఆయన అవిధంగా విచారపడడానికి కారణాలేక

ప్రయత్నమంతా వ్యర్థమయింది.

యజమాని భారంతా రామయ్యకు తెలుసు. తాను కూడా ఈసారి తప్పకుండా కోడెదూడే పుడుతుందని అనుకోలేదు....? రామయ్య పాలేరుతో కూడా పందెం వేసేడు. రామయ్యకు కూడా అమితమైన విచారాన్ని కలుగజేసింది యీ సంఘటన. యజమాని వైపుకు చూడాలి అని అనుకోగానే రామయ్యకు అప్రయత్నంగా కళ్ళు నీళ్ళతో నిండాయి.

రంగయ్యగారింట్లో చిన్నతనంలోనే పనికి కుదిరాడు రామయ్య. అప్పటి నుండి కూడా వారి ఇంట్లోని మనిషిగానే చెలామణి అవుతున్నాడు. వారి మధ్య యజమాని, నౌఖరు అన్న భేదం లేదు. పేరుకు మాత్రం ఆ ఇంటి నౌఖరు కానీ ప్రతి పనీ అతని సలహాపై అతని చేతిమీదుగా జరగాల్సిందే.

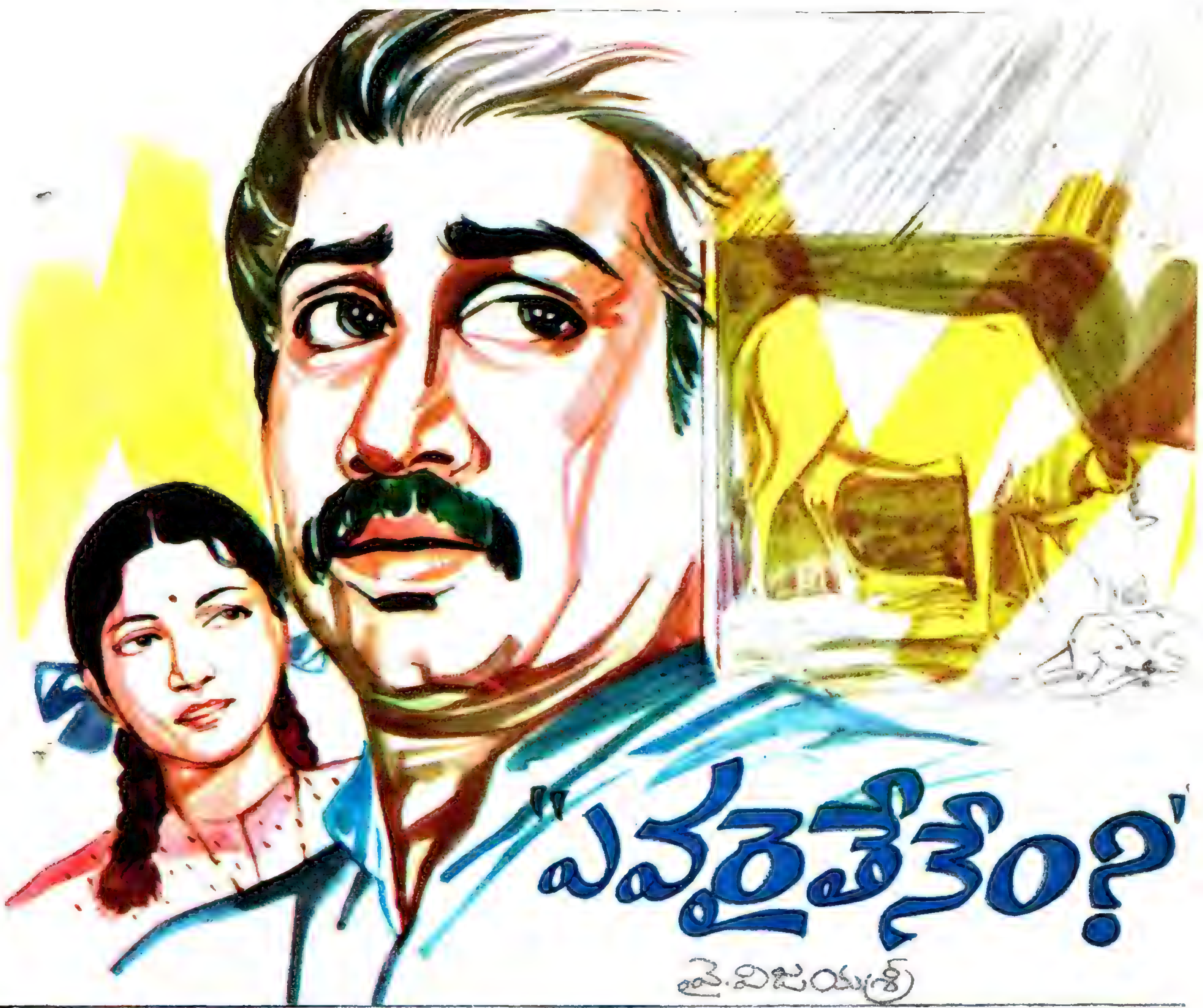
యజమానులకు, నౌఖర్లకు ఒక సహజ గుణ ముంటుంది. అవు చూడిదిగా ఉన్నప్పుడు అది కోడెదూడను పెడుతుందనే వుద్దేశంతో చాల

ఓ చిన్న సందేహం కలిగింది.

సృష్టికి మగ స్థానమెంత అవసరమో అంతే అవసరం ఆడస్థానం కూడా. సృష్టిలో ఒక భాగమైన ఆడ సంతానంపై ఈర్ష్యా ద్వేషాలు ఎందుకో! పశువులలోనే ఈ భేదాలు చూపిస్తుంటే ఇంక మనుష్యులలో యీ భేదాలు ఎప్పుడు పోతాయి? కాలం మారిందన్నారు. ఆడ, మగ సమానమే అన్నారు. అది మాటలవరకే పరిమితమైంది కానీ అమలులేదు. ఏమిటో.... అనుకుంటూ చావడంతా గంతులు వేస్తున్న దూడను పట్టుకోలానికై వెళ్ళాడు.

‘రామయ్యా! రామయ్యా! తువ్వాయి మెదలో మువ్వలు కడదామా! ఇఎగో తెచ్చాను చూడూ’ అంటూ రంగయ్యగారి మూడో కూతురు పదేళ్ళ శాంతి, ఆమె వెనుకే కొడుకు ఏదేళ్ళరవి చావిట్లో కొచ్చారు. రామయ్య మువ్వల పట్టెడ అందుకొని దూడకు కట్టాడు. రవి దూడతోపాటు గంతులు వేస్తూ దాన్ని పట్టుకోలానికి ప్రయత్నిస్తున్నాడు.

వీధిలోనుంచి వచ్చిన రంగయ్యగారు కూతురు

విద్యార్థినుల కథా రచనల పోటీలో విద్యార్థినులు అసంఖ్యాకంగానే పాల్గొన్నారు - అందుకు సంతోషం. అయితే, వారిలో రచన చెయ్యాలన్న ఆసక్తి బాగా కనిపిస్తున్నదే గాని-ఇతివృత్తానికో, శిల్పానికో ప్రాధాన్యత ఇచ్చి రచన చెయ్యడంలో మాత్రం బాగా కృషి చెయ్యాలివుంటుందని-న్యాయనిర్ణేతలు అభిప్రాయపడ్డారు. వచ్చినవాటిలో ఉత్తమంగా తోచిన మూడు కథలను ఎన్నుకుని, వాటిలో ఒకటి, రెండు, మూడు స్థానాలలో మూడు కథలను నిర్ణయించారు.

మొదటి బహుమతి రూ. 100 లు పొందిన కథ: "ఎవరైతేలేం?"

ఈ కథను అమరావతిలోని రాజా వాసి రెడ్డి వెంకటాద్రినాయుడు కళాశాలలో బి. ఎ (మూడవ సంవత్సరం) చదువుతున్న - వై. విజయశ్రీ రాశారు.

రెండవ బహుమతి (రూ. 75) పొందిన "వాననలేని పూవు"ను - డి. సుజాతారాణి రాశారు. హైదరాబాదులోని సరోజినీనాయుడు వనితా మహావిద్యాలయలో ఈమె ఇంటర్ తొలిసంవత్సరం చదువుతున్నారు.

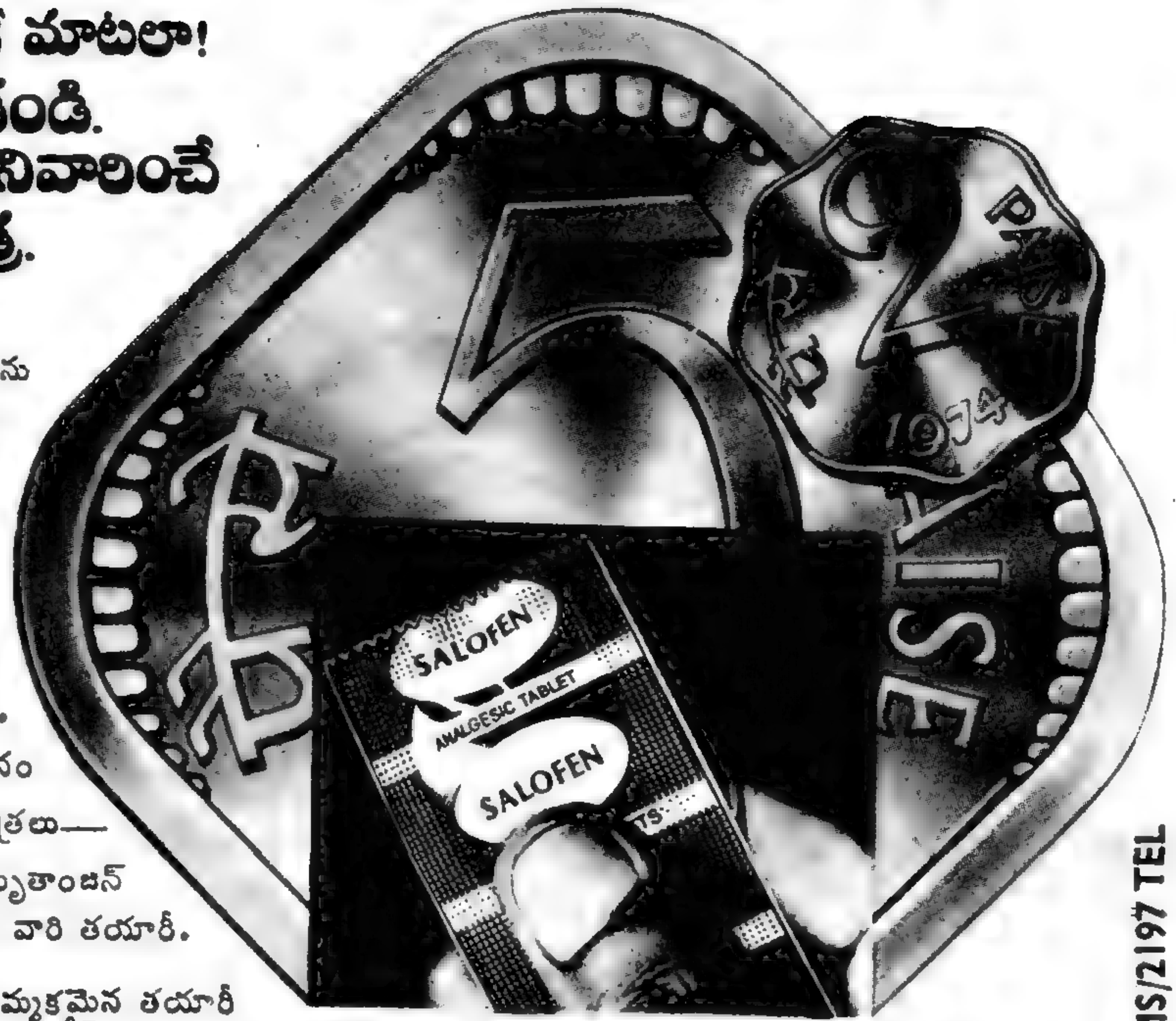
మూడవస్థానంలో బహుమతి (రూ. 50)ని పొందిన కథ-'నబల'. యమ్. శ్యామల - ఈ కథ రాశారు హైదరాబాద్ లోని ఆర్ట్ అండ్ సైన్స్ కాలేజ్ ఫర్ విమెన్ (ఆంధ్ర మహిళా సభ) లో ఈమె బి. ఎ. మొదటి తరగతి చదువుతున్నారు.

పీరిని అడిగిందిస్తూ - మొదటి బహుమతి పొందిన కథను ఇక్కడ ప్రచురిస్తున్నాము. తిప్పిన రెండు కథలూ, తర్వాత రెండు సంచికలలోనూ వస్తాయి. [వ. సం.]

ఈ రోజులో తలనొప్పి అంటే మాటలా!
సాలోఫేన్ ను వాడండి.
అమోఘంగా నొప్పులను నివారించే
విశిష్టమైన మాత్ర.
వెల అతిచౌక

మంచి నొప్పుల నివారిణి సాలోఫేన్ ను
గమనించండి. దీనిలో రెండు మందులు
అమోఘంగా నొప్పులను పోగొట్టేవి
చేరివున్నాయి—అస్పిన్, ఫెనాసిటన్—
అయినప్పటికీ వెల మాత్రము 7 పైసలే
ఒకమాత్ర. సాలోఫేన్ అతిశీఘ్రంగా,
తలనొప్పులకు జలుబులకు వండ్లనొప్పి,
స్థూ జ్వరాలకు కండలనొప్పులకు ఉపశమనం
కల్గిస్తుంది. సాలోఫేన్ నొప్పుల నివారిణి మాత్రము—
విశ్వతరబడి ఇంటింటా ప్రసిద్ధిపొందిన అమృతాంజన్
లిమిటెడ్ వారి తయారీ.

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్ వారి నమ్మకమైన తయారీ

SAA/AMS/2197 TEL

సాలోఫేన్ - అమోఘమగు నిరపాయకరమైన నొప్పుల నివారిణి

“లోధ్ర” టానిక్
వనితలకు మాత్రం!

ప్రకృతి నిద్రమైన పద్ధతి ద్వారా ఆరోగ్యంగా ఉండడానికి
నెలలో ప్రతిరోజూ బాధలేని రోజుగా గడపడానికి
“లోధ్ర” టానిక్ తీసుకోండి! ఏ బాధ లేకుండా ఆరోగ్య
మయమైన జీవితాన్ని గడపండి.

75 సంవత్సరాల నుంచి స్త్రీల విశ్వాసానికి
పాత్రమైన టానిక్.

“లోధ్ర” మందుల షాపులలో దొరుకుతుంది.

Sistas

ఉచితమైన వైద్య నలహాలకు క్రింది చిరునామాకు ఈ కూపనును
పూర్తిచేసి, మీ ఉత్తరంతోబాటు జతచేసి పంపండి.

కేసరి కుటీరం (ప్రై) లిమిటెడ్

15 వెస్ట్ కాట్ రోడ్, రాయపేట, మద్రాసు-600 014

విజంట్టు: శీతారామ జనరల్ స్టోర్స్ ఏజన్సీస్, విజయవాడ, సికింద్రాబాదు, బెంగళూరు

పేరు : _____

చిరునామా : _____

_____ PIN _____

అవుదగ్గర నిలబడి పరీక్షించటం—కొడుకు దూడతో పాటు గంతులువేయటం చూశాడు. దూడ మెడలోని మువ్వలు చూడగానే అంత వరకూ అణచుకున్న కోపం పెల్లుబికింది.

“ఎవర్రా దాని మెడలో మువ్వలు కట్టింది? అదేనున్నా కొదెదూదా! రేపు అవునమ్మేడ్దాం. మువ్వలు విప్పండి!”

దూడ మెడలోని మువ్వలు అది ఎగురుతున్నప్పుడల్లా నింతద్వని పలుకుతూవుంటే ఆ సవ్వ డ్యులు వింటూ ఆనందాన్ని సుభవిస్తున్న శాంతికి తండ్రిమాటలు అంతగా రుచించలేదు.

“ఉండనివ్వు నాన్నా! దూడ మెళ్ళో మువ్వలు చాలా బాగున్నాయి.”

“ఆ. ఆ. చాలాబాగున్నాయి. నువ్వు నాకు చెప్పేదానివయ్యావే” అని కనురుకు న్నాడు రంగయ్య.

తండ్రి దూడపట్ల ఎందుకంతకోపంగా ఉన్నాడో చిన్నారి శాంతికి అర్థం కాలేదు. దూడ ఎంత తెల్లగా, బలంగా, ముద్దొచ్చేట్లుండో! అయినా దాన్ని చూచి ఎందుకంత కోపం? ఆ మాటే రహస్యంగా రామయ్య నడిగింది. రామయ్య అంత రహస్యంగానూ కారణం చెప్పాడు. కారణం విన్న శాంతి “ఓళ్ ఇంతేనా!” అనుకొని మెల్లగా రంగయ్యగారిని సమీపించి “నాన్నా” అని పిలిచింది. ఏమిటన్నట్లు చూశాడు రంగయ్యగారు.

“మరే నాన్నా! ఈ దూడ పెద్దదై ఈనితే అప్పుడు కోదెదూడను పెడుతుందిగా? అప్పటి వరకూ మనమే పెంచుకుందాం” రంగయ్యగారికా మాటలకు కొంచెం నవ్వొచ్చింది.

“చూడు శాంతీ! అది పెద్దదై ఈని పెయ్య దూడనే పెట్టొచ్చుగా. పెయ్యదూడైతే ఏమంత లాభమండదు. కోదెదూడైతే అన్నీ లాభాలే! సరే నీకర్థం కాదులే” అంటూ వరందాలో ఉన్న వాలు కుర్చీలో మేనువార్చి చుట్ట ముట్టించటంలో నిమగ్నుడయ్యాడు.

“ఎవర్రా అది! రంగయ్యేనా!” అంటూ ప్రక్రింటి నాగయ్య చేతికర్ర ఆసరాతో రంగయ్య గారింటికొచ్చాడు.

“ఏమిటి పెదనాన్నా! ఇలా వచ్చావు!”

“ఏముందిరా! చెప్పకుంటే సిగ్గుచేటు, రెండు రోజులయింది అన్నం తిని. కాస్త అన్నం పెట్టించుదా” అని అడగలేక అది గాడు నాగయ్య.

అది 1948. ఏప్రిల్ అన్న 22 సంవత్సరాల అమెరికన్ యువకుడు హిమాలయాలలోని నందాదేవి శిఖరాన్ని చూసి దాని అందానికి ముగ్ధుడయ్యాడు. ‘నాకో అమ్మాయి పుడితే నందాదేవి అని పేరు పెట్టుకుంటాను’ అనుకున్నాడు. 1954 లో ఏప్రిల్ 2 ఒక ఆడపిల్ల పుట్టింది. అతను ఆమెకు ‘నందాదేవి’ అని పేరు పెట్టాడు. ఆమెకు కొండలెక్కడానికి తగిన శిక్షణ యిచ్చాడు.

జూలైలో కుమార్తెను తీసుకుని ఏప్రిల్ భారతదేశానికి వచ్చాడు. నందాదేవితోబాటు నందాదేవి శిఖరం ఎక్కడానికి పూనుకున్నాడు. దారిలో నందాదేవికి కడుపునొప్పి వచ్చింది. అయినా ఆమె పర్వతారోహణ చాలించలేదు. చివరికి సెన్టెంబరులో—నందాదేవి శిఖరం మరో 1600 అడుగుల దూరాన ఉండనగా

ఆమె మరణించింది. తన కుమార్తె శవాన్ని నందాదేవి సమీపాన పూడ్చివచ్చిన ఏప్రిల్ “నా కుమార్తె మరణించడం—చాలా విషాదకరమైన విషయం. అయితే ఆమె తనకు ఇష్టమైన పని చేస్తున్నప్పుడు మరణించింది. అది చాలా గొప్ప విషయం!” అన్నాడు.

శాంతి వచ్చి నాగయ్యను లోపలికి తీసుకు వెళ్ళింది. నాగయ్య వెళ్ళిన వైపే చూస్తున్న రంగయ్యగారికి ఆయన తన చిన్నప్పుడు ఎలాంటి బ్రతుకు బ్రతికాడో గుర్తొచ్చింది.

నాగయ్యవాళ్ళది కాస్త కలిగిన కుటుంబమని చెప్పొచ్చు. కూతుళ్ళులేరుగానీ కొడుకులు నలుగురు. కొంచెం గారాబంగానే కొడుకుల్ని పెంచాడు నాగయ్య. అయితే వాళ్ళు పెరిగి చేతికి వచ్చారు అనుకున్న సమయంలో వాళ్ళ పెళ్ళిళ్ళు—జరగడం, కోడళ్ళు రావడం జరిగింది. ఆ సమయంలోనే భార్య పోవటం—ఇక అప్పటినుండే నాగయ్యకు అవస్థలూ మొదలయ్యాయి. ఏ కొడుకూ—కోడలూ కూడా ఒక పూట భోజనం పెట్టరు. “ఒక్క కూతురున్నా నాకి బాధలుండవురా నాయనా!” అని అప్పుడప్పుడు రంగయ్యగారితో అంటూ టాడు. “పాపం! ఒక్క కూతురున్నా ఆయనకా గతి వచ్చేదికాదేమో!” అని అనుకున్నాడు

“దానిదేం భాగ్యం పెదనాన్నా! అన్నం పెట్టించమని నువ్వు నన్నడగలేమిటి? ఇంట్లోకి వెళ్ళి నువ్వు పెట్టమంటే మాత్రం నీకోడలు పెట్టదూ?” అంటూ “అమ్మా! శాంతీ! తాతయ్య వచ్చాడు. అన్నం పెట్టమని చెప్పామూ మీ అమ్మతో” అని లోపలికి కేకవేశాడు—

రంగయ్యగారు. కూతుళ్ళు తమను బాగుచేయరని. కొడుకులు బాగుచేస్తారని నమ్మకమేమిటి? ఎవరైనా వారి స్వభావాన్ని బట్టి ప్రవర్తిస్తారు. దీనికోసం కూతుళ్ళను చిన్న చూపు చూడటం—కొడుకుల్ని బాగా చూడటం బాగుండలేదు. అందర్నీ సమానంగా చూడటమే మంచిది. అంతేగానీ కొడుకేదో ఒరగబెడతాడని—వాడికే అన్నీ కట్టబెట్టడం మంచిది కాదు.

తనకు ముగ్గురు కూతుళ్ళు. ఒక్క కొడుకు. తను యింతకు ముందు రవిని మాత్రమే చదివించాలని అనుకున్నాడు. పెదనాన్న బాధ చూస్తూ, తెలిసి కూడా అలాంటి రెలివి తక్కువ పని తను చేయకూడదు. కొడుకును మాత్రమే చదివించి—కూతుళ్ళను కన్నందుకు పెళ్ళిచేసి చేతులు కడుక్కోకూడదు. వాళ్ళను కూడా చదివించి తనకు చేతనైనంతగా ప్రయోజకుల్ని చేయాలి. పేరు ప్రతిష్ఠలు లేవటానికి ఎవరైతేనేం అనుకున్నాడు. అంతలో ఆయనకు ఉదయం జరిగిన సంఘటన, తన ప్రవర్తన గుర్తొచ్చింది. ఆవును అమ్ముగా నంటే పాపం! శాంతి ఎంత చిన్నబుచ్చుకుందో! వెళ్ళి—ఆవును అమ్మనని శాంతిని బుజ్జగించాలి—అనుకుని, లేచి వెళ్తున్న రంగయ్యగారి ముఖంలో ఇదివరకెన్నడూ లేని తృప్తి కనిపించింది. □

పాలపొడుంతో గులాబ్ జామ్ :

ఇప్పుడు ప్రతిచోటా పాలపొడుం ధబ్బాలు విరివిగా దొరుకుతున్నాయి. ఈ పాలపొడుంతో గులాబ్ జామ్లు బాగా చెయ్యవచ్చు. చేసి చూడండి.

కావలసినవి : 8 టేబుల్ స్పూన్స్ పాలపొడి $\frac{1}{4}$ కే. జీ. చక్కెర. $\frac{1}{4}$ కే. జీ. దాల్చి. 2 టేబుల్ స్పూన్స్ మైదా. 1 టేబుల్ స్పూన్ పేరిన నెయ్యి. $\frac{1}{4}$ స్పూన్ బేకింగ్ పౌడర్. పాలపొడి, బేకింగ్ పౌడరు బాగా కలపండి. మైదా, పేరిన నెయ్యితో కలపండి. తర్వాత మొత్తం నాలుగూ మిశ్రమంగా చెయ్యండి. కొన్ని పాలు తీసుకొని పూరీల పిండి తడిపినట్టుగా పాలతో ఆ మిశ్రమాన్ని కలపండి. పావు గంట తరువాత దొండకాయ ఆకారంలోగాని, గుండ్రంగా కాని చేయండి. చెక్కెరలో కొంచెం నీరు పోసి లేత పాకం తయ్యం. $\frac{1}{4}$ కే. జీ. దాల్చి కాగిన తరువాత 4 గులాబ్ జామ్లు వేసి ఎరుపురంగు వచ్చేదాకా వేయించి పాకంలో వెయ్యండి. ఇవి గుల్లవిచ్చి పాకం పీచుకొని చాలా రుచిగా ఉంటాయి. వేయించేటప్పుడు సన్నని నెగమీదనే వేయించండి.

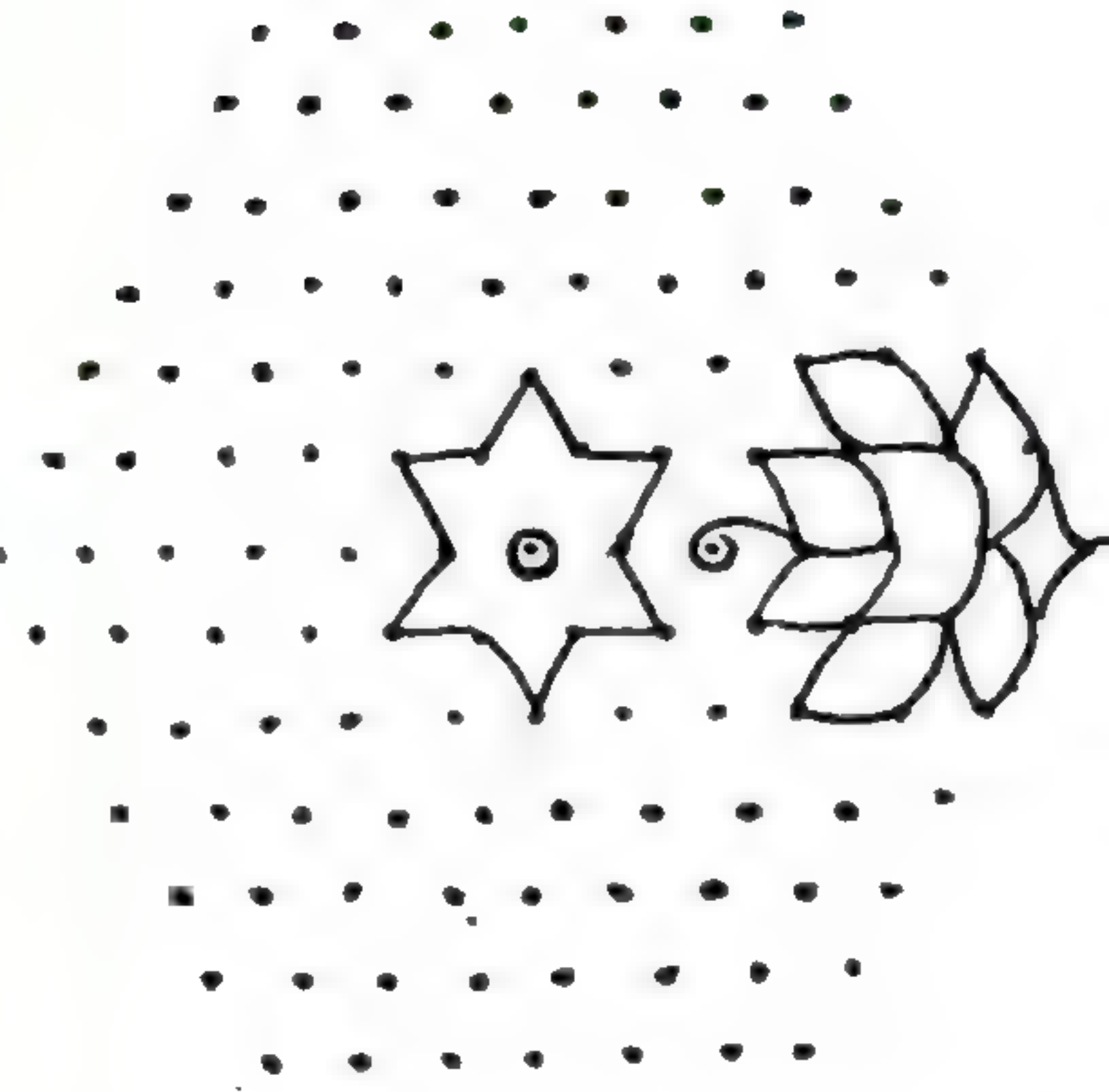
యమ్. జ్ఞానశ్రీ, ఇరాన్

తైమురుకులు :

ఈ పిండివంటని మద్రాసు ప్రాంతం వారు విరివిగా, ఇష్టంగా చేసుకుంటారు. ఇవి మన చక్కెరాలలా ఉన్నా రుచిలోనూ, చేసే విధానం లోనూ కొంత భేదం ఉన్నది. ఈ మురుకులను వారు కొబ్బరి నూనెతో చేస్తారు. కొబ్బరి నూనెతో చేస్తే ఎన్ని రోజులున్నా నూనె వాసన రాదు.

దీనికి కావలసిన సరుకులు :

బియ్యం 2 లీటర్లు, చాయ మినప్పప్పు 100 గ్రా. వెన్న 100 గ్రా. కొద్దిగా జీలకర్ర. కొద్దిగా ఇంగువ, తగినంత ఉప్పు. బియ్యం నాన బెట్టకుండా అప్పుడప్పుడు కడిగి వడగట్టి మెత్తగా పిండి కొట్టి జల్లించుకోవాలి. మినప్పప్పుని ఉత్త కళాయిలో బంగారు రంగు వచ్చే వరకు వేయించి మెత్తగా విసురుకోవాలి. ఇంగువలో కొద్దిగా నీరు పోసి నానపెట్టాలి. బియ్యప్పిండిలో వెన్న.

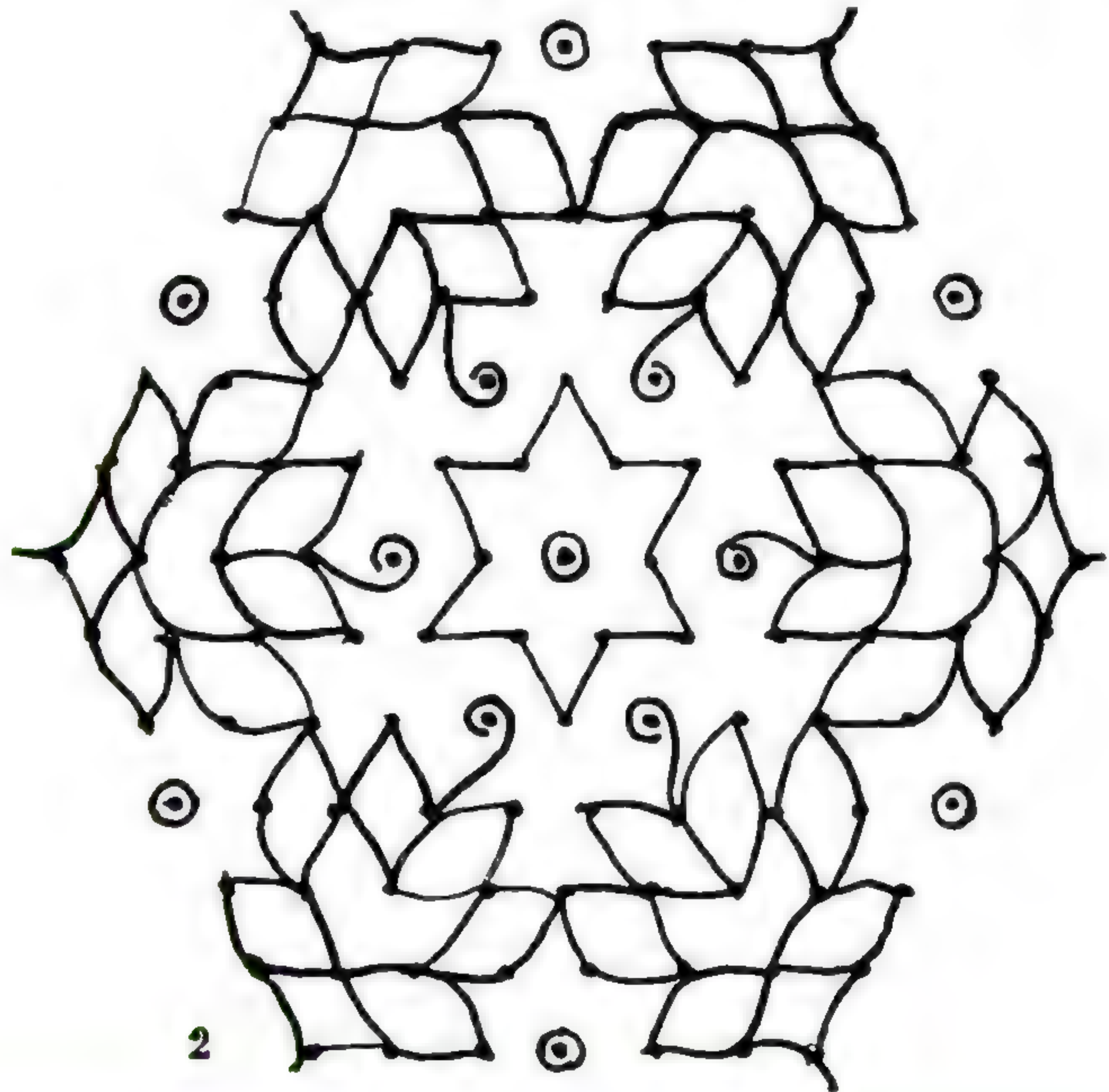

ఈ 'వద్దాలముగ్గు' ఎలా వెయ్యాలి?

మొదట ఒక దానికొకటి సమాన దూరంలో ఉండేలా 13 చుక్కలు ఉంచుకోవాలి. ఆ తర్వాత ఆ వరుసకు అటూ ఇటూ ఒక్కొక్క చుక్క చొప్పున తగ్గిస్తూ-7 చుక్కలు వచ్చేదాకా చుక్కలు ఉంచుకోవాలి. (అంటే 13 చుక్కలున్న వరుసకు అటూ ఇటూ 12, 11, 10, 9, 8, 7 చుక్కలున్న వరుసలు ఉంటాయన్న మాట!) చిత్రం-1 చూస్తే ఈ చుక్కలు ఎలా పెట్టుకోవాలి తెలుస్తుంది.

ఆ తర్వాత చుక్కలను చిత్రం-2లో చూపినట్టు కలిపితే - మధ్య నక్షత్రం ఆకారం, ఆ చుట్టూ వద్దాలూ ఏర్పడుతాయి. రంగులతో అలంకరిస్తే ఈ ముగ్గు మరింత బావుంటుంది!

—'కృష్ణ'

జీలకర్ర. ఉప్పు, మినప్పిండి, ఇంగువ నీరు, (ఇష్టమున్నవారు తెల్ల నువ్వులు కూడా వేయవచ్చును.) ఇవన్నీ వేసి కొద్దిగా నీరు పోసి గట్టిగా కలిపి ఉంచాలి. (పిండి మరి గట్టిగా ఉంటే తిప్ప దానికి రాదు.) ఒక పీటమీద తెల్లని గుడ్డ పరుచు కోవాలి. నిమ్మకాయంత పిండిని తీసుకొని, నూనెలో కొద్దిగా ముంచి ఐదు వేళ్ళతో నొక్కుతూ

పిండిని మెలికలు తిప్పుతూ రెండుగా రెండుచుట్లు చుట్టుకోవాలి. ఇలా పీట నిండుగా చుట్టుకున్న తరువాత, కాగిన నూనెలో తగినన్ని వేసి బంగారు రంగు వచ్చేవరకు వేయించుకోవాలి. ఇవి కరకరలాడుతూ ఎన్ని రోజులవరకైనా రుచిగా ఉంటాయి.

యమ్. కనకదుర్గ, మద్రాసు

“స్వగతు భారతీయ పాదులకూ నాకూ లేదా ఉంది. నేను స్వగతు భారతీయురాలని కాను. నాకు కొన్ని విశ్వాసాలున్నాయి. నా ఆశయాలను నేను వదులుకోలేను. ఇవాళి రాజకీయ జీవితానికి నేను సరిపోను. అందుకని నేను రాజకీయాల నుంచి విరమించుకున్నాను.” అని మూడేళ్ళనాడు ఒక పత్రిక జరిపిన గోష్టిలో చెప్పిన శ్రీమతి విజయలక్ష్మి పండిట్ ఈమధ్య మళ్ళీ రాజకీయ వార్తా పరణంలోకి వచ్చారు.

“వ్యక్తుల గురించి కాకుండా ఉన్నతమైన ఆశయాల గురించి ప్రచారం జరిపి” అలా జనతా పార్టీకి, శ్రీ జగజీవన్ రామ్ నెలకొల్పిన కాంగ్రెస్ పార్ డెమాక్రసీకి ఎన్నికల సందర్భంగా సాయపడడోరున్నట్లు ప్రకటించి శ్రీమతి పండిట్ రాజకీయరంగంలోకి ఉరికారు.

“ప్రజాస్వామ్యపు పట్టాల నుంచి తప్పిపోయిన దేశాన్ని మళ్ళీ పట్టాల మీదికెక్కించడం కోసం” రాము రాజకీయరంగంలోకి మళ్ళీ అడుగుపెడు తున్నట్లు ఆమె పేర్కొన్నారు.

దాదాపు ఏడు సంవత్సరాలుగా రాజకీయాలకు దూరంగా ఉన్న శ్రీమతి పండిట్ ఇప్పుడైనా రాము ఏ పదవిని ఆశించడంలేదన్నారు. ఎన్నికలలో రాము పాల్గొనడంలేదన్నారు.

శ్రీమతి పండిట్ నిర్ణయాన్ని రాజకీయ పరిశీలకులు రకరకాలుగా వ్యాఖ్యానించారు. ఈ వ్యాఖ్యానాలు ఎలా ఉన్నా శ్రీమతి పండిట్ మాత్రం “శ్రీమతి ఇందిరా గాంధీ నా మేనగోడలు. ఆమెను నేనెంతగానో ప్రేమిస్తున్నాను. అయితే ఆమె ప్రభుత్వ విధానాలను నేను అంగీకరించలేను” అన్నారు.

1900 వ సంవత్సరంలో అలహాబాదులో పుట్టిన శ్రీమతి విజయలక్ష్మి పండిట్-భయమెరుగని రాజకీయవేత్తగా పేరుగడించారు. బహుశా ఆమె నిర్వహించినన్ని ప్రధాన పదవులు నిర్వహించిన వనితలు ప్రపంచం మొత్తంమీద అరుదుగా కనిపిస్తారు.

శ్రీమతి పండిట్ బడికి వెళ్ళి చదువుకోలేదు. తల్లిదండ్రులు ఆమెకు ఇంటి దగ్గరే ప్రత్యేకంగా చదువు చెప్పించారు. అలా యూరోపియన్ ఉపాధ్యాయుల దగ్గర ఆమె చదువు నేర్చుకున్నారు. ఆ తర్వాత ఆమె చదువుకోవడానికి స్వీట్జర్లాండు వెళ్ళారు. 1920లో ఆమె భారత

వార్తల్లో వనిత

విజయలక్ష్మి పండిట్

దేశం తిరిగి వచ్చారు. అప్పటికి దేశంలో స్వాతంత్ర్య సమరం జోరుగా సాగుతున్నది.

1921లో ప్రముఖ పండితుడు శ్రీ ఆర్. ఎన్. పండిట్ తో ఆమె పెళ్ళి జరిగింది. అయితే వివాహం ఆమె రాజకీయ జీవితానికి అడ్డుకాలేదు. ఆమె జాతీయసమరంలో పాల్గొని 1932-33లలో జైలు శిక్ష అనుభవించారు. జైలు నుంచి విడుదలకాగానే ఆమె అలహాబాదు మునిసిపల్ బోర్డుకు సభ్యురాలిగా ఎన్నికయ్యారు. 1936లో స్థానిక స్వపరిపాలన ప్రవేశపెట్టినపుడు శ్రీమతి పండిట్ యునైటెడ్ ప్రావిన్సెస్ రాష్ట్రం అసెంబ్లీకి ఎన్నికయ్యారు. ఆ తర్వాత 1937లో ఆమె స్థానిక స్వపరిపాలన, ప్రజారోగ్య శాఖల మంత్రిగా పదవి స్వీకరించారు. మంత్రి పదవి వహించిన తొలి భారతీయ వనితగా వార్తల తెక్కారు. 1939లో కాంగ్రెసు మంత్రి వర్గం రాజీనామా చేసింది. 1940లో శ్రీమతి పండిట్ జాతీయసమరంలో పాల్గొని జైలుకు వెళ్ళారు. మళ్ళీ 1942-43 ప్రాంతాలలో జైలు శిక్ష అనుభవించారు. మూడవసారి జైలు శిక్ష కాలం పూర్తి అవుతుండగా-1944లో ఆమె భర్త మరణించారు. (శ్రీమతి పండిట్ కు ముగ్గురు ఆడ పిల్లలు. వారిలో ప్రముఖ నవలా రచయిత్రి

శ్రీమతి నయనతారా సహగర్ ఒకరు.)

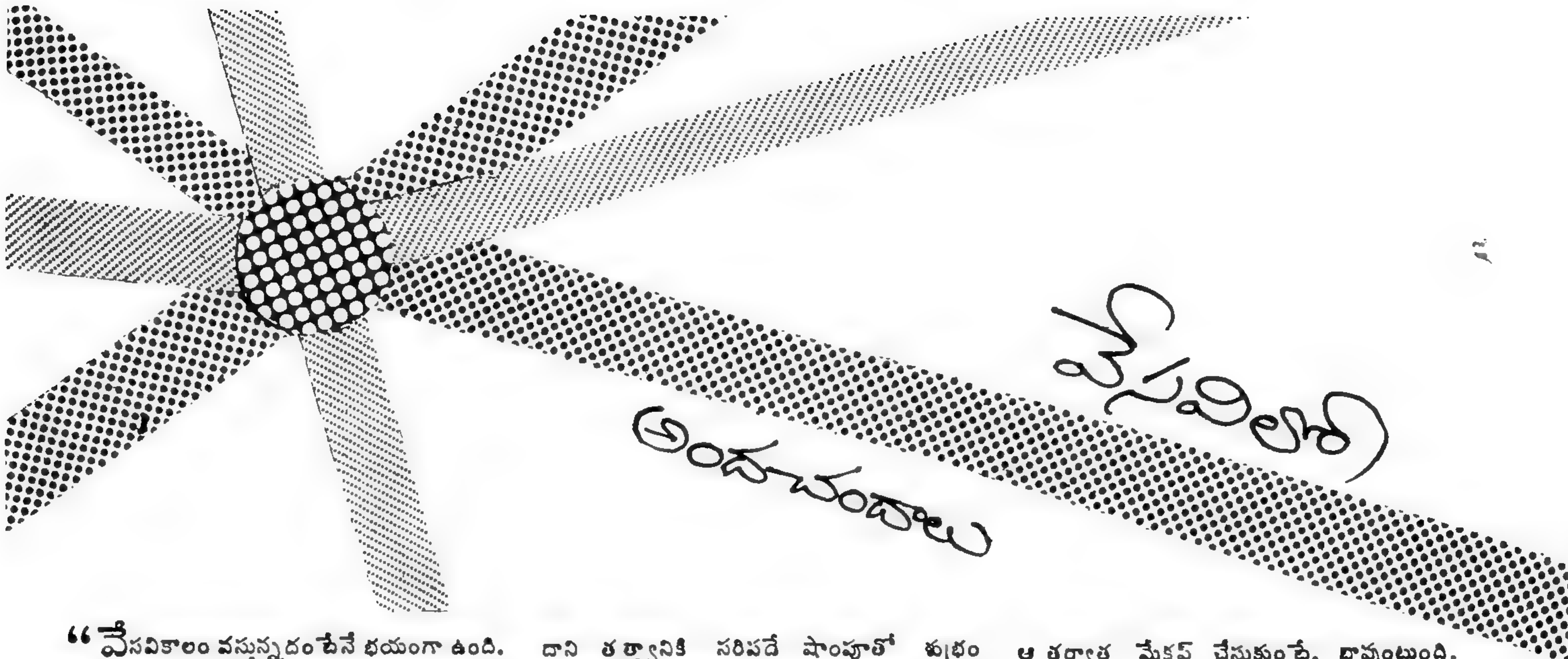
భారత స్వాతంత్ర్యం గురించి ఉపన్యాసాలు ఇవ్వడానికి శ్రీమతి విజయలక్ష్మి అమెరికా వెళ్ళారు. 1946లో అమె భారత దేశానికి తిరిగి వచ్చి యు. పి. ప్రభుత్వంలో మళ్ళీ మంత్రి అయ్యారు. 1947లో ఐక్యరాజ్య సమితికి వెళ్ళిన భారత బృందానికి ఆమె నాయకత్వం వహించారు. ఆ తర్వాత 1948, 1952, 1953, 1984 లలో కూడా ఆమె ఆ బాధ్యతను నిర్వహించారు. 1953లో ఆమె ఐక్యరాజ్యసమితి ‘జనరల్ అసెంబ్లీ’కి అధ్యక్షురాలుగా ఎన్నికయ్యారు. ఆ పదవికి ఎన్నికైన తొలి వనిత ఆమె! అసియా దేశాలవారిలో ఆ పదవిని నిర్వహించిన వారు కూడా ఆమె.

1947 నుంచి 1949 దాకా ఆమె రష్యాలో భారత దేశం తరపున రాయబారిగా పనిచేశారు. 1949లో ఆమె అమెరికాలో భారత దేశపు రాయబారిగా పదవి స్వీకరించారు. 1952 దాకా ఆమె ఆ బాధ్యత నిర్వహించారు.

1952లో జరిగిన మన దేశపు తొలి ఎన్నికలలో గెలిచి ఆమె లోక్ సభకు ఎన్నికయ్యారు. ఆ తర్వాత 1957 నుంచి 61 దాకా బ్రిటన్ లో రాయబారిగా పనిచేశారు. 1962-63లలో ఆమె మహారాష్ట్ర గవర్నర్ అయ్యారు. 1984లో తమ సోదరుడు జవహర్ లాల్ నెహ్రూ మరణించినపుడు-ఆయన 17 ఏళ్ళ నుంచి ఎన్నికవుతూ వచ్చిన పూర్వపూర్ నియోజకవర్గం నుంచి ఎన్నికలకు పోటీ చేయడానికి పూనుకున్నారు ఆమె. 1987లో మళ్ళీ లోక్ సభకు ఎన్నికైనా ‘వ్యక్తిగత కారణాల వల్ల’ ఆ పదవిని విరనాడారు.

శ్రీమతి విజయలక్ష్మి పండిట్ కు ప్రపంచం మొత్తం మీద ఉన్న చాలా విశ్వవిద్యాలయాలు గౌరవసూచకమైన డాక్టరేట్లు అందజేశాయి. (1975 నాటికి ఆమెకు అలా మొత్తం మీద 21 డాక్టరేట్లు లభించినట్లు లెక్క చెబుతారు!) పశ్చిమ జర్మనీ లోని గోటింగన్ యూనివర్సిటీ ఆమెకు బంగారు పతకం ఇచ్చి గౌరవించింది.

ప్రజాస్వామ్యాన్ని పునరుద్ధరించడం కోసం రాము మళ్ళీ ప్రజల మధ్యకు వచ్చినట్లు పేర్కొన్న శ్రీమతి విజయలక్ష్మి పండిట్-ప్రధాన మంత్రి శ్రీమతి ఇందిరాగాంధీ పోటీ చేస్తున్న రాయబరేని నియోజక వర్గానికి వెళ్ళరట!

వేసవిలో

అందుచూడులు

“వేసవికాలం వస్తున్నదంటేనే భయంగా ఉంది. ఎన్నిసార్లు కడుక్కున్నా ముఖం భయంకరంగా ఉంటుంది. ఎంత బాగా అలంకరించుకున్నా ఆ అలంకారం అరగంటయినా కాకుండానే చెదిరి పోతూ ఉంటుంది” - ఒక యువతి మరో యువతితో వెళ్ళబోసుకుంటున్న గోడు ఇది.

‘వేసవికాలం అందుచూడులకు విరోధి’ అనిపించేలా ఉంటుంది. మరి-వేసవిలో అందంగా కనిపించడమూ, ఆకర్షణీయంగా అలంకరించుకోవడమూ అసాధ్యమైన విషయాలా? అంటే- ‘కావు’ అంటారు సౌందర్య శాస్త్ర, రహస్యం తెలిసినవారు. ఎండలు మండిపోతున్నా చల్లగా ఉండడం, అలా అందాన్ని చందాన్ని చెదిరి పోకుండా ఉంచుకోవడమూ సాధ్యమే నంటారు వాళ్ళు.

మంచి మందులెండ రోజున ఎలాటి అలంకరణ చేసుకోవాలి?

ఉదయం లేవగానే చల్లటి నీళ్ళతో హాయిగా స్నానం చెయ్యాలి. వాతావరణం వెచ్చగా ఉన్నప్పుడు చన్నీళ్ళతో స్నానం చేస్తే ఎంత ఆనందంగా ఉంటుందో మాటలతో చెప్పనక్కరలేదు.

శరీర తత్త్వానికి సరిపడే సబ్బు (వీయించే ఫూలవాసన గల సబ్బు)తో స్నానం చేసి, ఆ తర్వాత ఒంటిని శుభ్రంగా పొడి తువాయి తుడుచుకొని, ఒంటి మీద ఫూలవాసన వేసే పౌడర్ చల్లుకుంటే ఉత్సాహంగా ఉంటుంది. అలాగే మంచి ఉడికోరోన్ ఏదన్నా కొని ఉంచుకుని ఉపయోగించినా మంచిదే.

వేసవి రోజులలో వీలైనన్నిసార్లు జుట్టును,

దాని తత్త్వానికి సరిపడే షాంపూతో శుభ్రం చేసుకుంటూ ఉండాలి. వేసవిలో-జుట్టుకు వాసన అంటుకోవడం, అందులో మురికి పేరుకుపోవడం వంటివి తక్కిన రోజుల్లోకన్నా ఎక్కువగా ఉంటాయి. కనుక జుట్టును శుభ్రంగా, పొందికగా ఉంచుకుంటే వేసవి రోజులు అంత గడ్డుగా ఉండవు. జుట్టును పడేపడే దువ్వినా మంచిదే. జుట్టును పాయలు పాయలుగా విడదీసుకుని, మారును కోరోన్ లో అద్దిన దూదితో రుద్దినా మంచి ఫలితం ఉంటుందని అంటారు.

యువతులు - జుట్టును గుర్రపుతోక (ప్రాసీ టైల్)లా వేలాడదీసుకోవచ్చును. వేసవిలో గుర్రపుతోక జడలు చల్లదనం కలిగిస్తాయి. కాస్త ఈడు మీరినవారు జుట్టును ముడిచుట్టి, చిన్న కొప్పులా అమర్చి అందులో తాజాగా ఉండే పువ్వులు (సువాసన గల పువ్వులైతే మరింత బావుంటాయి) అమర్చుకుంటే చాలు.

మేకప్ చేసుకునే ఆరవాటు ఉన్నవాళ్ళకు వేడిమి పెద్ద సమస్య. వేసవిలో మేకప్ ఎక్కువ సేపు నిలిచి ఉండదు.

మేకప్ ఎక్కువసేపు నిలిచి ఉండాలంటే మొదట పునాది (ఫవుండేషన్)గా ఒక స్కిన్ ఫ్రెషనర్ ఉపయోగించాలి. జిడ్డు తత్త్వం గల చర్మం ఉన్నవాళ్ళు ఆస్త్రింజంట్ వాడాలి. ఇలా వాడడం వల్ల చల్లగా ఉండి, మేకప్ ఎక్కువసేపు నిలిచి ఉంటుంది.

ఇక జిడ్డు తత్త్వం గల చర్మంగలవారికి మరో చిట్కా. ముఖానికంతటికీ నిమ్మరసం పట్టించి, అలా ఐదు నిమిషాలపాటు వదిలెయ్యాలి. ఆ తర్వాత ముఖాన్ని శుభ్రంగా కడిగేయాలి.

ఆ తర్వాత మేకప్ చేసుకుంటే, బావుంటుంది.

వేసవిలో దట్టంగా మేకప్ చేసుకుంటే చాలా ఇబ్బందిగా, వెచ్చగా ఉంటుంది. అందువల్ల వేసవికాలంలో సౌందర్య సాధనాలను వీలైనంత తక్కువగా వాడవలసి ఉంటుందన్నమాట!

ఎండలు ఎక్కువగా ఉండే రోజుల్లో ఎక్కువ సార్లు మేకప్ చేసుకోవాలి. అయితే ప్రతీసారి మేకప్ చేసుకునే ముందు ముఖాన్ని బాగా శుభ్రం చేసుకోవాలి. మేకప్ ముఖం మీద ఎక్కువసేపు ఉంచుకోకూడదు. చెమట విపరీతంగా పడ్డ ప్రాంతాలలో ఉండేవారు ఎప్పటికప్పుడు మేకప్ కడిగేసుకుంటూ ఉండాలి.

వేసవి కాలంలో అనవసరమైన రోమాలవల్ల కూడా ఇబ్బందిగానే ఉంటుంది. వేసవిలో రోమాలు త్వరగా పెరుగుతాయి. అందువల్ల కాళ్ళమీదా, చంకలలోనూ రోమాలు ఎంత ఎక్కువగా ఉంటే వేసవి అంత దుర్భరంగా ఉంటుందంటారు. రోమాలు దుర్వాసన వెయ్యడానికి దోహదం చేస్తాయి. అందువల్ల వాక్స్ పాక్స్ గానీ, రోమహరిణి మందునుగానీ ఉపయోగించి అనవసరమైన రోమాలను తొలగించుకోవాలి.

చెమటను ఆరికట్టే ఆంటిపెర్ స్పైరంట్లు, దుర్వాసనను దూరం చేసే డీ - ఆడరంట్లు (షాపుల్స్ ఇవి ఆంటి పెర్ స్పైరంట్లు, డీ-ఆడరంట్లు అన్న పేర్లతోగాక వాటిని రూపొందించే కంపెనీలు పెద్ద పేర్లతోనే లభిస్తాయి. ఆ సాధనాలలో మనకు కావలసిన దాన్ని ఎన్నుకోవచ్చును) శుభ్రమైన చర్మం మీద ఉపయోగిస్తే, మంచి ఫలితాలనిస్తాయి.

కొందరి చేతులు ఎప్పుడూ చెమటలు కక్కుతూ ఉంటాయి. అలాంటివారు చేతులకు ఆంటీ-పెర్ నైస్ రంట్లు వాడవచ్చును. మోచేతులు మదతలు పడే భాగాల మీద ఆంటీ-పెర్ నైస్ రంట్లు వాడడం వల్ల చెమట బాధ అంతగా ఉండదు.

వేసవి వస్తే శరీరంలోని తక్కిన భాగాలకే గాక కాళ్ళకు కూడా ఇబ్బంది కలుగుతుంది. అందువల్ల వాటిని ఎప్పటికప్పుడు చల్లగా ఉంచు కోవడం అవసరం. బూట్లు తొడిగే అలవాటున్న వారూ, చెప్పులు తొడుక్కునేవారు కూడా వేసవి రోజుల్లో అరికాళ్ళకు కొద్దిగా లాల్కం పౌడర్ పూసుకుంటే కాళ్ళు వేడిమి బాధ నుంచి కాస్త తెప్పరిల్లుతాయి.

సుగంధ ద్రవ్యాలు ఉపయోగించడం-వేసవి కాలంలో మరీ అవసరం. సుగంధ ద్రవ్యం మరీ ఎక్కువగా కాకుండా ఒక మోతాదులో వాడితే మంచిదే. అప్పటికే చెమటకు తడిసి ఉన్న బట్టల మీద నెంట్ ఆర్తర్ పూసుకోవడం మాత్రం మంచిది కాదు. మంచి కోలోన్ ను ఒంటిమీద కాస్త చల్లుకుంటే బావుంటుంది. అప్పుడప్పుడూ చేతులమీద, మణికట్లమీద కోలోన్ చల్లుకుంటూ ఉంటే ఎప్పటికప్పుడు తాజాగా, చల్లగా ఉండవచ్చు.

వేసవికి సరిపడే దుస్తులు దరించి వేడిమికి దూరంగా ఉండవచ్చును. నూలు బట్టలు వేసవి వేడిమిని తెలియనివ్వవు. టెరీస్ బట్టలు, ఊలు బట్టలు, నలుపురంగు బట్టలు మొదలైనవి వేడిమి మరింతగా తెలిసేలా చేస్తాయి. వేసవిలో తెల్లని బట్టలు దరిస్తే హాయిగా ఉంటుంది. ఎండలోకి వెళ్ళవలసి వచ్చినప్పుడు గొడుగు, కూలింగ్ గ్లాసులో దరించకుండా వెళ్ళకూడదు. ఈ రెండూ దరించే నీలు లేకపోతే తల మీద కనీసం ఒక స్కార్ఫునినా కప్పుకుని మరీ ఎండలోకి వెళ్ళాలి.

వేసవి రోజుల్లో విండి పదార్థాలు, కొవ్వు పదార్థాలు, మసాలా దినుసులు ఎక్కువగా తిన కూడదు. తాజా పళ్ళు, నెలాడ్లు, చల్లని మాంసమూ-వీలైనంత ఎక్కువగా ఆహారంలో ఉపయోగించాలి.

'ఎండ వేడిమికన్నా గుండె వేడిమి మరీ దుర్భరం' అంటారు కవులు. అందువల్ల వేడిమి గురించిన ఆలోచనలతో బుర్రను వేడెక్కించుకోక 'చల్ల'గా కాలం గడపడం అలవాటు చేసుకుంటే వేసవిలో కూడా పగలు వెన్నెలగా కనిపించ గలదు. □

అంధ్ర యూ వి వర్సిటీ ఛాన్సలరు శ్రీ బి. జి. దివాన్ శ్రీమతి కాత్త లక్ష్మీరమణురమ్మకు గౌరవ రాక్షరేటు (డి. రిట్) ఇచ్చారు.

అంధ్ర విశ్వకళా పరిషత్తు 50వ స్నాతకోత్సవంలో గౌరవ రాక్షరేట్ పొందిన శ్రీమతి లక్ష్మీరమణురమ్మను అభినందిస్తూ విశాఖపట్నంలోని మహిళా సమాజాలు సభలు జరిపాయి.

సిరిపురం అంధ్రా యూవివర్సిటీ. లేడీస్ క్లబ్ వారు విర్బాటు చేసిన సభకు విశ్వవిద్యాలయ ఉపాధ్యక్షుల సతీమణి శ్రీమతి రాజరాజేశ్వరీదేవి అప్పారావు అధ్యక్షత వహించారు. లేడీస్ క్లబ్ కార్యదర్శి శ్రీమతి కడియాల సీతామహాలక్ష్మి నివేదిక చదివాక, శ్రీమతి లక్ష్మీరమణురమ్మకు అభినందన వ్రతం సమర్పించారు. అనంతరం ఆమె లేడీస్ క్లబ్ వారికి కృతజ్ఞతలు తెలియజేస్తూ విల్లం పెంచకంలో తల్లరి బాధ్యత గురించి ప్రస్తావించారు. శ్రీమతి పార్థసారధి వందన సమర్పణ చేశారు.

ద్వారకానగర్ లోని బా-బాపు సేవా సంఘం వారు డా: శ్రీమతి ఇందిరాబాయి అధ్యక్షతన శ్రీమతి లక్ష్మీరమణురమ్మకు అభినందనలు అంద చేశారు.

చేశారు. సంఘ కార్య నిర్వాహకులు రూపొందించిన వస్తువులు కొన్నిటిని శ్రీమతి సాల్మా అహమద్ శ్రీమతి లక్ష్మికి బహూకరించారు. ఆ సంఘం తరపున శ్రీమతి ఉచిత వ్యాయాసాదనా సహాయం అందజేసే ఉద్దేశంతో ప్రవేశపెడుతున్న 'శ్రీ లిగర్ ఎయిడ్ క్లబ్'కు శ్రీమతి రమణురమ్మ ప్రారంభోత్సవం చేశారు. ఆ క్లబ్ ప్రారంభించడంలోగల తమ ఉద్దేశాన్ని సంఘ కార్యదర్శి, వ్యాయాది అయిన కుమారి పి. జగన్మోహిని వివరించారు.

శ్రీమతి ఇందిరాబాయి - శ్రీమతి లక్ష్మీరమణురమ్మకు సేవా తత్పరత గురించి ప్రశంసించారు. శ్రీమతి లక్ష్మి-తమ ప్రసంగంలో సేలంలో ఇటీవల జరిగిన అఖిల భారత మహిళా సమాఖ్య స్వర్ణోత్సవ సందర్భంగా చేసిన విర్ణయాల గురించి వివరించి, ఇవాళి శ్రీల సమన్యల గురించి ప్రస్తావించారు. శ్రీమతి ఇంద్రాణి జగ్గారావు వందన సమర్పణ చేశారు. —విలేకరి

సిరిపురం లేడీస్ క్లబ్ లో శ్రీమతి లక్ష్మీరమణురమ్మకు అభినందన వ్రతం అందజేస్తున్న చిత్రం

“తరువాతేమయింది?” అడిగిందాపిల్ల.

“రాజకుమారుడు అక్కడ కూడా మాట్లాడానికి ప్రయత్నించాడు గానీ రాజకుమారి మాట్లాడలేదు. చివరకు రాజకుమారుడికి కోపం వచ్చేసింది. వచ్చి రాజకుమారిని ఎత్తుకెళ్ళిపోయాడు!”

“తరువాతేమయింది?”

“కథ కంచికి—మనమింటికి....”

“ఓ! కథేం బావుందలేదు....”

తను లేచి కూర్చుని నవ్వుకోసాగింది.

ఆ రాత్రి చాలా నేపటివరకూ అతని మాటలే తయ్యకొని నవ్వుకొంటూ వుండిపోయింది.

మర్నాడు సాయంత్రం తను దాదా మీద పచ్చార్లు చేస్తోంటే అతను వాళ్ళ దాదా మీదకొచ్చాడు.

“ఇవాళ నినిమాకి వెళ్ళలేదేమిటి?” అడిగాడు నవ్వుతూ.

“ఇంక నినిమాలెందుకూ? అంతకంటే మంచి కథలు చెప్పేవాళ్ళు ఉన్నప్పుడు....”

“ఆ! అవును! ఆ నినిమాలో ఏమవుతుందంటే హీరో అన్నీ పిచ్చివేషాలేస్తోంటే హీరోయిన్ కి కోపం వచ్చింది. అందుకుని అతను చూట్లాడించడానికి ప్రయత్నించినా మాట్లాడకుండా ఊరుకొంది. మర్నాడు ఇద్దరూ నినిమాహాలు దగ్గర కలుసుకొన్నారు. పోనీలేగదాని జారిపడి హీరోయిన్ మాట్లాడింది....”

“ఓ....ఏం బావుందలేదిది! నేను పోతున్నా! రేపు సోషల్ స్టడీస్ లో టెస్ట్ ఉంది నాకు....”

వెళ్ళిపోయింది చెల్లాయ్.

“ఏవండోయ్! తరువాతేమయిందో చెప్పండి! నాకు చాలా సన్నెన్స్ గా ఉంది!....” తన గది కిటికీలో నుంచి అన్నాడతను.

“మీరెందుకు విన్నవీకథ? నేను మా చెల్లాయికి చెప్తున్నాను. మీకుకాదు!”

“నేనే మీ చెల్లాయ్ ననుకొని చెప్పండి....”

“ఇంకానయం....” కిటికీతలుపులు మూసివేయబోయింది తను.

“ఏవండోయ్! అంతపని చేయకండి! మన ఘర్షణ గొడవలుంటే ఉండవచ్చు! మర్యలో ఆ తలుపులేంచేసినయ్!” దీనంగా అన్నాడతను.

శాంతి కిరణాలు

6

శీలంశెట్టి
రమాదేవి

“కథలా? ఏవరు చెప్తున్నారు?”

“ఏమో! పేరు తెలీదు....రాజకుమారి కథలు బాగా చెప్పగలడు.”

“పూర్వలో! ప్రేమలో దెబ్బతిని ఉంటాడు....”

“అవునట పాపం! కనబడ్డ అమ్మాయి నల్లా ప్రేమిస్తూ కూచంటే ఏమవుతుందిమరి!”

“నేనొప్పుకోను! అతనలాంటివాడు కాదు....”

“మీకెలా తెలుసు?”

“వాడు నా టెస్ట్ ఫ్రెండ్! వాడే నేను — నేనే వాడనేంత స్నేహం మది....”

“అలాగా! ఈసారి కనబడితే అలాంటి పిచ్చి కథలు చెప్పొద్దన్నానని చెప్పండి....”

“వాడు కనబడడం కష్టమండీ! ప్రయత్నిస్తాను....”

నవ్వుకొంటూ మెట్లు దిగి ఇంట్లోకి వెళ్ళిపోయింది తను.

ఆ రాత్రి కావాలని తనే చెల్లాయిని పిలిచి దగ్గర కూర్చోబెట్టుకొంది.

“ఏమిటక్కా?” చిరాకుగా అడిగింది చెల్లెలు.

“నీకోకథ చెప్తాను వింటావా?”

“ఏం కథ? నినిమాదేనా?”

తను నవ్వుపుకొంటూ తలుపులు తీసివేసింది.

ఇద్దరి మధ్యా చనువు పెరిగిపోయింది. నాలుగు రోజుల తర్వాత ఇద్దరూ బజార్లో కలుసుకొని బస్ లో సీజోర్ వెళ్ళారు. అక్కడ సరుగుడు రోటల్లో ఆడుకొన్న ఆటలూ—సముద్రంలో చేసిన స్నానాలు—అతని అల్లరీ—మనసులో ఆ దృశ్యాలు అలాగే నిలచిపోయినయ్. ఒకరి మీద ఒకరికి పూర్తినమ్మకం. ఒకరిని విడిచి ఒకరు ఉండలేనంత ప్రేమ—ఇద్దరూ ఒకటయిపోవాలనే కోరికా—ఒకరిని విడిచి ఒకరు ఒక్క క్షణం కూడా ఉండలేని పరిస్థితికి తీసుకొచ్చినయ్.

పెద్దవాళ్ళ పరిస్థితి గ్రహించి, ఇద్దరికీ వివాహం చేసేయాలనే నిర్ణయాని కొచ్చాడు. ఆ నిర్ణయానికొచ్చిన దగ్గర్నుంచీ రాము నిజంగానే భార్యభర్తల మన్న భావన ఇద్దరి మనసుల్లోనూ ప్రవేశించింది.

తనకు కాలేజీ తెరచారు. రోజూ తనను కాలేజీవరకూ తీసుకొచ్చి వదిలి—తిరిగివచ్చేవరకూ బయటే ఎదురుచూస్తూండేవాడతను.

అప్పట్లో లగ్నాలు లేకపోవడం వల్ల మరో రెండునెలల తర్వాత వివాహానికి ముహూర్తం నిర్ణయించారు.

అతని శిలపు ఆయిపోవచ్చింది. అతను వెళ్ళిపోయే రోజు దగ్గర కొస్తున్నకొద్దీ—ఇద్దరి మనసుల్లోనూ అందోళన మొదలయిపోయింది. తను మరీ దిగులుపడిపోయింది. అతనిని చూడకుండా రెండునెలలు ఎలా

గదపాలని బాధపట్టుకొంది. అంతవరకూ మగాళ్ళు మోసగాళ్ళని అనుకొంటూ వచ్చిన అభిప్రాయం ఎటుపోయిందో తెలీదు.

అబ్బరి అదివారం వచ్చింది.

ఆ మర్నాడే అతని ప్రయాణం.

“మనిద్దరం కలసి సంపూర్ణంగా గదపగలిగిన రోజిదొక్కటే....” అన్నాడతను.

“అవును!....” దిగులుగా అంది తను.

“మనం దీవ్ కెళ్లాం! సాయింత్రం వరకూ అక్కడే కబుర్లు చెప్పుకొంటూ కూర్చుందాం: ఏమంటావ్?”

వప్పుకుంది తను.

ఇద్దరూ మధ్యాహ్నం పన్నెండింటికల్లా సముద్రం దగ్గరకు చేరుకొన్నారు. చాలాసేపు ఒడ్డునున్న పొడుగాటి పడవమీద కూర్చుని కబుర్లు చెప్పుకొంటూ గడిపారు. ఎంత మాట్లాడుకొన్నా తనివి తీరటం లేదు. హఠాత్తుగా మబ్బులు మూసుకొచ్చినయ్.

“వర్షం వచ్చేట్లుంది, ఇంటికి పోదాం!” అందితను గాబరాగా.

ఇద్దరూ లేచి ఇసుకలో బస్ స్టాండ్ వేపు నడువసాగారు. అప్పటికే పెద్ద చినుకులు మొదలయినయ్....

అక్కడ ఉన్న కిళ్ళికొట్టు దగ్గర నిలబడ్డారిద్దరూ.

“బస్ ఎప్పుడొస్తుంది?” కొట్టతన్ని అడిగాడు ప్రసాద్.

“ఈసాటికి రావల్సింది! ఎక్కడన్నా పెలయిందేమో!....” కొట్టు కట్టేసి తాళం వేస్తూ అన్నాడతను. వర్షం సన్నగా కురవడం మొదలు పెట్టింది. కొట్టతను గొడుగేసుకొని రోడ్డు వెంబడే నడుచుకొంటూ వెళ్ళిపోయాడు.

ఆ ప్రాంతంలో నరసంచారమే కనిపించటం లేదు. మబ్బులు మరింతగా మూసు కొచ్చినయ్! మరుక్షణంలో వర్షం కుంభవృష్టిగా కురవడం మొదలుపెట్టింది. తాటాకుల పందిరి ఆ కిళ్ళికొట్టుకి ఎంతో సేపు రక్షణ ఇవ్వలేకపోయింది. క్రమంగా తా మిద్దరూ వర్షపు జల్లుకి తడిసి పోసాగారు. చూస్తూండగానే చీకట్లు కమ్ముకొచ్చేసినయ్! సముద్రపు హోరు ఎక్కువయింది. ఏ క్షణంలో సముద్రం విరుచుకు పడుతుందా అన్నట్లుంది. తనకి లోలోపలే చాలా భయం వేసింది.

“ప్రసాద్! ఇప్పుడేం చేద్దాం?” అంది భయంగా.

“అరె! ఈ మాత్రానికే భయపడుతున్నావా? ఇలాంటి వాతావరణానికే భయపడితే మరింక మేము అంతంత మారణాయుధాలతో యుద్ధమెలా చేస్తామను కొంటున్నావ్?”

తాటాకు పందిరింతా నీళ్ళు కారుతున్నయ్! కొద్ది నిమిషాల్లో పూర్తిగా తడిసిపోయింది తను.

“ఎలాగూ తడిశాముకదా! ఆ బల్లమీద కూర్చుందాం” కొట్టు పక్కనే ఉన్న చెక్కమీద కూర్చుంటూ అన్నాడతను.

ఇద్దరూ అతి దగ్గరగా కూర్చున్నారు. పూర్తిగా చీకటి పడిపోయింది. ఎక్కడా బస్ వస్తున్న జాడలేదు.

చలిగాలి ఉండుండి విదిలించి కొడుతుంది. చలికి తట్టుకోలేక వణికి పోసాగింది తను.

“ఇలా దగ్గరకురా: నీకు చలిపోగొడతాను....” తనని పూర్తిగా ఆతని కౌగిల్లో బిందీస్తూ అన్నాడతను. నిజంగానే అతని కౌగిలి వెచ్చగా అనిపించింది. అతని స్పర్శ తనలో కూడా వేడిని కలిగించసాగింది.

“స్వరూపా!” తనని గాఢంగా గుండెలకు హత్తుకొన్నాడతను. ఉద్రేకంతో అతనిని పెన వేసుకుపోయింది తను.

ఇద్దరినీ కోరిక జయించింది.

తామలా ఎంతసేపు ప్రణయంలో మునిగి తేలారో, వర్షం ఎప్పుడూగి పోయిందో ఇద్దరకూ తెలీలేదు.

దూరంగా వస్తోన్న బస్ లైట్లు చూసి కౌగిలినుంచి విడివడ్డారు.

ఇంటికి చేరుకునే సరికి రాత్రి పడయింది.

మర్నాడే అతను వెళ్ళిపోయాడు.

కొద్ది రోజుల తర్వాత తనకు తెలిసింది.

తను గర్భవతి....!

“జరిగిందానికి బాధపడుతున్నావా స్వరూపా?” జాలిగా అడిగింది కృష్ణకుమారి.

“ఏమిటి....” త తరపాటుతో ఆలోచనల్లోంచి తేరుకొంటూ అంది స్వరూప.

“ఏమీలేదులే! నువ్వేదో ఆలోచనలో పడినట్లున్నావ్....” నవ్వుతూ అందామె.

మరికొంచెంసేపు అవీ-ఇవీ మాట్లాడి కృష్ణకుమారి వెళ్ళిపోయింది.

12

“ఇంకా మీ పని పూర్తికాలేదా?” మాధురి టేబుల్ దగ్గరకొస్తూ అడిగాడు సురేంద్ర. మాధురి తలెత్తి అతనివంక చూసి చిన్నగా నవ్వింది. “ఇంకా రెండు లెటర్లున్నాయ్ ; పదినిమిషాల పని” అంది మళ్ళీ టైప్ చేయడంలో నిమగ్నమయిపోతూ....

“ఓకే! నా సీట్లో కూర్చుంటాను అంతవరకూ!”

ఆమె అతనివంక ఆశ్చర్యంగా చూసింది. ఎందుకు తనకోసం ఎదుర్కూడటం?

“నాలో ఏమయినా పని ఉందా?”

“అవును!”

“సరే-కూర్చోండి!” అనేసి మళ్ళీ టైప్ చేసుకోసాగింది.

సురేంద్ర తన సీట్లో కూర్చున్నాడు.

దూరంగా మాధురి టైప్ చేస్తూ కనబడుతూనే ఉండతనికి! మిగతా సీట్లన్నీ ఖాళీ అయిపోయినయ్. అందరూ సరిగ్గా అయిదింటికే ఆఫీస్లోనించి బయట పడతారు. పావుగంట గడచిపోయింది.

టైమ్ చూసుకొన్నాడు సురేంద్ర.

అయిదున్నరవుతోంది.

హెడ్ క్లర్క్ హడావుడిగా ఆఫీసరు గదిలోకి - తన సీటు దగ్గరకూ పరుగెత్తుతున్నాడు.

మరో పదినిమిషాలకి పని చేయడం అవీ కాగితాలన్నీ ట్రేలోకి సర్దింది మాధురి. తన హాండ్ బాగ్-పక్కనే ఉన్న పెట్రెలోనుంచి తీసి, అందులో అద్దం ఉంది కాబోలు-మొహం చూసుకొని చిన్న భరిణలాంటి పెట్లోంచి

పొడర్ తీసుకొని మొఖానికి అద్దుకొంది. జుట్టు కూడా జాగ్రత్తగా సర్దుకొని బాగ్ భుజానికి తగిలించుకొని సురేంద్ర దగ్గరకు నడిచింది.

ఆమెను చూసి లేచి ఆమెలోపాటు బయటకు నడిచాడు సురేంద్ర.

“ఏమిటి సంగతి?” అందామె రోడ్డుమీద కొచ్చాక.

“నిజం చెప్పాలంటే ఏమీలేదు....” నవ్వుతూ అన్నాడతను.

“భలేవారే! ఇందాక అడిగితే ఏవో పని ఉండన్నారుగా?” తమాషాగా కళ్ళు తిప్పతూ అందామె.

“ఇవాళ నా మనసేం బావుండలేదండీ! అందుకే కొద్దిసేపు మీతో మాట్లాడుతూ గడపాలనిపించింది.”

“అంటే - నాలో మాట్లాడితే మీ మనసు బావుంటుందన్న మాట?” నవ్వుతూ అందామె.

సురేంద్ర తడబడ్డాడు.

“అబ్బే....అలా అని కాదు గాని....”

“మరిప్పుడు నాలోపాటు మా యింటికొస్తున్నారా?”

“మీ యింటికా?...మరి మీకేమీ అభ్యంతరం ఉండదు కదా!” అడిగాడతను.

“బాగుంది! అభ్యంతరమేముంది? స్నేహితులన్న తరువాత ఇళ్ళకు రాకపోకలుండవా ఏమిటి?”

సురేంద్ర ఆమెని లోలోపలే అభినందించాడు.

ఇద్దరూ బస్ స్టాప్ దగ్గర నిలబడ్డారు.

ఓ బస్ వచ్చి ఆగకుండానే వెళ్ళిపోయింది.

“ఈ బస్సులతో చావుగా ఉంది! రోజూ గంటసేపు టైమ్ వేస్తవు తోందిక్కడ....” అంది మాధురి టైమ్ చూసుకొంటూ.

“పోనీ మనం ఏదయినా హోటల్లో కాఫీ తీసుకెళ్తే” - అడిగాడు సురేంద్ర.

“సరే, పదండి!” అందామె.

ఇద్దరూ ఓ ఖరీదయిన హోటల్లోకి నడిచారు.

ఎయిర్ కండిషన్డ్ రూములో కూర్చున్నారు. రోపల చల్లగా ఉంది. చలివేస్తున్నట్లుంది. లైట్లు డిమ్ గా వెలుగుతున్నయ్. పట్టపగలే చీకటి పడినట్లుంది. ఓ మూల నలుగురు అమ్మాయిలు ‘శ్రీరామ్’ అనే యువకుడి గురించి మాట్లాడుకొంటున్నారు.

ఒక మూల ఓ కుటుంబరావు భార్యాపిల్లలతో కూర్చున్నారు. ఇంకో పక్క ఓ కుర్రాడూ కుర్రదీ ప్రేమగా ఒకరి కళ్ళల్లోకి ఒకరు చూసు కొంటున్నారు.

“ఇంతకూ మీ మనసెందుకు బావుండలేదో తెలుసుకోవచ్చా?” అడిగింది మాధురి. గులాబ్ జామ్ నాజుగ్గా తింటూ.

ఆ ప్రశ్నతో మనసంతా తెలికినట్లయింది సురేంద్రకి.

“అది తెలుసుకోవాలనుకొంటే-మీరు ఓ కథ వినాల్సివుంది....” అన్నాడు తలవంచుకొని.

“చెప్పండి! వింటాను....” గడ్డంకింద చేతులుంచుకొని అందామె.

పాంబారులోనో, చారులోనో వెయ్యడానికి ఇంగువ లేకపోతే బావుండదు. కాని ఇంగువ లేనప్పుడు కాస్త ధనియాలు తీసుకుని, వేతిలో ఎర్రగా వేయించి తీసి, బాగా మారి, పొడి చేసి చారు లోనో పులుసులోనో కలిపితే-వాటి రుచి మరింత బాగుంటుంది !

“నాకు ఈ మధ్య వివాహం అయిన సంగతి మీకూ తెలుసు కదా!” అడిగాడతను.

“ఎందుకు తెలీదు? వాళ్ళ వాళ్ళకెవరికో అనారోగ్యంగా ఉందనీ - అందువల్లనే మీ శ్రీమతిగారు మీతో ఇక్కడికి రాలేదని కూడా మీరే చెప్పారు!”

“నిజమే! అలాగే చెప్పాను!” కొద్దిక్షణాలు టేబుల్ మీద గ్లాసుని చేత్తో తిప్పుతూ అన్నాడు.

మాధురి అనుమానంగా, అతనివంక చూస్తోంది.

“కానీ - అది నిజంకాదు మాధురిగారూ!” భారంగా అన్నాడతను.

“మరెందుకలా చెప్పారు?”

“అసలు సంగతి చెప్పేంత ధైర్యం లేక!”

“ఏమిటది?”

“నా భార్య - నేనూ శాశ్వతంగా విడిపోయాం!”

త్రుళ్ళిపడింది మాధురి.

“విడిపోయారా?”

“అవును!”

“ఎలా? ఎందుకు?”

“కారణం నేనిప్పుడు చెప్పలేను! మీకంటే అవుతేవరూ ప్రస్తుతం నాకు లేదు! చెప్పాలనిపించిన రోజున తప్పక చెప్తాను....”

“సరే సరే - చెప్పమని నేనేం బలవంతం చేయటం లేదురండి!” చిరునవ్వుతో అందామె.

ఇద్దరూ కాఫీ తాగసాగారు.

“ఇంటి కెళ్ళాలంటే భయంగా ఉందోంది మాధురిగారూ! మా అమ్మకి - నేనలా చేశానని కోపంగా ఉంది. నాతో సరిగ్గా మాట్లాడటం లేదు....ఇలాంటి పరిస్థితుల్లో మనసెలా వుంటుంది చెప్పండి....”

మాధురికి అతన్ని చూస్తే జారి కలిగింది. కొద్దిసేపు ఇద్దరూ మాటల్లే కుండానే కూర్చుండిపోయారు.

“ఇంక వెళ్ళామా?” అంది మాధురి కొంతసేపటి తర్వాత.

తైము చూసుకొన్నాడు సురేంద్ర.

“ఏదయింది! ఇంకొక్క గంట ఉండలేదా? తరువాత నేనేదయినా నినిమాకెళ్తాను-నెకండ్ పోకి!” అడిగాడతను దీనంగా.

“సరే-పదండి! కానేపలా నడుద్దాం” అంది మాధురి బయటకు నడుస్తూ.

ఇద్దరూ పక్కపక్కనే నడువసాగారు.

“మన అపీసులో రామారావున్నాడు చూశారా! అతను ఎవరో ఒకమ్మాయిని ఉంచుకొన్నాడట - ఇక్కడ! దబ్బింతా ఈ అమ్మాయికే ఖర్చు చేస్తున్నాడట! ప్రొద్దున్న వాళ్ళ ఉరుసుంచి అతని తండ్రి, అతని భార్య వచ్చి సంగతంతా మన అపీసరుగారికి చెప్పకొని ఏడ్చారు....”

“అరె పావం!” జారిపడ్డాడు సురేంద్ర.

“అపీసరుగారు ఏలిచి రామారావుని బాగా చీవాల్లేశారు. భార్యనీ, తండ్రినీ సరిగ్గా చూడకపోతే ఉద్యోగం నుంచి తీసేయాలి వస్తుందని బెదిరించారు. దాంతో భయపడిపోయాడు. అతని భార్య ఎంత బావుండను కొన్నాడు? చాలా అందంగా ఉంది! ఆ అమ్మాయినే కావాలని కోరి మరి చేసుకొన్నాడట. మరి ఇప్పుడిదేం రోగమో....”

సురేంద్రకి మనసు తెలుక్కుమంది.

“ఒకవేళ అతని భార్యదే తప్పుందేమో-అతనలా మారడానికి.”

“అఖరికి మగాడనిపించారు-మీరుకూడా!....” హేళనగా అంది మాధురి.

“మ గాళ్ళకెప్పుడూ తప్పులన్నీ ఆడదే చేస్తుందన్న దురభిప్రాయం ఏర్పడిపోయింది. ఎప్పటికీ మారుతుందో ఏమో వాళ్ళ రోరణి....”

ఏనేనో మాట్లాడుతూనే నడుస్తోంది మాధురి. ఆమెతోపాటు తనూ మాటల్లో చాలా దూరం నడిచేశారు సురేంద్ర.

“ఆ! వచ్చేళాం! ఇదిగో! ఇదే మా యిల్లు!” అంది మాధురి రోడ్డుకి పక్కగానే ఉన్న పెంకుటిల్లు చూపుతూ.

“ఓహో! అలాగా!”

“ఇంట్లోకిరండి! బయటనుంచే వెళ్ళిపోతారా ఏమిటి?” నవ్వుతూ అందామె.

కాదనలేక ఆమెతోపాటు ఇంట్లోకి నడిచాడతను. ఒక పెద్ద గది - ఒక వంటిల్లు ఉన్నాయ్ అక్కడ. అంతే! ఆ పెద్దగది డ్రాయింగ్ రూమూ, బెడ్ రూమూ! ఆ గదిలో ఓ పక్కగా మంచం ఉంది. దానిమీద ఉదయం మాధురి విడిచిన చీగ ఒకటి అలాగే పడివుంది.

“ఇంక నేను వెళ్ళనా మరి?” అడిగాడతను.

“మీ నెకండ్ పో మొదలవడానికి ఇంకా చాలా తైముందిరండి....”

కొబ్బరి వచ్చడి మారడానికి కొబ్బరి కోరు తక్కువగా ఉంటే తమిళనాడులోని ఇల్లాళ్ళు వచ్చిగా ఉన్న కంద దుంపలను కూడా కలిపి మారుతారు. అలా చేస్తే వచ్చడి రుచిలో తేడా ఏమీ ఉండదట!

కూర్చోండి : " అందామె నవ్వుతూ.

అలా నవ్వుతున్నప్పుడు ద్విగుణీకృతమయే ఆమె అందాన్ని రెప్ప వేయకుండా చూడసాగాడతను.

అతనెదురుగా మరో కుర్చీలో తనూ కూర్చుంది మాధురి.

ఓ ముసలామె ఆ గదిలోకి ఏదో మాట్లాడుతూ రాబోయి అతన్ని చూసి ఆగిపోయింది.

"మా అఫీస్ లోనే పనిచేస్తారమ్మా ఈయన. పేరు సురేంద్ర...." అంది మాధురి.

"అలాగా : ఇప్పుడే 'టీ' చేసుకొస్తాను...." అంటూ లోపలకు నడవబోయింది.

"వద్దమ్మా : ఇప్పుడే....మాధురి. నేనూ హోటల్లో తాగి వచ్చాం...." మొహమాటంగా అన్నాడు సురేంద్ర.

"ఫరవాలేదు : మళ్ళీ తీసుకొందాం : " అంది మాధురి.

మరింకేమీ మాట్లాడలేకపోయాడు సురేంద్ర. ముసలామె లోపలకు వెళ్ళిపోయింది.

"ఆమె మా అమ్మ : -ఇక్కడందేది మేమిద్దరమే : మా తమ్ముడు భువనేశ్వర్ లో మా మామయ్య దగ్గరుండి ఆక్కడే చదువుకొంటున్నాడు...."

"మరి మీ నాన్నగారు...."

"లేదు : ఆయన పోయి ఏదెనిమిదేళ్ళయిపోయింది...."

"ఓ : అయ్యామ్ సారీ...."

కొద్ది నిమిషాల్లో తనే లోపలికెళ్ళి ఇద్దరికీ రెండు కప్పుల్లో 'టీ' తీసుకొచ్చింది మాధురి.

"మా నాన్నగారు పోయినందుకు నేనేం బాధపడటం లేదు సురేంద్ర గారూ...." అందామె 'టీ' త్రాగుతూ.

సురేంద్ర ఆశ్చర్యంగా ఆమె వంక చూశాడు.

"అవును : ఆయన మంచి మనిషి కాదు : త్రాగుడికి అలవాటుపడ్డ మనిషి : ఎప్పుడూ తాగివచ్చి అమ్మనీ, నన్నూ కొడుతుండేవాడు.... నిజానికి ఆయనెప్పుడు పోతారా అని నేను ఎదురు చూసేవాన్ని...."

వక్కు జలదరించినట్లయింది సురేంద్రకి.

ప్రపంచంలో ఎన్నిరకాల సమస్యలు :

"మరి....నేనిక వెళ్ళరానా ?"

"వెళ్ళండి : వచ్చిందగ్గర్నుంచీ చిలకలాగా 'వెళ్ళరానా, వెళ్ళరానా' అని ఒకటే గొడవ చేస్తున్నారు :"

అతను నవ్వుతూ లేచి నుంచున్నాడు.

బయటివరకూ వెంటదే వచ్చింది మాధురి.

"గుడ్ నైట్...." అందామె తీయగా.

"గుడ్ నైట్" అని త్వరత్వరగా నడిచాడు సురేంద్ర. అతని కిప్పుడు నీనిమాకి వెళ్ళాలనిపించటం లేదు. ఎక్కడయినా కాసేపు ప్రశాంతంగా కూర్చోవాలనుంది. బీచివేపు నడిచాడతను. చీకటి : అంతా నిర్మానుష్యంగా ఉంది. రోడ్డుమీది లైట్లు గుడ్డిగా వెలుగుతున్నయ్య.

సముద్రపు హెష ఎక్కువగా ఉంది.

ఇసుకలో కూర్చున్నాడతను. ఓడ ఒకటి చాలా దూరంలో హార్బర్ వేపు వస్తూ కనిపిస్తోంది.

ఇప్పుడతని ఆలోచనలన్నీ మాధురి మీదే ఉన్నాయ్. ఈ మధ్య కాలంలో ఆమెతో బాగా చనువు ఏర్పడింది. రెండుమూడు రోజుల కోసారయినా ఆమెతో మాట్లాడుతూ కాసేపు గడవడం అలవాటయిపోయింది. ఆయితే ఆమె ఇంటికెళ్ళడం ఇదే మొదటిసారి : అదీ ఇంత రాత్రివరకూ ఎప్పుడూ మాట్లాడుతూ కూర్చోలేదు. బహుశా తనంటే ఆమెకూ అభిమానం ఉండే ఉంటుంది. అందుకే అఫీసు వదిలినా తనతో కొంతసేపు సరదాగా మాట్లాడుతూ గడుపుతుంటుంది. ఆమెను మరింత దగ్గర చేసుకోవాలని తన ప్రయత్నం. ఇద్దరిమనసులూ ఒకటయితే-తనామెని వివాహం చేసుకో దానికి నిర్ధంగా ఉన్నాడు. ఆమె అందగత్తె. నిజానికి తనకిప్పుడు కావలసింది ఆమె అందం కాదు. ఒకరినొకరు అర్థం చేసుకోవడం : మనసులు కలవడం :

అలా జరిగితే తమ జీవితం ఎంతో ఆనందంగా గడుస్తుంది. తను అంత వరకూ జరిగిన విషయాలన్నీ మర్చిపోగలడు.

ఒక కారు దూరంగా రోడ్డువెంటదే వచ్చి ఆగింది. అందులోనుంచి ఓ యువకుడూ యువతీ దిగి మాట్లాడుకొంటూ నడుస్తున్నారు.

దైము చూసుకొన్నాడు సురేంద్ర.

పది దాటింది.

లేచి ఇంటివేపు బయల్దేరాడు. తల్లి తనకోసం ఎదుర్కొస్తుంటుంది. తను కూడా అన్నం తినదు.

ఇల్లు చేరుకున్నాడతను.

నాలుగు మెతుకులు భోజనం చేసి మంచం మీద పడుకున్నాడు. తల్లి చాలాసేపు గడవదగ్గరే తచ్చట్లాడి, తరువాత వెళ్ళి పడుకుంది.

ఉదయం లేస్తూనే త్వర త్వరగా తయారయి వీధిలోకొచ్చాడతను. ఎక్కడికెళ్ళాలో తెలీలేదు.

అయోమయంగా నడవసాగాడు.

ఇంట్లో మాత్రం ఉండబుద్ధి కావటం లేదు.

స్వరూపకెంత దైర్యం : తప్పుచేసినట్లు వప్పుకుంటూనే-అది తప్పు కానేకాదని వాదిస్తూంది. మగాళ్ళందరూ నీతిగలవాళ్ళేనా అని నిలదీసి అడిగింది.

మగా, అదా ఒకటెలా అవుతారు : మగాడు నీతి తప్పినా అతనికే నష్టమాలేదు. అదే అడవి నీతి తప్పితే ఎన్నిగొడవలు : అసలు ప్రకృతి నిర్ధంగానే అడదానిని దేవుడలా సృష్టించేడు. అడవి పవిత్రంగా ఉండాలి : అంతే : లేకపోతే ఎవరూ క్షమించరు : క్షమించకూడదు కూడా :

"ఏమిటి పొద్దున్నే బయల్దేరేరు : అసలు రాత్రి ఇంటికెళ్ళారా ?" నవ్వుతూ అడిగింది మాధురి.

వాళ్ళింటి గడపలో నుంచుని తం దువ్వుకొంటోందామె.

ఒళ్ళసారిగా స్పృహలో కొచ్చాడతను.

తను మాధురి వాళ్ళింటికొచ్చాడా : ఎందుకు : ఇక్కడికి రావాలని రోరోపం కూడా అనుకోలేదు. చాలా ఇబ్బందిగా అనిపించిందతనికి :

[నశేషం]

ఎన్న వయసులో కానీ, వయసు ముడిరిన తర్వాత కానీ, కాన్పుల మధ్య అట్టే ఎదం లేకుండా ఎక్కువమంది పిల్లల్ని కనడం - తల్లులకు, శిశువులకు ఆరోగ్యకరం కాదని సాధారణంగా పెద్దలు చెబుతుంటారు. ఐతే ఇటీవల ఈ విషయంగా వాషింగ్టన్ లో ఒక వైద్య సంస్థ ప్రత్యేకమైన పరిశీలన జరిపి, ఓ నివేదికను విడుదల చేసింది. ఆ నివేదికలోని సూచనలప్రకారంగా నడుచుకుంటే, తల్లులు తమ ఆరోగ్యాన్ని పెంపొందింపజేసుకోడానికి ఎంతైనా అవకాశం వుంటుంది. ఇంతకీ ఆ సూచనలు ఏమిటంటే- 18 సంవత్సరాలు నిండని వారు కాని, 35 సంవత్సరాలు పైబడినవారు కానీ-గర్భం ధరించకూడదు. కాన్పుకు, కాన్పుకు మధ్య కనీసం రెండు సంవత్సరాల ఎడం వుండాలి. ఏ శ్రీతైనా సరే, నలుగురుకన్నా ఎక్కువ సంతానం ఉండకూడదు. [అలా అని కచ్చితంగా నలుగురు పిల్లలు ఉండాలన్న నియమం ఏమీ లేదనుకోండి.]

*

చక్కెర వ్యాధి (మధుమేహ రోగం) ఉన్నవారు తాము తీసుకునే ఆహారం విషయంలో-కొన్ని నియమాలను పాటిస్తూ వుంటారు. ఐతే వాళ్ళు కొన్ని ఆహార పదార్థాల విషయంలో అనవసరంగా భయపడుతూ వుంటారని, అలా భయపడవలసిన అవసరం ఎంత మాత్రం లేదని 'రినెర్స్ సొసైటీ ఫర్ స్టడీ ఆఫ్ డయాబెటీస్ ఇన్ ఇండియా' వారు-డాక్టర్ ఎమ్. భాస్కరరావు (అసిస్టెంట్ ప్రొఫెసర్ ఆఫ్ మెడిసిన్ - మౌలానా అజాద్ మెడికల్ కాలేజ్-ఢిల్లీ) సంపాదకత్వంలో ఇటీవల ప్రచురించిన ఒక పుస్తకంలో తెలియజేశారు. ఆ పుస్తకంలో ఈ వ్యాధిగ్రస్తులు ఆహారం విషయంలో పాటించవలసిన కొన్ని సూచనలు ప్రచురింపబడ్డాయి. వాటి ప్రకారం, చక్కెర వ్యాధి ఉన్నవారు అన్నం ధారాళంగా తీసుకోవచ్చునట. తృణదాన్య సంబంధమైన ఆహార పదార్థాలలో ఉండే పిండి పదార్థాల విషయంలో-అన్నానికి, గోధుమలకు తేడా ఏమీ లేదని, అన్నానికి బదులు గోధుమలే తినాలని అనుకోవడం సరికాదని, ఐతే మితంగా మాత్రమే

తీసుకోవాలని ఆ పుస్తకంలో సూచించారు. అలాగే ఈ వ్యాధి ఉన్నవారు మంచి ప్రొటీన్లు ఉన్న నెనగ పప్పు, మినప్పప్పు కూడా తీసుకోవచ్చును. మూడు లేక నాలుగు శాతం పిండిపదార్థాలు ఉండే దోసకాయలు, మునగకాయలు, కాకర కాయలు, అరటిపువ్వు, కాబేజీ, కాలీఫ్లవర్, బెండ కాయలు, బూడిద గుమ్మడికాయ వంటి కాయ గూరలు, పది పదిహేను శాతానికి తక్కువగా పిండి పదార్థాలు ఉండే కర్బుజా, నిమ్మపండు, సగం ముగ్గిన బొప్పాయి, నారింజ, ఆపిల్, ప్లమ్, జామపండు, బేరిపండు, దాదం పండు వంటి పళ్ళు తీసుకోవచ్చును. ఐతే తాము తీసుకొనే ఆహారపు కేలరీల పరిమితి దాటేలా వీటిని తిన కూడదు. ఆ విధంగానే పిండి పదార్థాలు 15 శాతం పైగా ఉండే పళ్ళు, మామిడి, ద్రాక్ష, పనస, అరటి, వెలగ, ఈతపళ్ళు వంటివి తీసుకో కూడదు. చక్కెర, కాలరీల ప్రమేయం లేకుండా తీసికొలిగించే వస్తువులు తీసుకోవడంలో దేహానికి ఎటువంటి హాని ఉండదు. చక్కెర వ్యాధి ఆరంభ దశలో ఉన్నవారు ఆహార నియమాలను కట్టుదిట్టంగా పాటిస్తూ, పిండి పదార్థాలు, చక్కెర లేని ఆహారం తీసుకోవాలి. ఆరంభదశ దాటిన వారికి 'ఇన్సులిన్' తీసుకోవడం తప్పనిసరి. మరి కాలరీల పరిమితిని తెలుసుకొని ఆహారం తీసుకోవడం ఎలా అంటే-శరీరం బరువు లెక్కచూచుకుని ఒక కిలో గ్రాముకు 30 కాలరీల చొప్పున - బరువుకు తగినన్ని కాలరీల ఆహారం ప్రతి రోజూ తీసుకోవాలి. ఆయా వ్యక్తులు చేసే శ్రమనుబట్టి, వనితల విషయంలో అయితే-గర్భాన్ని ధరించినప్పుడు, పిల్లలకు పాలిచ్చే కాలంలోనూ కొన్ని కాలరీల ఆహారం ఎక్కువ తీసుకున్నా ఫరవాలేదు. చక్కెర వ్యాధితో చాలా కాలంగా అవస్థ పడుతున్న వారైతే ఈ లెక్క ప్రకారమే వాళ్ళ శరీరం బరువుకు ఒక కిలో గ్రాముకు 25 కాలరీలు చొప్పున లెక్కకట్టి, ఆ ప్రకారంగా అన్ని కాలరీల ఆహారం-ప్రతి రోజూ తీసుకోవాలి.

*

అన్ని రకాల చర్మ వ్యాధులనూ నయం చేయడానికి ఆస్కారం ఉన్న ఒక ఆయుర్వేద

లేపనాన్ని జయపూర్ లో ఉన్న 'నేషనల్ ఇన్ స్టిట్యూట్ ఆఫ్ ఆయుర్వేద' రూపొందిస్తూ వుంది. ఆ లేపనాన్ని ప్రయోగ స్థాయిలో ఉపయోగించి చూసినప్పుడు చాలా మంచి ఫలితాలు కనిపించినట్లుగా రినెర్స్ అఫీసరు-డాక్టర్ ఆర్. కె. శర్మ ఇటీవల తెలియజేశారు. గంధకం, బోరెక్స్, మరికొన్ని మూలికలు కలిపి తయారు చేయబడిన ఈ లేపనాన్ని, గజ్జి, తామర వంటి రకరకాల చర్మవ్యాధులు గల ఏదైనా మందికి ఉపయోగించి చూసినప్పుడు - చక్కని ఫలితం కనిపించిందని ఆయన చెప్పారు.

*

దోమలకు మగవాళ్ళను కుట్టడంకంటే, ఆడవాళ్ళను కుట్టడంలోనే ఎక్కువ ఆనందం కలుగుతుందని-కేనడాలోను, జర్మనీలోనూ జరిగిన వైద్య పరిశోధనలు రుజువు చేశాయి. శ్రీ దేహం పైనున్న చర్మంలోని హార్మోనులు దోమలను ఎక్కువగా ఆకర్షిస్తాయని, ముఖ్యంగా ఋతుస్రావం అయిన 1, 4, 9, 12, 17, 20, 21, 24వ రోజుల్లో - బాహ్య చర్మంలోని హార్మోనులు దోమలను అమితంగా ఆకర్షిస్తాయని, అందువల్ల పురుషులకంటే స్త్రీలకే మరేరియో వ్యాధి ఎక్కువగా వచ్చే అవకాశాలు ఉన్నాయని వైద్య శాస్త్రజ్ఞులు ప్రకటించారు. ఆ విధంగానే-చెమటలో 'అమిన్ ఆసిడ్స్' అనబడే కొన్ని రకాల అమ్లాలు ఉంటాయనీ, అవి కొందరికి ఎక్కువగాను, మరికొందరికి తక్కువగాను ఉంటాయనీ, చెమటలో 'అమిన్ ఆసిడ్స్' ఎక్కువగా ఉన్న మగవారుకాని, ఆడవారుకాని - తక్కినవారికంటే ఎక్కువగా దోమకాటుకు గురికావలసి వస్తుందనీ, ఆ ప్రకటనలో తెలియజేశారు. అంచేత స్త్రీలకు దోమలవల్ల ఎక్కువగా ఏర్పడే హాని దృష్ట్యా, వాళ్ళు దోమలబారి నుంచి తప్పించుకునే పద్ధతులు అవలంబించాలనీ, ముఖ్యంగా ఋతుస్రావం అయిన తర్వాత పైన పేర్కొన్న రోజుల్లో జాగ్రత్తగా ఉంటే, మరేరియో వ్యాధి రాకుండా వుండడానికి ఎక్కువ అవకాశాలు ఉన్నాయనీ ఆ వైద్య శాస్త్రజ్ఞులు పేర్కొన్నారు.

ఎంబ్రాయిడరీ చెయ్యడం అన్నది రక
రకాలుగా ఉంటుంది. మన దేశంలో
వివిధ ప్రాంతాలలో ఎంబ్రాయిడరీ చేసే
విధానాలలో ప్రాంతీయమైన ప్రత్యేకతలు
కనిపిస్తూ ఉంటాయి. గుజరాత్, రాజస్థాన్
ప్రాంతాలలో ప్రత్యేకంగా కనిపించే ఎంబ్రా
యిడరీ, ఆప్లిక్, 'గోటా' విధానాలకు
ఉదాహరణలుగా చెప్పకోవగిన చీరలు
ఇక్కడి వస్త్ర చిత్రాలలో చూడవచ్చును.
[26 వ పేజీ చూడండి]

ఎంబ్రాయిడర్ కళాకరలు

మొదటి వర్ణచిత్రంలో ఎడమవైపున ఉన్న ఆమె ముదురు గులాబీరంగు ఆర్గంజా చీర ధరించింది. ఆ చీరలకు కొంచెం బిగువుగా ఉండే 'గజీ' అన్న నిల్కు (ఇది గుజరాత్ ప్రాంతాలలో రూపొందించబడే ప్రత్యేకమైన రకం) గుడ్డతో కుట్టిన చారలచారల అంచు (దీన్ని 'పట్టా' అంటారు) ఉంది. ఈ అంచుకు పచ్చరంగు 'రిక్రాక్' కూడా ఉంది. చీర మీది పసుపురంగు ఎంబ్రాయిడరీ అందంగా కుదిరింది! కుడివైపున ఉన్న ఆమె ధరించిన ఆకుపచ్చరంగు చీరకు పసుపు, ఎరుపు 'గజీ' నిల్కు 'పట్టా' అంచులు ఉన్నాయి. కొంగు మీద 'గోటా' అన్న రకానికి చెందిన జరీ పువ్వులు ఉన్నాయి. చీర మొత్తంమీద ఎరుపు ఎంబ్రాయిడరీ కనిపిస్తుంది.

రెండవ వర్ణచిత్రంలో—నిలబడి ఉన్న ఆమె ఎరుపురంగు చీర కట్టుకున్నది. ఆ చీరకు ఎరుపురంగు అంచు ఉంది. ఆ అంచుకు అటూ ఇటూ పసుపురంగు అంచులున్నాయి. ఈ అంచుల వెంబడి జరీ అంచులు కూడా ఉన్నాయి. ఉయ్యాల మీద కూచుని ఉన్న ఆమె—పసుపు చీర ధరించింది. ఆ చీరకు నీలం, గులాబీ రంగుల 'పట్టా' అంచులున్నాయి. అంచుల మీద అల్లిబిల్లిగా మిషనుతో కుట్టిన కుట్టు కనిపిస్తాయి. అంచు వెంబడి పసుపురంగు 'రిక్రాక్' ఉంది. చీర మొత్తంమీద నీలంరంగుతో రూపొందించిన సున్నితమైన ఎంబ్రాయిడరీ చేశారు.

చివరి వర్ణచిత్రంలో జరీ లేకుండా సాధారణంగా ఉండే రెండు చీరలు ధరించిన వనితలు కనిపిస్తున్నారు. వారిలో ఎడమవైపున ఉన్న ఆమె ఎరుపురంగు ఆర్గంజా చీర కట్టుకున్నది. ఆ చీరకు కురుచగా ఉండే నీలి రంగు 'గజీ' నిల్కు అంచు ఉంది. ఆ అంచుకు రెండువైపులా నారింజరంగు 'రిక్రాక్' ఉంది. చీర మొత్తంమీద నీలం రంగు దారంతో చేసిన ఎంబ్రాయిడరీ వుంది. కుడివైపున వున్న ఆమె కట్టుకున్న నీలిరంగు సాటిన్ నిల్కుచీరకు పసుపు, నీలం రంగుల 'పట్టా' అంచులున్నాయి. ఈ చీర మీద పసుపు, తెలుపు రంగు దారాలతో రేఖల రూపంలో ఎంబ్రాయిడరీ చేశారు!

వర్ణచిత్రాలలోని వనితలు ధరించిన చీరలను బొంబాయిలోని 'అకాంక్ష' సంస్థ వారు రూపొందించారు.

—ఛాయా ఆర్క

సమస్యలు.

బి. ఎమ్.

నాకు పద్నాలుగు సంవత్సరాల వయసులో 'చెవుడు' ప్రారంభమైంది. ఇప్పుడు నా వయసు 22 సంవత్సరాలు. ఇప్పుడు కూడా నాకు సరిగ్గా వినిపించదు. శబ్దమే వినిపిస్తుందిగాని, ఏం మాట్లాడతారో తెలియదు. చెవుడువచ్చిననాటినుంచి నాకు, భయం ఎక్కువైంది. ఈ భయంతో ఎవరితోనైనా మాట్లాడాలంటే మరీ భయం! ఎవరైనా గట్టిగా మాట్లాడితే, నా చెవుల్లో పోటు వస్తుంది. 'హియరింగ్ ఎయిడ్' వాడినా కూడా శబ్దమే ఎక్కువగా వినిపిస్తోంది. ఎంతమంది డాక్టర్లకో చూపించాను. ప్రయోజనం లేక పోయింది. దాంతో ఎవరితోనైనా మాట్లాడాలంటే భయం; ఎవరైనా మాట్లాడితే భయం! ఈ భయాలతో నాలో నేనే క్రుంగిపోతూ బయటికి రావాలంటే, యమయాతన పడుతున్నాను. నా మానసిక సమస్యకు మందేమైనా వుందా?

మీ సమస్య 'మానసికమైనదా?' అని అలోచించే ముందు మీ "చెవుడు"కు క్షుణ్ణంగా పరీక్ష జరగాలి. మనకి ఎందరో ఇ. ఎస్. టి. స్పెషలిస్ట్స్ ఉన్నారు. అమభవంగల ఏ పెద్ద డాక్టర్స్ సంప్రదించండి! మానవశరీరంలో ముఖ్యమైన భాగం—అది. ఎడటివారు మాట్లాడేటప్పుడు, మీ చెవుల్లో 'శబ్దం' వుండుంది — అన్నారు. అది చెవుల్లో వుండే 'ఫ్లూయిడ్స్' అస్తవ్యస్తంగా వుండడం వల్ల కావచ్చు! మీలో మీరే ఏదో భయాన్ని కల్పించుకున్నారు. మానసికమైన బాధవల్ల కూడా వినలేక

పోతున్నారేమో కూడా! "వినలేక పోతాను" అన్న ఈ 'భయం' ముందుగా తొలగిపోవడం కూడా అవసరమే.

యస్. ఎమ్.

నా వయస్సు 23 సం॥లు. ఇంకా వివాహం కాలేదని మా అమ్మా, నాన్నగారు చాలా దిగులు పడ్తూన్నారు. మా పరిస్థితులూ అంతంత మాత్రం గానే ఉన్నాయి. చాలీచాలని ఆదాయం వల్ల చాలా యిబ్బందిగా ఉంటుంది. మా ఇంట్లో సభ్యులు 8 మంది. అంటే నాకు ఇద్దరు తమ్ముళ్ళు, ముగ్గురు చెల్లెళ్ళు. అందరూ చదువుకుంటున్నారు. ఈ సమస్యలన్నీ ఒక ఎత్తు. నా పెళ్ళిని గురించిన దిగులు ఒక ఎత్తుగా భావిస్తున్నారు నాన్నగారు. నాకు ఎన్నో సంబంధాలు చూశారు. కానీ ఏదీ కలిసిరావటంలేదు. ఈ చికాకు అంతా నాన్నగారు చిన్న పిల్లల మీద చూపిస్తుంటారు. "నేను ఇంటర్మీడియట్ వరకూ చదువుకున్నాను. ఉద్యోగం ఏదైనా చేస్తాను" అని అంటే "ఆడ పిల్లకు ఉద్యోగం ఎందుకు — ఈ పరువు ఇలా ఉండు తల్లీ" అని అంటారు. ఇక అమ్మకు ఏదైనా చెప్పబోతే అసలు అర్థం చేసుకోదు. "ఆడపిల్లవు. అలా తెగించి మాట్లాడకూడదు. అణిగి మణిగి ఉండాలి" అని నన్ను తిడుతుంది. అందుకు నాకేమీ బాధలేదు. పరిస్థితిని ఎవరూ అసలు అర్థం చేసుకోరు. అమ్మకు కూడా ఆరోగ్యం ఏమాత్రం బాగుండదు. ఇవన్నీ చూస్తూంటే నా మీద నాకే అసహ్యం వేస్తూ వుంటుంది. ఏ పని చేయాలన్నా ఉత్సాహం

నలహాలూ

నిర్వహణ : కమలా వసంతకుమార్

అన్నింటాను. ఏదీ చేద్దామన్నా అమ్మా. నాన్నగారి ఆంక్షలు తప్పవు. స్వతంత్రత అసలేలేదు. ఈ విషయాలు. నా బావాలు నేను ఇంతవరకూ ఎవరివద్దా బయటపెట్టలేదు. చెప్పుకోవాలంటే నాకే సిగ్గుగా ఉంటుంది. స్నేహితులతో కూడా ఏమీ చెప్పను. మరి ఇలాగే ఇకముందు కూడా జరిగి పోవాలిందేనా? ఈ సమస్యకు పరిష్కారం లేదా?

మన దేశంలోని చాలా మధ్యతరగతి కుటుంబాల్లో ఇలాంటి సమస్యలు వుండడం మామూలే. మీరు చెప్పినట్లు-తక్కువ సంపాదన, ఎక్కువ సంకాపన-ఇలాంటి సమస్యలకు దారి తీస్తున్నాయి. అయితే, పెద్దవాళ్ళు పూర్వోక్తమంటున్నారని, మీరు వీరుత్సాహ వడకూడదు. మీ మనోభావాలను వాళ్ళకు వచ్చజెప్పండి! ఎంతమంది స్త్రీలు ఇవాళ ఉద్యోగాలు చెయ్యడం లేదు? మీ కుటుంబానికి మీరు చేకవైనంత సహాయం చెయ్యగలరన్న నమ్మకాన్ని వాళ్ళకి గట్టిగా కలిగించండి; అన్ని విషయాలూ బాగా వచ్చజెప్పండి. మీ కుటుంబ భారం మంచి మీకు పెళ్ళి కాలేదని మీరు దిగులు వడకూడదు! ఒక సమస్య పరిష్కారం అయితే, తక్కినవీ అలాగే నిదానంగా పరిష్కారం అవుతాయి. తప్పదు-కొన్ని విషయాలకు ఓర్పు చాలా అవసరం!

‘రాణి’

నేను అందంగా వుంటాను. నా వయసు 21 సంవత్సరాలు. చిన్నప్పట్నుంచీ నేను, ఒక దనికుల యింటికి వెళ్తూ, వాళ్ళతో పరిచయం

పెంచుకున్నాను. వారి అబ్బాయికి నాకూ అతని పెళ్ళిలో పరిచయమైంది. అతను పెళ్ళికే రావడం వల్ల—అంతకు ముందు ఎప్పుడూ అతన్ని చూడ లేదు. ఆ పరిచయం అలా అలా ప్రేమగా మారి, శరీర కలయిక వరకూ వెళ్ళింది. అది

‘సమస్యలూ, నలహాలూ’ శిర్దికకు పాఠకులు తమ తమ సమస్యలను పంపవచ్చును. ఇవి అతి రహస్యంగా వుంచబడతాయి. ఏ పరిస్థితులలోనూ వారి పేర్లు ఏ విధంగానూ తెలియ జేయబడవు. వారి వారి సమస్యలను క్లుప్తంగా రాస్తూ కవర్లలో పెట్టి, పైన ‘సమస్యలూ, నలహాలూ’ అని రాసి ‘వనిత’ చిరునామాకు పోస్ట్ చేస్తే చాలు.

నా దౌర్బల్యం: పొరపాటు. అతనికి పెళ్ళయిందని తెలిసి, ఏ పరిస్థితుల్లో అతన్ని ప్రేమించానో, నాకే తెలియడంలేదు! అతను హోదా గలవాడు కాబట్టి, నన్ను తన రెండో భార్యగా స్వీకరిస్తాడేమోనని తర్వాత అనుకున్నాను. కాని, కథ అద్దం తిరిగింది. “నేనేమీ చెయ్యలేను” అని ఆయన అన్నారు. నేను డబ్బుకోసం అలా చేశానని, వాళ్ళ జీవితాల్లో నిప్పులు పోశాననీ అందరూ నన్ను అడి పోసుకుంటున్నారు. నేను లేనిదాన్ననేగా — నాకీ ఘోరం జరిగింది! నా శీలాన్ని నేను పాడుచేసు

కున్నాను కాబట్టి, ఇంకెవరినీ పెళ్ళి చేసుకోదలచు కోలేదు. నాకు జీవితం మీద విరక్తి కలుగుతోంది? నాకేది శరణ్యం?

మీరు చెప్పినట్లుగా — అతనికి వివాహం అయిందని కళ్ళారా చూసి కూడా, మీరు అతన్ని ప్రేమించడం-మీ పొరపాటే! అతను మిమ్మల్ని రెండో వివాహం ఎలా చేసుకోగలడనుకుంటున్నారు? మన దేశంలో ఇద్దరు భార్యలు ఉండడం-చట్టరీత్యా వేరం గదా! అంచేత, అతను వివాహం చేసుకుంటాడన్న ఆశను మీరు వదులుకోవాలి. పైగా అతను మీ గురించి, ఏమీ బాధపడుతున్నట్లు కూడా లేదు. మీకు వివాహం చేసుకోవాలని లేకపోతే, జీవనోపాధికి వనికొచ్చే పని ఏదైనా చేవట్టి, మిమ్మల్ని మీరు తీర్చి దిద్దుకోండి.

పి. వి.

నాకు పెళ్ళి అయింది, ఒక పిల్లను కూడా కన్నాను. నా భర్త ఒక పరాయిస్త్రీతో సంబంధం పెట్టుకున్నాడు. ఇది భరించలేక, నా భర్తను వదిలి నేను పుట్టింటికి వచ్చాను. మీరే చెప్పండి. ఏ భార్య అయినా తన భర్త మరొకస్త్రీతో కులుకుతుంటే ఎలా భరించగలదు? కాని నేను చేసిన తప్పు ఏమిటంటే అనుకోని పరిస్థితులలో మరొక వ్యక్తితో ఆక్రమ సంబంధం పెట్టుకున్నాను. దాంతో నలుగురిలోపడి అల్లరి ఆయ్యాను. నాలాగే అతని భార్య కూడా బాధ పడుతుంది కదా — అని తెలుసుకున్నాను. ఇప్పుడు నేనేం చెయ్యాలి? నా భర్తతో నా తప్పు క్షమించమని ప్రార్థన పడాలా? లేక అతనితో ‘ఆక్రమ భార్య’గా వుండాలా? లేదా నా కాళ్ళపై నేను బ్రతకాలా?

జరిగినదాన్ని మీ భార్య భర్త లిద్దరూ-మరచిపోయి, ఇద్దరూ ఒకటికాగలిగితే — అంతకంటే — అనందం ఇంకోటి వుండదు. మీ భర్త ‘అమె’తో స్నేహం వదిలేసుకుని, మిమ్మల్ని తిరిగి చేవట్టడానికి మీరే గట్టిగా కృషిచెయ్యాలి. ఎంచేకంటే, ‘తప్పు’ మీ వట్లే ఎక్కువగా వుంది! మీరు పుట్టింటికి వెళ్ళి పోకుండా మొదట్లోనే మీ కాపురాన్ని సరిదిద్దుకునే ప్రయత్నం చెయ్యవలసింది. కాని, మీ భర్త చేసినట్లే మీరూ చేశారు! జరిగినదాన్ని మరచి పొమ్మని మీరూ ప్రార్థనపడి మీ భర్తను దారికి తెచ్చుకోగలగాలి. లేకపోతే, అవసరంగా మీ బిడ్డ జీవితం వాళ్ళవైపుకుపోతుంది!

“స్త్రీకి గృహిణిగా ప్రత్యేకమైన గుర్తింపు ఎందుకు? ‘ఇల్లే తెలాసం’ అనుకొంటూ శ్రీ నాలుగోదల మధ్య మగ్గిపోయే కాలం వెళ్ళి పోయింది. గృహిణి, గృహిణి ధర్మాలు, ఇల్లు చక్కపెట్టుకోవటం - ఇవన్నీ వంటింటి కబుర్లు - ఈ కాలానికి పనికిరాని ముచ్చట్లు” - అనే అభిప్రాయాలు మనకు తరుచు వినపడుతున్నాయి.

అధునిక యుగంలో ఎంత పురోగమించినా, ఎంత హోదాగల ఉద్యోగం చేస్తున్నా, ఎంత సంఘసేవా పరాయణురాలైనా, శ్రీ-తప్పించుకోలేనిది, తప్పించుకోవాలని ప్రయత్నించనిది - ఒకటి ఉంది. అది గృహిణిగా అమె బాధ్యత, మాతృత్వపు బాధ్యత. ఈ విషయం మనం మరిచి పోయినట్లయితే, అది నేల విడిచి సాము చేయటమే అవుతుంది.

అసలు శ్రీకి - గృహిణిగా బాధ్యత - ఎలా మొదలయిందో చెప్పాలంటే - మనం చాలా వెనక్కి వెళ్ళి తరచి చూడాలి ఉంటుంది. శారీరకంగా బలవంతుడైన మగవాడు - బయటకు వెళ్ళి సంసారం కోసం సంపాదించుకు రావటం, ప్రకృతి నిద్రమైన మాతృత్వ బాధ్యత కారణంగా - శ్రీ ఇంటి పట్టున ఉండి పిల్లల్ని సాకుకుంటూ, ఇంటి పనులు చేసుకొంటూ ఉండవలసి రావటం - అదే కాలక్రమాన మన సమాజవ్యవస్థగా మారిందనే సత్యం - కాస్త ఆలోచిస్తే మనకు అవగాహన అవుతుంది.

అనాదికాలంలో శ్రీ - కుటుంబాధిపత్యం వహించేదనీ, కుటుంబంలోనూ, సంఘంలోనూ అమెకు అత్యున్నత స్థానం ఉండేదనీ చరిత్ర మనకు చెబుతూ ఉంది. అనాటి శ్రీలు విద్యావతులుగానూ, బహుముఖ ప్రజ్ఞావంతులుగానూ, శాస్త్ర కోవిదులుగానూ రాణించారు. గార్గి, మైత్రేయి - వంటి వనితల పేర్లు మనం విని ఉన్నాం. క్రుతి స్మృతుల కాలంలో శ్రీ - అద్భుతమేదా సంపన్నురాలిగా గణనకెక్కింది. శ్రీ బుద్ధునిని గుర్తించి గౌరవించటంవలన భారతీయ సంస్కృతి అంతర్జాతీయంగా మన్నన పొందింది.

గృహం - అనే సామ్రాజ్యానికి అవిధ పట్టమహిషిగా ఉండేది. అవిధకు - కుటుంబానికి సంబంధించినంత వరకూ అన్ని హక్కులూ ఉండేవి. గృహిణి ప్రక్కన లేనిదే గృహస్థుకు ఏ శుభ కార్యంలోనూ పాల్గొనే హక్కు ఉండేదికాదు. అశ్వమేధయాగం చేయబోయిన రాముడికి -

గృహిణి: నాడూ - నేడూ

ముందుగా ఎదురైన సమస్య ఇదే. ఆ కథంతా మనకు తెలుసు.

ఇంటిని తీర్చి దిద్దేపని అనాటి గృహిణి ఒక తపోదీక్షతో నిర్వహించేది. గృహ నిర్వహణ అమెకు ఒక కళారాధనగా ఉండేది. గృహానికి గృహిణికి మధ్య ఉండే చక్కని సంబంధం గురించి మనకు అందమైన సామెతలు ఉన్నాయి.

‘ఇంటికి దీపం ఇల్లాలే!’

‘ఇంటి కళ ఇల్లాలే చెప్పుతుంది.’

‘ఇంటి లక్ష్మి వాకిలి చెప్పుతుంది.’

‘గాజులచెయ్యి గల గలలాడితే ఇల్లు కళ కళలాడుతుంది.’

ఇటువంటి సామెతలు మన జాతి చరిత్రను, సాంఘికవ్యవస్థను వ్యక్తం చేస్తాయి.

అయితే, ఆ ముచ్చటైన చరిత్ర ఎక్కడో అడ్డం తిరిగింది. కొన్ని రాజకీయమైన, సామాజికమైన, ఆర్థికమైన మార్పులవల్ల - రాను రాను శ్రీజాతి అట్టకుగుకు నెట్టివేయబడింది. మన ముందు తరాలశ్రీ - ఒక రకంగా కుటుంబానికి వెట్టి చాకిరీచేసే బానిసగా తయారయిందని చెప్పవచ్చు. చాకిరిపడ్డు వ్రాసుకునేసాటి అయినా అక్షరజ్ఞానం లేని స్థితిలో పడింది. బయటి ప్రపంచం గురించి అమెకు ఏమీ తెలియదు.

ఉమ్మడి కుటుంబవ్యవస్థ ఆ రోజుల్లో ఎక్కువగా ఉండేది. అత్తగారి ఆరక్కు, ఆడపడుచుల ఆధికారం, భర్తగారి విరసం, అమ్మలక్కల ఎత్తిపొడుపులు - గడపదాటి బయటకు రాకూడదని ఆంక్షలు - ఇరవైనాలుగు గంటలూ చేసినా లరగని చాకిరీ - వీటన్నిటితోటే గృహిణి జీవితం నరకప్రాయమైపోయింది. అనాటి గృహిణి - ఇంటి పనులుచేసి ఇంటిల్లపాదికి వండిపెట్టి - ఇంటి పేరు నిలిపే వంశోద్ధారకుల్ని కని ఇవ్వటం కోసమే బ్రతుకుతున్నట్లు ఉండేది. అవిధకు వేరే ఆశ యాలూ, ఆశలూ, అభిరుచులూ ఉండటానికి వీలయేదికాదు.

ఈ పరిణామపు బ్రతుకు బ్రతకలేక - ‘నాకిల్లాలితనమూ వద్దు - గృహ పట్ట మహిషత్వమూ

వద్దు - అసలు ఆడ జన్మే వద్దు మహాప్రభో! ఆడదై పుట్టేకంటే అడివిలో మానై పుట్టేది మేలు -’ అనుకోవలసి వచ్చింది అమె.

బాపూజీ నాయకత్వంలో స్వాతంత్రోద్యమం ముమ్మరంగా సాగిన రోజుల్లో భారతశ్రీ - దైర్యం చేసి వీధివాకిలి దాటి బయటకు వచ్చింది. శ్రీ మనోవికాసం ఒక విధంగా అప్పటినుండే ప్రారంభం అయింది.

సుమారు పాతిక ముప్పై సంవత్సరాల పూర్వం కన్న - ఇప్పుడు శ్రీ జీవితంలో గొప్ప పరివర్తనం కనపడుతోంది. అమె తన ప్రపంచాన్ని విస్తృతం చేసుకున్నది. శ్రామికవర్గానికి చెందినవారిని మినహాయితే, సగటు భారతీయ వనిత చదువు సంధ్యలు నేర్చి - పురుషుడితో పాటు - ఒక్కొక్కసారి పురుషుడి కన్నా మిన్నగా - అన్ని రంగాలలోనూ పని చేస్తూ ఉంది.

ఈనాడు శ్రీ - బాధ్యతగల ఉద్యోగిని, డాక్టరు, లాయరు, ఇంజనీరు, ప్రొఫెసరు, పోలీసు అఫీసరు, రచయిత్రి, సంఘసేవకురాలు, రాజకీయ వేత్త, జాతినేత.

శ్రీ - తన చుట్టూ ఉన్న జడత్యాన్ని వదిలించుకుని - ఈ విధంగా గడప దాటినా, గడప లోపలి సర్దుగడ సమస్యగా ఉండిపోయింది. అనాటి ఉమ్మడి కుటుంబ వ్యవస్థ ఇప్పుడంతగా లేదు. భర్తతోపాటూ అఫీస్ బ్రెమకు బయటపడవలసిన గృహిణికి ఇంటి పనులు సక్రమంగా చేసుకోవటం సమస్యగా తయారయింది. చిన్న పిల్లల పోషణ, ఆలన పాలనల కోసం పనిమనుషుల మీద ఆధారపడవలసి వచ్చింది. నమ్మకమైన పనిమనుషులు దొరకటం గగనకుసుమమైపోయింది.

“మేం కూడా మీతోపాటు ఇల్లు వదలి వెళ్ళి సంసారం కోసం సంపాదిస్తున్నాం కదా! ఇంట్లో ఉన్నంతసేపూ ఇద్దరం కలిసిమెలిసి ఇంటి పనులు ఎందుకు చేసుకోకూడదూ! చేతికి చెయ్యి మీరెందుకు సాయం చెయ్యకూడదూ!”.... అంటుంది నేటి గృహిణి.

“అదృష్ట్యే! ఆ దౌమెస్టిక్ డిపార్ట్మెంట్

అంతా మీదే! అలా అని ఎప్పుడో రాసి ఇచ్చేశాం! అది బొత్తిగా మాకు సంబంధించని విషయం"- అంటూ మగవారు తప్పించుకుంటూ ఉన్నారు.

ఇదీ-ఈనాటి గృహవాతావరణం. అరిసిపోయి ఇంటికి వచ్చిన ఇల్లాలు 'గృహమేకదా స్వర్గ సీమ' అనుకునేట్లు చేయలేకపోతుంది. మగ వారు ఇంటి పనుల బాధ్యత సరదాగా, స్పోర్టివ్ గా పంచుకోలేక పోతున్నాడు.

ఎక్కడైనా ఒకరూ ఇద్దరూ ఈ సమస్యని సామరస్యంగా పరిష్కరించుకొని-భార్యా భర్తలు ఇంటా ఒయటా చెట్టాపట్టాలు వేసుకుని నుఖ పడుతున్నారంటే - ఎన్నో విమర్శలు, వేళా కోణాలు-ఎదురౌతున్నాయి.

ఆ విమర్శలు ఎక్కడి నుంచో పుట్టుకురావు. ఇరుగుపొరుగు ఆడవాళ్ళే-ఈసుపోని సమయాల్లో చెవులు కొడుక్కుని నవ్వుకుంటారు. ఫలానా అవిడ భర్త పెళ్ళానికి కూరగాయలు తరిగి ఇస్తాడనో, రొట్టెలు చేసి పెడతాడనో, పిల్లకు పాలు పడతాడనో న్యూనతగా చెప్పుకుంటారు. అతడిని పురుష లక్షణాలు లేనివాడిగా, పెళ్ళాం కొంగు పుచ్చుకు తిరిగేవాడిగా తేల్చి, ముద్రలు వేస్తారు. ఈ విధంగా ఒక్కొక్కసారి ప్రీతి ప్రీయ అన్యాయం చేస్తుండేమో ననిపిస్తుంది.

ఇదే విషయం గురించి, కొంత అతిశయోక్తిగా, విపరీతంగా - ఉండే కార్టూన్లు కోకొల్లలుగా పత్రికల్లో మనం చూస్తున్నాం. ఇవి ఏదో హాస్యం కోసం వేశారులే - అనుకుని నవ్వుకోవటానికి పనికి వచ్చేవిగా ఉండవు. మొగుడు ఒక గోచీ గుడ్డ కట్టుకుని, ఏడుపుముఖం వేసుకుని వంటింట్లో కుంపటి దగ్గర కూర్చుని వంట పాత్రలతో కుస్తీ పడుతూ ఉండటం - పెళ్ళాం అధునాతనంగా ఆలంకరించుకుని చేతిలో కొరడా యుగిసిస్తూ- 'ఏం ఇంకా వంటకాలేదూ' - అని గద్దిస్తూ ఉండటం; లేకపోతే ఆడది తేలికపైన జానెడెత్తున పేపర్లకట్టలు పెట్టుకుని నవలత్రాస్తూ కూర్చుంటే- మొగాడు అంట్లు తోముతూ కూర్చోవటం! ఏమిటిదంతా? చదువుకున్న ఆడది నిజంగా ఇంత బరితెగించి నుఖపడిపోతూ ఉందా? మొగాడు మరీ అంత దయనీయంగా, అధ్వాన్నంగా బ్రతుకుతున్నాడా?

పోతే, భార్యా విధేయులైన వాళ్ళు కొద్ది కాలం ఆ రోజుల్లోనూ ఉన్నారు. ఈ కాలంలోనూ ఉండ వచ్చు. అయితే, ఎంత చదువుకుని ఉద్యోగం

చేస్తున్న యువతీ - కాలు మీద కాలు వేసుకుని కూర్చుని కొరడా యుగిసిస్తూ మొగుడి చేత వంట చేయించడు. ఎన్ని నవలలు వ్రాసి పేరు తెచ్చు కున్న రచయిత్రీ - ఇల్లా వాకిలీ చూచుకోకుండా భావనా ప్రపంచంలో విహరిస్తూ కూర్చోదు. తన అర్థ భాగాన్ని తానే కించపరుచుకోటం- పురుషుడికి మల్లే ప్రీ - అందునా భారతీయ వనిత చేయ లేని పని.

అయితే, ఏ మాట కా మాటే చెప్పాలి. "మా అమ్మాయి బి. ఏ. నో ఎమ్. ఎ నో చదువుతుంది. దాని చదువేమో ఆడేమో కానీ,

చిన్న ప్రశ్న

ఏప్రిల్ 15వ తేదీ 'వనిత'లో ఇచ్చిన 'చిన్న ప్రశ్న'కు వచ్చిన జవాబుల్లో చమత్కారంగా కనిపించిన జవాబును ప్రకటిస్తున్నాము.

"ప్రీతి నగలు, చీరలూ అంటే ఎందుకని అమితంగా ఇష్టపడతారు?" అన్నది ప్రశ్న.

జవాబు:

"చీరలూ నగలూ కోతకే అందం ఇస్తాయట. అందుకని, అయ్యుంటుంది!"

ఈ జవాబు వంపిన వారు :

కుమారి పి. పద్మజ

బెక్సికర్ వర్క్స్ ఇన్స్పెక్టర్, రోడ్స్ అండ్ బిల్డింగ్స్ డిపార్ట్మెంట్, కోర్ట్ కాంపౌండ్, కాకినాడ-1.

ప్రచురించినట్లుగా ఇస్తామన్న "చిన్న బహుమతి" ఆమె కు పంపుతున్నాము.

కానీ కాయదం కూడా చేతకాదు!" అంటూ- కొందరు తల్లులు గర్వంగా చెప్పుకుంటూ- పిల్లలకు "డిగ్నీటీ ఆఫ్ లేబర్" అంటే ఏమిటో తెలియకుండా పాడు చేస్తున్న సందర్భాలు కూడా మనకు కనిపిస్తాయి. జీవితానికి కావల్సింది చదువొక్కటే కాదనీ, ముందు ముందు తమ సంసారాన్ని చక్కదిద్దుకోగల గృహ విజ్ఞానం కూడా అడపిల్లలకు అవసరమని తల్లులూ పిల్లలూ కూడా గ్రహించాలి.

"వంటా వార్చు బోర్-ముగ్గులు వేయటం నేర్చుకోవటం ఏమిటి! అది మన అమ్మల ముచ్చట-మన పత్రికల్లో వంటింటి కబుర్ల

శీర్షికలు వేసి ప్రీతి కించపరుస్తున్నారు. ప్రీతి - వంటింటి వ్యవసాయం నుంచి బయట పడేది ఎప్పుడు?" ఇటువంటి విమర్శలు మనకు చాలా వినపడుతున్నాయి. శుచికరమూ, రుచికరమూ, పుష్టికరమూ అయిన ఆహారం తయారు చేసి తన భర్తకూ బిడ్డలకూ పెట్టుకోవటంలో ఉండే తృప్తి-సాటిలేనిది. అందమైన రంగ వల్లికలు ఇంటి ముంగిట తీర్చిదిద్ది - తన కళాభిరుచికి దోహదం చేసుకోవటంలో ప్రీతి కలిగే ఆనందం కూడా ఎనలేనిదే. ముగ్గులు వేసినంత మాత్రం చేత, ముగ్గులు వేయటం నేర్చుకున్నంత మాత్రం చేత-ప్రీతి తనగతి ఆరోగికి దిగ జారిందని అనుకోనవసరం లేదు. ముగ్గులు వేయటం మనేది మన పురాతన సంప్రదాయం; మన సంస్కృతికి చిహ్నం; అది తరతరాలుగా ప్రీతి జాతి సృష్టించుకున్న అద్భుత కళా సంపద. ముగ్గులు వేయటం ఒక కళారాధన అయినట్లే- ఇంటిని అందంగా ఆలంకరించటం, షడ్రుచుల సౌరుతో వంటకాలు వండటం, కుట్లు అల్లికలు- అల్లటం-ఇవన్నీ కూడా ప్రీతి కళామయ ప్రపంచంలోని భాగాలే! ఈ పనులు హీనమని, హీయమని-అనుకోవటం ప్రీతి ఏ విధంగానూ ఉన్నతురాలిని చేయజాలదు.

అయితే, వీటన్నిటితోపాటు-ఈనాడు గృహిణికి మరెన్నో బాధ్యతలు, బరువులూ వచ్చి పడ్డాయి. ఈనాటి విద్యావంతురాలైన ప్రీతి-ఉద్యోగం చేసి- ఆర్థికంగా తన కుటుంబపు స్థాయిని పెంచుకోగలుగుతూ ఉంది. రేషన్ దుకాణాలముందు క్యూలో నిలబడి - ఇంటికి కావలసిన సామగ్రి తెచ్చుకొంటూ ఉంది. బ్లాక్ మార్కెట్ దారుల్ని దాడుకాట్ చేసి, పెరిగే ధరల్ని అడుపులో పెట్టటానికి ప్రయత్నిస్తోంది. ప్రీతి అర్ధనగ్నంగా చిత్రించి, ఆమెను అట వస్తువుగా ప్రదర్శించి- లక్షలు గడిస్తున్న ప్రదర్శకులపై కత్తి కడుతూ ఉంది. మహిళా సంస్థల ద్వారా, రేడ్ క్రాస్ సంస్థల ద్వారా-దయనీయమైన స్థితిలో ఉన్నవారికి చేతనయిన సాయం చేస్తూ ఉంది.

ఇవన్నీ చేసి, గృహిణి-అనాడూ, ఈనాడూ చేస్తూ ఉన్న పని మరొకటి ఉంది. అది ఇంటాయనకు అమృతం పంచి ఇచ్చేపని-కన్న బిడ్డల్ని కంటికి రెప్పల్లా కాచుకునే పని. మరొక మాటలో చెప్పాలంటే - మునిమాణిక్యం వారి కాంతం చేసే పని! —వేదవతీదేవి

అనసూయమ్మ పెళ్ళి ప్రసక్తి లేగానే తీరిగ్గా కూర్చోని 'మాగజైన్' తిరగేస్తున్న సుధీర చివుక్కున తలెత్తి విసురుగా లేచి సుంచోవడం చూసి రవి ఆట పట్టిస్తున్నట్లుగా - 'లేచింది మహిళా లోకం....' అని పాడారు.

అంతే. 'టప్' మని పుస్తకం మీద పడటంతో రవి సుధీర దెస చూసాడు. కోపంగా రవినే చూస్తూ అడుగేస్తూ పొదుగాటి తన బడను విసురుగా వెనక్కి తోసింది.

"బాబోయ్ సత్య బామ!" గదిలోకి వరుగెత్తాడు రవి.

"ఏమిట అది! పెద్దా చిన్నా లేకుండా ఆడపిల్లలకు కాస్త నమ్రత ఉంటేనే అందం. నీకంటే పెద్ద అని కూడా చూడకుండా ఏమిటా విసురు రవి మీద?" సన్నగా చివాళ్ళేస్తోంది అనసూయమ్మ.

తల్లివైపు ఒకసారి చురుగ్గా చూసి దీరుకుంది. మరో 'మాగజైన్' అందుకుంది కుర్చీలో కూర్చుంటూ సుధీర.

"చెప్పిందేమైనా వినిపించిందా?" తల్లి అడిగింది విసుగ్గా.

"ఏమిటమ్మా?" సాధ్యమైనంత మామూలుగా అడిగింది సుధీర.

"ఏదీనట్లుంది - చదవేస్తే వున్న మరి పోయిందిట. అందుకే అన్నారు ఆడపిల్లలకు చదువులొద్దని. మాయదారి చదువులొచ్చి ఆడ పిల్లలు బొత్తిగా చెడిపోయారు. ఓ మంచి లేదు, మర్యాద లేదు. నమ్రత ఎక్కడా కనిపించదు. పెద్దల మాటమీద మన్నన అసలే లేదు. మా కాలంలో...." అనర్గళంగా సాగిపోతున్న తల్లి వాగ్దోరణికి 'పుల్ స్టాప్' పెట్టడానికి చిరాగ్గా అంది సుధీర -

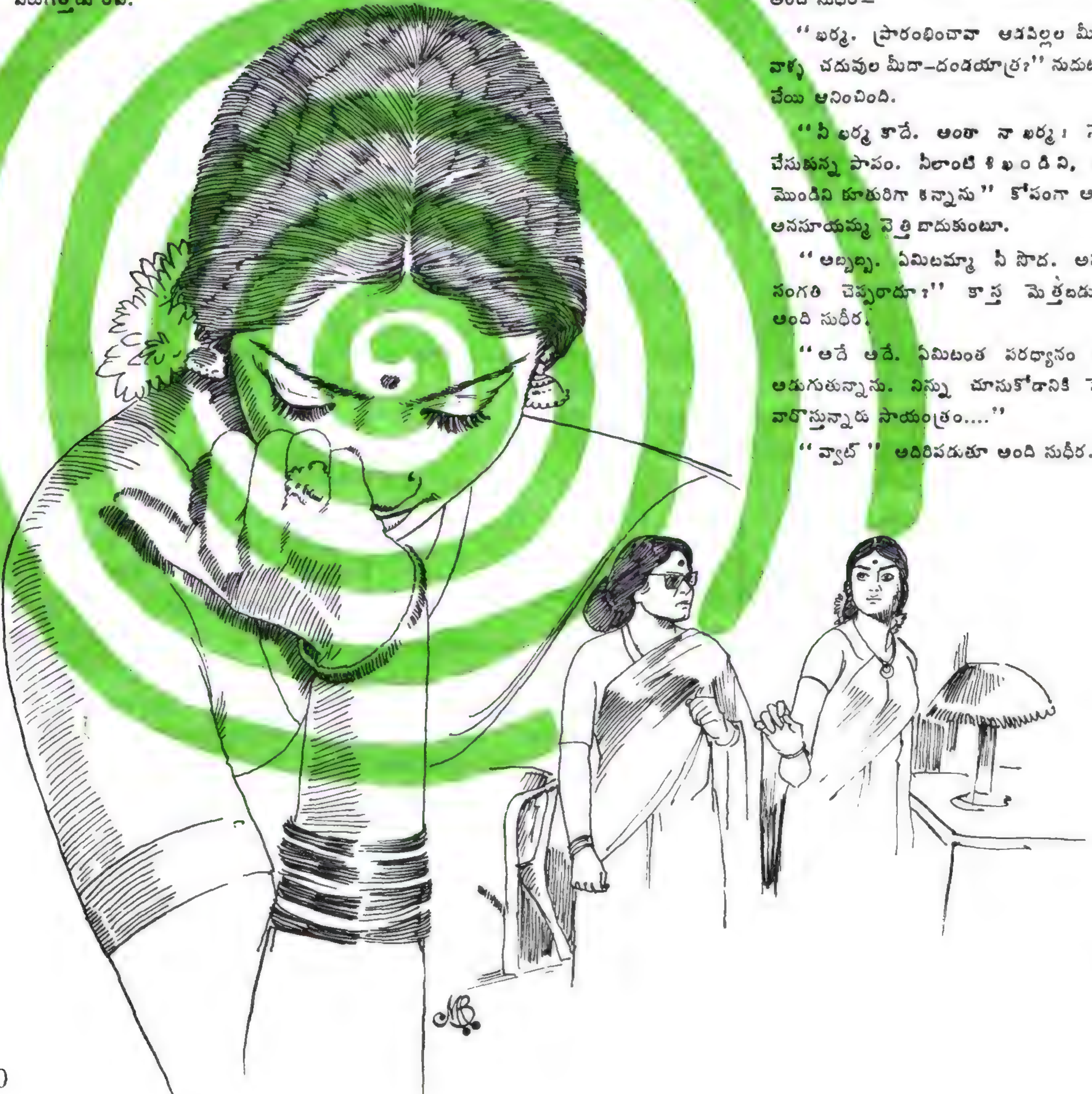
"ఐర్మ. ప్రారంభించావా ఆడపిల్లల మీద. వాళ్ళ చదువుల మీద - దండయాత్ర?" నుదుటను చేయి ఆనించింది.

"నీ ఐర్మ కాదే. అంతా నా ఐర్మ! నేను చేసుకున్న పాపం. నీలాంటి కిబందిని, జగ మొండిని కూతురిగా కన్నాను" కోపంగా అంది అనసూయమ్మ వెత్తి బాదుకుంటూ.

"అబ్బబ్బ. ఏమిటమ్మా నీ సొద. అసలు సంగతి చెప్పరాదూ?" కాస్త మెత్తబడుతూ అంది సుధీర.

"అదే అదే. ఏమిటంత పరధ్యానం అని అడుగుతున్నాను. నిన్ను చూసుకోడానికి పెళ్ళి వారొస్తున్నారు సాయంత్రం...."

"వ్యాట్" అదిరిపడుతూ అంది సుధీర.

“నోరు మూసుకుని చెప్పినట్లు చేయి : ఎక్కడికి తగలదక నాల్గు గంటలకంతా రెడిగా వుండు. మొన్న కొన్న పట్టుచీర కట్టుకో. ఆ రింగులు తీసేసి జూకాలు పెట్టుకో. పాషన్ గా వదులుగా జడ వేసి సగం దాకా వదలకుండా గట్టిగా బిగించి అట్టుకో. ఇంకా....”

“....వంకీలు పెట్టుకొంటాను. చిన్న బొట్టు మానేసి కాసంత కుంకుమ బొట్టు పెట్టుకొంటాను. కాసులపేరు దిగేసుకుంటాను. నడుముకు వడ్డాణం బిగించుకుంటాను” తల్లి మాటలను పూరిస్తున్న సుధీరను ఉరిమినట్లు చూసింది అనసూయమ్మ.

“చాల్లే పరాచికాలు. ఏళ్ళొచ్చాయి ఎందుకు? వయసుకు తగ్గ జ్ఞానం లేకపోయాక?”

“అమ్మా” అసహనంగా పలికింది సుధీర. రోషంతో మొహం ఎర్రబడింది. ఇక ఊరుకుంటే లాభం లేదు. ఎమ్. ఎ. ‘సోషియాలజీ’ చేసి ‘వివాహం’ పైన ‘రిసెర్చ్’ చేస్తున్న సుధీరలో జ్ఞానానికి, వివేకానికి తక్కువేం లేదు.

తన అభిప్రాయాలు యీరోజు ఖచ్చితంగా చెప్పేయాలనుకుంది. గొంతు సవరించుకుంది.

“అమ్మా : నీకిదివరకెన్నోసార్లు చెప్పాను—యీలా పెళ్ళి చూపుల తతంగం పెట్టుకోవద్దని. నేనేం మనిషిననుకున్నావా గొడ్డుననుకున్నావా? సంతలో గొడ్డును చూసుకున్నట్లు ఏమిటి చూసుకోదా? గొడ్డును బేరమాడినట్లు, బజారులో వస్తువుల నాణ్యత చూసుకున్నట్లు ఏమిటి కట్నాల బేరం? మగవాడితో సమానంగా చదువుకొని, ఉద్యోగాలు చేసుకుంటున్నా కూడా యీ మహిళా దళాల్లో ఆడపిల్ల—పెళ్ళిచూపుల పేరుతో అర్థమైన మగవాళ్ళ ముందూ తలవంచుకుని నిట్టోవలసిందేనా? ఏం? మగవాడు మాత్రమే చూసుకోవాలా? చూసుకోడానికి ఛార్జీలిచ్చి ఏలిపించు

కోవడాలి. వాళ్ళకు రకరకాల పిండి వంటలతో విందు చేయడాలి ఏమిటీ అర్థం లేని ఖర్చులు? కట్నాలంటూ, కానుకలంటూ, లాంఛనాల పేరుతో ఆడపిల్లల తండ్రిని నిలుపుదోపిడీ చేసే యీ వ్యవస్థమారాది. ఏం? వివాహం ఆడపిల్లలకు ఎంత అవసరమో మగవాడికి అంతే. ఇద్దరిలో ఏ ఒకరు లేకపోయినా ఆ వ్యవస్థే లేదుకదా! అలాంటప్పుడు కేవలం ఒక్క ఆడపిల్లల వైపు వాళ్ళు మాత్రం ఎందుకు దౌర్జన్యం? ఎందుకు ఖర్చు పెట్టాలి? న్యాయంగా వివాహం రెండు వర్గాల వారికీ సంబంధించినది కాబట్టి ఖర్చులు సమంగా యిద్దరూ భరించాలి. ఇంకా మాట్లాడితే పెండ్లి కొడుకే తన సంసారానికి కావలసినవి ఏర్పాటు చేసుకోవాలి తెలుసా?”

“ఒసేయ్ ఒసేయ్ ఏమిటే ఆ అమామిషపు మాటలు?” అనేకంగా చెప్పుకుపోతున్న కూతుర్ని వారించాలని చూసింది అనసూయమ్మ. అవిడ గుండెలు బేజారెత్తినట్లుగా వుంది యీ మాటలు వింటూంటే.

“నువ్వురుకోమ్మా. నన్నాపకు. అవును ఏం? నేనన్నదాంట్లో తప్పేముంది? విదేశాలలో వదూవరులు తమ సంసారానికి కావలసింది తామే సమకూర్చుకుంటారు తెలుసా? ఇలా ఆడపిల్లల తండ్రిని ‘టాక్సు’ చేయరు. ఎంచక్కా అన్నీ సమకూర్చుకుని విడిగా కాపురం పెట్టేస్తారు. ఓహ్. అలాంటి వ్యవస్థ మన దేశంలో ఎప్పుడొస్తుందో కదా! హూ...ఆడపిల్ల ఓ అబ్బాయితో మాట్లాడితేనే, స్నేహంగా వుంటేనే బుగ్గలు నొక్కుకొని, శీలంలేని దానిగా జమకట్టి, నీచంగా, కుసంస్కారంగా మాట్లాడే అమ్మలక్కలున్న యీ దేశం యిప్పుట్లో దాగుపడటం అసంభవం.”

ఒక్క నిమిషం ఆగింది. ఊపిరి వీచుకుంది.

అనసూయమ్మ నోరు మెదపబోయింది.

కాని వెంటనే సుధీరే అందుకుంది. “పెళ్ళి అంటూ మూడురోజులు డబ్బు తగలేయడం కన్నా క్లుప్తంగా జరిపించాలి. అసలు అమ్మాయి అబ్బాయి చేత ఎందుకు తాళి కట్టించుకోవాలి? అబ్బాయి ఎందుకు మూడు ముళ్ళు వేయాలి? తాళి అనేది ఆడదానికి సంసారం చేయడానికి ‘రై నెన్సు’ అయితే అది మగవాడికి ఆక్కరలేదా? అసలు యీలా తాళికట్టి మూడు ముళ్ళు వేయడంతో మగవాడికి ఎక్కడలేని అలుసు ఏర్పడి ఆడదాని మీద అధికారం చెలాయిస్తాడు. ఆడపిల్లకు మాత్రమే వివాహ గుర్తుగా పరిమితమైన యీ తంతు బహిష్కరించాలి. ఈ మహిళా దళాల్లో మా విద్యార్థినుల సంఘం యీలాంటి తంతులన్నీ బహిష్కరించదలిచాం. మగవాడికి ఆక్కరలేనివి ఆడదానికి ఆక్కరలేదు. ఇద్దరికీ ప్రతి విషయంలోనూ నీతి, న్యాయాలు, తతంగాలు సమంగానే ఉండాలి.”

“అయితే....అయితే.... నువ్వనేదేమిటే?” గొంతు తడారి పోతోంది అనసూయమ్మకు.

గంభీరంగా పలికింది సుధీర—“వివాహం ఒక పవిత్రమైన కార్యం. వివాహ బంధాన్ని శాశ్వత బంధంగా చేసుకోవడంలో భార్య భర్తలిద్దరికీ సమంగానే భార్యత వుంది. మనస్ఫూర్తిగా దానికి కట్టుబడి ఉండటానికి భార్య మెడలోని తాళి గుర్తుగా వుండనక్కర్లేదు. మాంగల్యం కంటే పవిత్రమైన, నిష్కలమైన, అనురాగ పూరితమైన మనసే ముఖ్యం. కాబట్టి వివాహం రిజిస్ట్రార్ ఆఫీసులోనో లేక గుళ్ళోనో జరిపించ వచ్చు. తాళి కట్టే తంతు బదులు, పూలదండలు మార్చడం, ఉంగరాలు వరస్పరం తొడగడం జరపవచ్చు. మనసే సాక్షిగా అలా కట్టుబడి ఉండకపోతే అలాంటి భర్తలు మాకొద్దు! ఇదే మా యువతులు యీ మహిళాదళాల్లో తీసుకో బోతున్న నిర్ణయం. ఇదే మా ఆశయం, ఆదర్శం. మా లక్ష్మీసాధన కోసం నిరంతరం శ్రమిస్తాం. ఎన్ని సంవత్సరాలైనా నిరీక్షిస్తాం. మా నిరీక్షణ ఫలించిందా—సుఖమైన జీవితం పంచి యిస్తాం. లేదా ఆ జన్మ బ్రహ్మచారిణులుగా, కన్యలుగా వుండిపోయి సంఘవేష చేస్తాం” ముగించింది సుధీర. అవును మరి. ‘రిసెర్చ్’ చేస్తున్న తను సమాజంలో అనాదిగా వీడిస్తున్న యీ వివాహ వ్యవస్థను రూపుమాపి కొత్తగా రూపొందించాలి. లేకపోతే తన చదువుకు సార్థకత ఏదీ?

మరల గతి
యితే! 'శిల్ప'

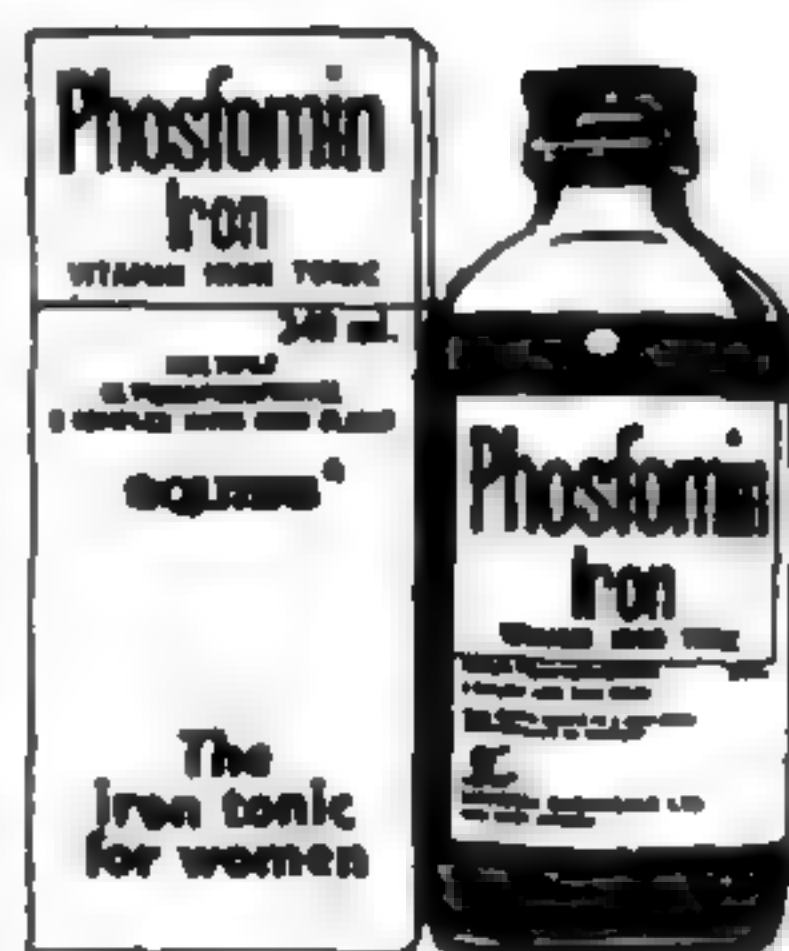
కుటుంబం కోసం... ప్రేమానురాగం, సంతోషం, సంతరక్షణ

మరి తన కోసం...

ఫోస్ఫోమిన్ ఐరన్

స్త్రీల కోసం... ప్రత్యేకంగా రూపొందించబడిన టానిక్

అరోగ్యకరమైన ఎర్రని రక్తకణాలను పెంపొందించే శక్తిని ఇది ప్రసాదిస్తుంది, దారుణమును పెంపొందిస్తుంది, శరీరము యొక్క రోగనిరోధక శక్తిని బలపరుస్తుంది.

నియమానుసారంగా ఫోస్ఫోమిన్ ఐరన్ సేవించండి.

SARABHAI CHEMICALS LTD.

Shilpi SC 3A/76 tel

అనసూయమ్మ నోరు తెరచుకొని అలాగే కూర్చుండిపోయింది.

సుదీర్ఘ సుదీర్ఘ ఉపన్యాసాన్నంతా విన్న రవి 'క్లాప్స్' కొడుతూ వచ్చాడు.

“బేష్, సార్థక నామరేయిరాల వపుతావన్న మాట. భలే భలే. సు....దీ....ర” నొక్కి పలుకుతూ అన్నాడు.

“అవును” గర్వంగా అంది సుదీర్ఘ. కళ్ళల్లో ఏదో తెలియని మెరుపు మెరుస్తోంది.

ఒక్కక్షణం ఆశ్చర్యంగా చూసి తేరుకొన్నాడు రవి.

‘లేచింది మహిళా లోకం’ అంటూ వెంటనే పాట పారంభించాడు రవి.

ఈసారి గర్వంగా అతనివైపు చూసి, తీవ్రంగా గదిలోకి వెళ్ళిపోయింది సుదీర్ఘ. తల్లి అలాగే నోరు తెరచుకొని చూస్తోంది.

చురుక్కుమని విక్రమీద తగలడంతో ఉలిక్కి పడి లేచి కూర్చోంది మంచం మీద సుదీర్ఘ. కళ్ళు నులుపుకొని చూసింది. ఎదురుగా తల్లి కోపంగా చెయ్యెత్తి నిలుచుంది మరో దెబ్బ వేయడానికి.

అయితే అయితే యింతసేపూ తను కలగన్నదన్నమాట. హూ....లేకపోతే తనకింత దైర్యమే!

“గంటనుంచీ లేపుతున్నాను. ఏమిటా మొద్దు నిద్ర? లే....లే....యిప్పటికే అలస్యమైంది. వాళ్ళొచ్చే వేళైయింది. త్వరగా తెములు” హడావుడిగా వెళ్ళిపోయింది తల్లి.

‘ఎవరూ వచ్చేదీ?’ ఒక్కక్షణం ఆశ్చర్యపోయింది. వెంటనే స్ఫురించింది. మద్రాస్ నుంచి తనను చూసుకోడానికి ఎవరో వస్తున్నారని చెప్పింది అమ్మ ప్రొద్దున్న.

ఖర్మ: ఎంత మొత్తుకున్నా తనమాట వినరు కదా! ఇప్పటికీ యిది నాలుగోసారి. తనకిష్టం లేదంటే వినకుండా తమ బాధ్యత తీర్చుకోవా లంటూ ‘లెక్చర్’ దంచుతారు నాన్నగారు. హూ....అదపిల్లగా ఈ దేశంలో పుట్టినంత మహా పాపం. నేరం యింకోటి వుండదు. ఇంకా నయం - చదువు విషయంలో తననెవ్వరూ అడ్డు పెట్టలేదు. రిసర్చ్ చేయనిస్తున్నారు కూడా. అంత వరకూ అదృష్టవంతురాలే తను.

ఈ తతంగమంతా తనకిష్టం లేదని చెప్ప

గలిగితే? అమ్మో! అంత దైర్య మెక్కిడిది తనకి?

‘పేరుమాత్రం సుదీర్ఘ వట్టి పిరికిదాన్న’ని ఫ్రెండ్లు వెక్కిరిస్తుంటారు అందుకే. వాళ్ళ నెదిరించే తెగువ. చొరవ తనకు లేవు. మనసులో మాత్రం ఏవేవో దైర్యంగా అనుకుంటుంది. కాని తీరా నాన్నగారి గంభీర విగ్రహం. అమ్మ కఠంలాని అధికారం చూడగానే ఎక్కడి వక్కడే ఉష్ కాకీ అవుతాయి.

లేచింది తయారవడానికి అయిష్టంగానే.

‘ఎన్ని చట్టాలు రూపొందిస్తేనేం. ఎంత చైతన్యం వెల్లి విరిస్తే మాత్రమే? నాలాంటి అమ్మాయిలు ఏ శతాబ్దంలోనూ మారరు. నిస్సహాయంగా జాలిగా అద్దంలో తన ప్రతి బింబం చూసి అనుకుంది సుదీర్ఘ. అఖరికి తండ్రి కట్నం యివ్వడానికి సిద్ధంగా వుంటే దాన్నికూడా ఢిక్కరించ లేకపోతోంది తను.

పెదవులు అప్రయత్నంగా పాదాయి.

‘మగువ గతి యింతే

తెగువ చెయ్యడం....లే’

గోరంటాకు

శరీరారోగ్యం కోసం తినే ఆహార పదార్థాలు అనేక రకాలు చేసి జాగ్రత్తలు తీసుకొంటున్నాము. ఆరోగ్యానికి వైటమిన్లు కూడా కొన్ని ఉపకారాలు చేస్తూంటాయి. మన శరీరంలో శరస్సు దగ్గర నుంచి అరికాలు వరకూ పూర్తి ఆరోగ్యంగా, ఆహారంగా, చూడ ముచ్చటగా వుంటాయి. వనితలకు ముఖం ఎంత అందంగా వున్నా, కొందరికి చేతులు, వేళ్ళు, గోళ్ళు, అరచేతులు మోటుగా వుంటాయి. కొందరికి గోళ్ళు పుచ్చిపోయి నల్లగా వుంటాయి. గోళ్ళ చుట్టూ వన్న చర్మం నీరు వట్టేసి, ఎర్రగా వాచిపోయి, ఏదీ వేళ్ళతో తాకలేకుండా ఉంటారు. ఒండు వట్టిం దంటారు. అలాంటి చేతులు చూస్తూంటే వారికే అసహ్యం వేస్తుంది. చిన్ననాటి నుండి గోళ్ళ విషయంలో తగిన శ్రద్ధ తీసుకోవాలి. గోళ్ళని అరింకరించుకుందుకు ఎన్నో రకాల వెయిర్ పారిష్లు ఉన్నాయి.

అయితే—

గోరంటాకు మనకు అనాదిగా వస్తోంది. ఈ అకు దుబ్బి చేదు. మెత్తగా నూరిన తరువాత, శరీరం మొదల ఎక్కడ తగిలితే అక్కడ ఎర్రగా వండుతుంది. ఈ గోరంటా చేతులకి, కాళ్ళకి, వేళ్ళకి వట్టింతు కోడం వల్ల పుప్పిగోళ్ళు, ఒండు వట్టిదంటాంటి వ్యాధులు రావు. చేతులకి ఈ గోరంటా ముద్దతో పదార్థాలు, ముగ్గులు, దేవుని పేర్లు, సూర్యచంద్రులు, నక్షత్రాలు, కోట, అరీసు, కళావరు, ఇస్కేటు మొదలైన ఆకారాలు అరచేతులలో పెట్టి, ఒ గంట పోయేక తీసివేస్తే, చక్కగా ఎర్రగా అదే ఆకారంలో వండుతుంది. అలాగే చేతులకి, కాళ్ళకి, చుట్టూ పారాడిలా పెట్టుకుంటే, తెల్లని పాదాలకి ఎర్రని అంచులా చాలా అందంగా వుంటుంది. ఇది పెట్టు కొన్న వదిహేను రోజులవరకూ రంగు తగ్గిపోదు. చేతి గోళ్ళు నూదిగా వచ్చేటట్టు కట్ చేసి, అర చేతులకి మందలకి గోరంటాతో అరింకరిస్తే ఎంతో ముద్దొస్తుంటుంది.

ఈ గోరంటా మన ఆంధ్రప్రదేశ్ లోనే కాక, ఇతర రాష్ట్రాలలో కూడా అందరూ వాడతారు. వచ్చి అకు

ప్రసారమెట్రిక్స్ శాశ్వతమలాచంద్రక్

అభ్యాసాలు : 1-2

నిటారుగా నిలబడి రెండు చేతులను సూటిగా ముందుకు వాచాలి. అలా చూపుతున్నప్పుడు రెండు చేతుల చూపుడువేళ్ళు ఒకదానికొకటి ఆనుకుని ఉండేలా ఉంచి, బొటనవేళ్ళు తప్ప తక్కిన వేళ్ళనన్నిటినీ పెనవేసి ఉంచుకోవాలి. అలా చేసి, చూపును చూపుడువేళ్ళ కొనల మీద కేంద్రీకరించి ఉంచుకోవాలి (చిత్రం-1 చూడండి.) కాళ్ళనూ, చేతులనూ కూడా వంచకుండా వేళ్ళను మెలివేసి ఉంచుకుని నెమ్మదిగా ముందుకు వంగాలి. అలా వంగి ఉన్నప్పుడు కూడా చూపుడు

వేళ్ళ కొనలను సూటిగా చూస్తూ ఉండాలి (చిత్రం-2 చూడండి). ఈ అభ్యాసం చేస్తున్నప్పుడు ఊపిరిని బిగబట్టి ఉంచుకుని, అలా ఆరు నెకండ్లు గడపాలి. ఈ వ్యాయామం వల్ల ఆరోగ్యం లభిస్తుంది.

అభ్యాసం : 3

సమతలప్రదేశంలో కుడి వైపుకు ఒత్తిగిలి పడుకుని కుడిచేతిని తల మీదుగా వాపాలి.

ఎడమచేతిని చాతీపక్కన నేల మీద ఉంచి నొక్కాలి. అలా నొక్కి ఎడమకాలిని నెమ్మదిగా ఒక అడుగు మీదికెత్తాలి; ఆ తర్వాత కుడికాలు కూడా మీదికెత్తాలి. అలా పాదాలు రెండింటినీ చిత్రం - 3లో చూపినట్లు కలిపి ఉంచాలి. ఈ అభ్యాసం ఆరునెకండ్లు వాటు చెయ్యాలి. అభ్యాసం చేస్తున్నంతసేపు ఊపిరి బిగించి పట్టుకోవాలి. ఆ తర్వాత కానేపు విశ్రమించి ఎడమ వైపుకు ఒరిగి పడుకుని, ఈ అభ్యాసాన్ని మళ్ళీ చెయ్యాలి.

ఎంబ్రాయిడరీ ప్రదర్శన

విజయవాడ భారత మహిళా మండలిలో రివల్విక్ దినోత్సవ సందర్భంగా శ్రీమతి మట్టా మహాలక్ష్మి తయారుచేసిన చేతి ఎంబ్రాయిడరీ ప్రదర్శనం జరిగింది. చాలామంది ఈ ప్రదర్శనాన్ని చూసి, ఆమెను అభినందించారు. ప్రదర్శనను విజయవాడ రైల్వే మావరింటెండెంట్ ఆఫ్ పోలీస్ సతీమణి శ్రీమతి వి. జయశ్రీ ప్రారంభించారు. (చాయా చిత్రంలో కుడివైపు ఉన్నవారు) ఎడమవైపు ఉన్నవారు మట్టా హేమలత.

మారి భారతదేశం లోనే ఉంది. మెత్తగా పొడిచేసి కూడా దుకాణాలలో అమ్ముతారు. ఇది చింతవండు, పులుసుతో కలిపి, చేతులకి, కాళ్ళకి అలంకరించు కుంటే ఇంకా బాగా వండుతుంది. ఈ గోరంటని అలంకరించుకోడంలో మార్వారీ, ఓరియా, బెంగాలీ వనితలు అందచందాలు వెదకల్సివచ్చాయి. గోరంటతో అలంకరించబడిన వీరి చేతులు, పాదాలు చూస్తూంటే ఎంతో ముచ్చటగా వుంటుంది. అంతేకాదు, ఒక రకమైన పువ్వులు, లతలు పెట్టి 'అద్భుత'మే కూడా ప్రదర్శిస్తారు.

ఈ గోరంటలో గొప్ప ఒపదీగుణం కూడా వుంది. కురుపులు, గడ్డి మొదలైనవి ఉన్నచోట ఈ గోరంట ముద్ద పెడితే తొందరగా మానిపోతాయి. వృద్ధాప్యానికి పూర్వమే జాట్లు వెలిసే వాళ్ళు, గోరంట చిగురాకులతో మానె మరగించి, తలకు రామకుంటే, అది జాట్లు వెరవడాన్ని ఆపుతుంది. జాట్లుకు నలుపుదనం వస్తుంది.

గోరంటాకులో కొద్దిగా మెంతులు కలిపి, మెత్తగా మారి బిళ్ళల మాదిరి ఎండబెట్టాలి. ఈ ఎండబెట్టిన బిళ్ళలు మానెలో నానబెట్టాలి. ఇలా నానబెడితే అందులో ఎస్సెన్సు మానెలోకి దిగుతుంది. ఆ మానె జాట్లకి రాసినట్లయితే తలలో చుండు మొదలైన తలకి సంబంధించిన వ్యాధులు సంక్రమించకుండా వుంటాయి. జాట్లు కుదుళ్ళు గట్టిపడి ఉండకుండా నివారిస్తుంది. గోరంటాకు మందారాకు కలిపి ముద్దగా మారి, తలకి వట్టించి, పదిహేను నిమిషాలు అగి, తలంటు పోసుకుంటే జాట్లుకు వట్టిన మురికి తొందరగా తగ్గుతుంది. జాట్లు కుదుళ్ళు గట్టిపడడానికి కూడా సహకరిస్తుంది. ఇదికాక గోరంట వేళ్ళ కషాయంలో కొన్ని నాటు మందులకి అనుపానాలు కూడా చెప్తుంటారు.

మన ఇంటిముందు మొక్కలు పెంచుకుంటాం కదా! వాటి చుట్టూ పెన్నింగులా ఈ గోరంట మొక్కలు వేస్తే, అందంగా దట్టంగా పెరుగుతాయి. వీటిని పెంచడం కష్టమూ కాదు. ఖర్చు లేదు. కొమ్మలు పాకితే చాలు-బరికేస్తాయి. వీటితో పెన్నింగు వేసి మన పూల మొక్కల్ని, కూరగాయల మొక్కల్ని వశపలు మేసెయ్యకుండా కాపాడుకోవచ్చు కూడా.

—బులుసు రామలక్ష్మి

వృద్ధాప్యం

కమల: గేటు చప్పుదయింది. ఎవరు తెరిచారో చప్పున చూసిరా, సురేశ్! మళ్ళీ ఆవులేనేమో. వాటిని బందుల దొడ్డిలో పెట్టేవాళ్ళు లేకుండా ఉన్నారు.

సుశీల: ఎవరికి బందుల దొడ్డి? నాక్కాదు గదా?

కమల: ఓ, నువ్వా సుశీలా! నాతెలివి తెల్లారి నట్టే ఉంది! ఆవులు గడియ తీస్తాయని ఎలా అనుకున్నాను?

సుశీల: ఆవులు ఎత్తయిన కంచెల మీదుగా కూడా దూకితమూ, కొమ్ములతో గేటు గడియలు తోనెయ్యటమూ నేను చూశాను.

కమల: ఆవును, ఒక్కోసారి అవి మనుషుల్లాగే చేస్తాయి. మనం ఇంట్లోకి వెళ్ళిపోవటం గమనిస్తూ ఉండి, గేటు తోసుకొస్తాయి. లేదా కంచె బలహీనంగా ఉన్నచోట చూసి రోవరికి వస్తాయి.

సుశీల: చిన్న చిన్న గోడలు కూడా ఎక్కుతాయి.

కమల: షమించు, సుశీలా! ఆవుల మీద అక్కసుతో నిన్ను కూర్చోమని కూడా అనలేదు. లోపలికిరా. వంట చేస్తూ కబుర్లు చెప్పుకుందాం.

సుశీల: నిన్న నువ్వు మందుల షాపుకు దేనికి వెళ్ళావు? నిన్న సాయంకాలం అక్కడినుంచి గబగదా వెళ్ళిపోవటం చూశాను.

కమల: మా అమ్మకు ఏవో టానిక్కులు కావాలట, మా ఊరి పెద్ద ఏదో పనిమీద వస్తుంటే ఆతని ద్వారా పంపమన్నది.

సుశీల: ఆమెకు జబ్బా?

కమల: జబ్బుని కాదు!

సుశీల: అంటే?

కమల: ఆవిడ తిండి మామూలుగానే తింటున్నా నిస్త్రాణగా ఉంటుందిట. అసలు సంగతే మంటే ఆవిడ జీవితమంతా చురుకుగా పని చేసింది. ఇప్పుడు కూడా అలాగే చలాకీగా ఉండాలంటుంది.

సుశీల: యాభై నిండాక మనసు చురుకుగానే ఉండి, అర్థ శతాబ్దపు అనుభవాల నుంచి లాభం పొందగల స్థితిలో ఉండవచ్చు. కాని కండరాల బలమూ, నరాల బలమూ తగ్గి, ఇండ్రీయాల చైతన్యం తగ్గుతుంది. తిన్న ఆహారాన్ని ఒంట బట్టించుకునే శక్తి కూడా తగ్గుతుంది.

కమల: అమ్మకు తిండి పుష్టి ఉన్నది. చిన్న తనంలో కన్న బాగా తంటుంది. అందుకని ఇంకా బలంగా ఉండాలంటుంది.

సుశీల: శరీరంలోని జీవ చైతన్యాలన్నీ మందగించుతున్నప్పుడు, శరీరానికి శక్తినిచ్చి, శరీర భాతువులను మరమ్మతు చేసే ఆహారం అవసరమూ, దాన్ని వినియోగించుకునే శక్తి కూడా తగ్గిపోతాయి. శరీరం వినియోగాన్ని మించి ఆహారం తింటే శరీరం బరువెక్కుతుంది.

కమల: అందుకే కాబోలు అమ్మ కొన్నేళ్ళుగా లావెక్కిపోతున్నది.

సుశీల: కమలా, ఏళ్ళు పైబడుతున్న కొద్దీ తిండి ఎక్కువ తినటం కన్నా తక్కువ తినటం వల్ల తక్కువ ప్రమాదమని మీ అమ్మకు చెప్పు.

కమల: అలాగా?

సుశీల: చూడు, కమలా! చాలాం నుంచి వృద్ధాప్యం దాకా మన శరీరాలలో రెండు ంకాల ప్రక్రియలు జరుగుతుంటాయి - నిర్మాణమూ, విచ్ఛిత్తి. పుట్టినది లగాయతు శరీరానికి పరిణతి కలిగే దాకా నిర్మాణ ప్రక్రియకు ప్రాముఖ్యం ఉంటుంది. అందుచేత శరీరానికి ఆహారం నుండి నిర్మాణానికి అవసరమైన పదార్థాలు పుష్కలంగా కావాలి.

కమల: నా సంతానం ప్రస్తుతం శరీరాలను పెంచుకునే నిర్మాణ దశలోనే ఉన్నారు. ఒక్కోసారి వాళ్ళ ఆకలికి అంటుందదు. అందుచేత ఎంత వండినా చాలినట్టు కనబడదు.

సుశీల: ఈ పెరిగే దశ ఆయిపోయినాక 25 ఏళ్ళపాటు నిర్మాణమూ, విచ్ఛిత్తి సమపాళ్ళుగా ఉంటాయి.

కమల: మనమిద్దరమూ ఆ దశలో ఉన్నామనుకుంటాను.

సుశీల: నా ఉద్దేశమూ అదే.

కమల: చాలా గడ్డుకారం. పిల్లల్ని కనటమూ, పెంచటమూ, అందరికీ తిండి పెట్టటమూ....

సుశీల: వంట చెయ్యటమూ, శుభ్రం చెయ్యటమూ, చిన్న తనంలో చేయటానికి

సాహసం చాలని ఎన్నో మంచి మంచి పనులు చెయ్యటమూ.

కమల: సా.పం, మా అమ్మ తనకు ఈ వయసు దాటిందని తెలుసుకోవాలి. కాని, ఆమె తన వయసుకు తగినట్టుగా ఉండాలంటే ఏం చెయ్యాలి, ఏం తినాలి?

సుశీల: ఆకలి అన్నది చాలావరకు శిక్షణను బట్టి, ఆచరణనుబట్టి, అలవాటునుబట్టి, మానసిక భావాన్నిబట్టి ఉంటుంది. అందుచేత శరీర అవసరాలు తగ్గినా ఆకలి పూర్వంలాగే ఉంటూ రావచ్చు.

కమల: అయితే ఆవిడ తిండి తగ్గించటం మంచిదంటావా?

సుశీల: యాభైదాటాక జీవితం కాస్త మందగిస్తుందిగదా? వెనకటిలాగా శరీరాన్ని నిర్మించే పదార్థాల అవసరమూ, శక్తినిచ్చే పదార్థాల అవసరమూ పూర్వమంతగా ఉండదు.

కమల: ఆమె పరిహరించవలసిన ఆహారాలేవి?

సుశీల: నిండి పదార్థాలూ, మాంసకృత్తులూ అమితంగాగల ఆహారాలను చాలా తక్కువగా తీసుకోవాలి.

కమల: అవి ఏవి?

సుశీల: బియ్యమూ, కర్రపెండలమూ, ఉర్ల గడ్డలూ, చక్కెర చాలా తక్కువగా తీసుకోవాలి. అధికంగా మసాలా నేసిన పులాహా, బిర్యానీలాటి మిశ్ర పదార్థాలు విసర్జించాలి.

కమల: అయితే అమ్మ తినదగిన ఆహారమేది?

సుశీల: ఒక్క నియమం జ్ఞాపకం పెట్టుకోవటం మంచిది. అదేమంటే, వృద్ధాప్యం వస్తున్నకొద్దీ పిల్లల ఆహారానికి తిరిగి పోవాలి.

కమల: అంటే....

సుశీల: పాలూ, పళ్ళూ, కూరలూ, బాగా ఉడికించిన దాన్యాలూ, మెత్తగా నూరిన పప్పులూ. ఇవి తేలికగా జీర్ణమవుతాయి. ఎప్పుడన్నా కోడి గుడ్డులోని పచ్చని భాగం తినవచ్చు. ఒకేసారి భారీగా తినడం కంటే తరచుగా కొద్ది కొద్ది

అహారం తినటం మంచిది.

కమల: మరి ముసలివాళ్ళకు అలా అయితే దాగుంటుందేమో: కాని అమ్మ అలా తృప్తిపడుతుందనుకోను.

సుశీల: అలాగే కావచ్చు. కాని తిండిలో మార్పు క్రమంగా రావాలి. ప్రస్తుతానికి మీ అమ్మ మామూలు ఆహారమే తగ్గించి తినవచ్చు.

కమల: మరి ముసలివాళ్ళయిపోయి, పళ్ళూడిపోయి, నమలలేని స్థితిలో ఆహార సమస్య మరింత గడ్డుగా తయారవుతుంది.

సుశీల: వాళ్ళు బాగా ఉడికించిన ధాన్యాలూ, అరటిపళ్ళూ, ఖడ్జూరప్పళ్ళూ, విత్తులులేని కిస్మిన్ పళ్ళూ, మెత్తని ఇతర ఫలాలూ, వీయలేని కాయ గూరలూ తీసుకోవచ్చు. ఆ వయసులో పాలు మంచి ఆహారం.

కమల: సుశీలా, ఆ వయసు వచ్చేసరికి మనం ఎలా ఉంటామో....ఏమో? క్రమంగా జీవితం పేగం పుంజుకుంటున్నది కదా, మన తరానికి వృద్ధాప్యం మరింత త్వరగా వచ్చి పడుతుందేమో!

సుశీల: శుద్ధి చేసిన ఉప్పు ఎక్కువగా తింటే తప్పకుండా అదే జరుగుతుంది.

కమల: శుద్ధి చేసిన ఉప్పు?

సుశీల: అవును, టేబిల్ సాల్ట్.

కమల: దానికి వృద్ధాప్యానికి యేమిటి సంబంధం?

సుశీల: ముడి ఉప్పుయితే ఫరవాలేదు. టేబిల్ సాల్ట్ వాడటంచేత ధమనులూ, శరీరదాతువులూ బిరునెక్కి, వార్షిక లక్షణాలు కలుగుతాయి.

కమల: ముడి ఉప్పు చౌక అయినప్పుడు దాన్నే వద్దనలో కూడా ఉపయోగించుకోవచ్చుగదా?

సుశీల: అన్నట్టు, నేను ఇంటికి పోయేలోపల కొన్ని సరుకులు కొనాలి. ఉప్పు అయిపోయింది, నేను కూడా వద్దనలోకి ముడి ఉప్పే కొంటాను. వస్తా మరి!

వయసు మళ్ళిన వారిలో కలిగే కొన్ని వ్యాధి లక్షణాలకు చిట్కాలు:

అజీర్తి తేలికగా సంభవించేవారు భోజనం దగ్గర ద్రవపదార్థాలు సేవించకుండా ఉండటం మంచిది. భోజనానికి ముందు నీరుగాని, పళ్ళరసంగాని తాగవచ్చు. ఇతర ద్రవాలు భోజనానికి, భోజనానికి మధ్య తాగాలి. విండి, నూనే, మసాలా హెచ్చుగాగల ఆహారం తినడం మానెయ్యాలి.

అపక్వాహారంగల నెలాడ్ రోజూ తినవచ్చు. సమ తూకంగల కొద్దిపాటి ఆహారాన్ని ఆకలి వేసినప్పుడే తినాలి. భోజన సమయంలో మనసుకు విశ్రాంతి ఉండాలి. నింపాచిగా తినాలి.

రక్తపు పోటు తత్వంగల వాళ్ళు అదొక వ్యాధి కాదని తెసుకోవాలి. అది అనారోగ్యానికి సంకేతం మాత్రమే. ఉచ్చాస నిశ్వాసాలు చక్కగా ఉండేలా ఆలవాటు చేసుకోవాలి. శ్వాస బాగా లోపలికి పీల్చి, బాగా బయటికి వదలాలి. నడవటం వంటి స్వల్ప వ్యాయామం విడవకుండా ఉండాలి. పడుకునే ముందు కొద్ది దూరం నడిస్తే, త్వరగా నిద్రపట్టు

‘ప్రేలు మామూలుగా ఒకచోట కదలకుండా, మెదలకుండా, పెదవి విప్పకుండా కూచోవడం అరుదు’ అంటూ ఉంటారు కొందరు. ఆ అభిప్రాయం సరికాదని ఒక పదహారేళ్ళ అమెరికా అమ్మాయి నిరూపించింది. 1974 లో మార్షియానా ఆడమ్ అన్న ఆ అమ్మాయి 332 నిమిషాల పాటు కదలకుండా కూచుని ‘ప్రపంచ రికార్డు’ సృష్టించింది!

తుంది. రోజల్లా పనికి పనికి మధ్య కొద్దిపాటి విశ్రాంతి తీసుకోవాలి. వీలయితే పాదాలను ఎత్తుగా ఉంచాలి. ఇలా చేస్తే పాదాల మీద ఒత్తిడి తగ్గుతుంది. అయితే, శరీరాన్ని బొత్తిగా మీదుకట్టి దాన్ని సరిగా ఉపయోగించటం మానవద్దు. శరీరం ఉపయోగించటానికి ఉద్దేశించబడింది. శరీరంలోని కండరాలూ, కీళ్ళూ సరిగా ఉండాలంటే వాటిని ఉపయోగించాలి. రక్తపు పోటు హెచ్చుగా ఉండే వాళ్ళు శరీరం బరువెక్కినియ్యరాదు; అది సమస్యను తీవ్రం చేస్తుంది.

మాంసమూ, ఉప్పు తగ్గించి, వెల్లుల్లి, తాజా పళ్ళూ, కాయగూరలూ, పాలూ ఎక్కువగా వాడాలి. రెండు వంటకాలు

ఒకటి దోసకాయ తొమాటోపచ్చడి. దీనికి గాను 2 దోసకాయలూ, పావులీటరు లేదా కిక్కులు పెరుగూ, కొత్తిమీర గుత్తి, 2 పెద్ద చంచాల కొబ్బరికోరూ, 2 చిన్న చంచాలు జీడి పప్పు ముక్కలూ, లేదా వేరునెనగ పప్పులూ కావాలి. వేరునెనగలు పచ్చివైనాసరే, వేయించినవైనాసరే.

దోసకాయలనూ, తొమాటోలనూ కడిగి, వాటి గింజలు తీసేసి, సన్నని ముక్కలుగా తరిగి, పెరుగులో వెయ్యాలి. కొత్తిమీర ఆకులూ కరి వేపాకూ కడిగి, తుంచి పెరుగులో చేర్చాలి. కొబ్బరికోరునూ, వేరునెనగపప్పునూ కలిపి, మెత్తగా నూరి, పెరుగులో వెయ్యాలి. తరవాత ఉల్లిపాయనూ, పచ్చిమిరపకాయలనూ తరిగి పెరుగులో వెయ్యాలి. చిట్టచివరకు తగినంత ఉప్పు వేసి, నిమ్మరసం విండి, పచ్చడిని బాగా కలపాలి. ఇది చాలా రుచిగా ఉంటుంది. ఇందులో తాజాపళ్ళూ, కాయగూరలూ ఉండడంవల్ల ఇది చాలా ఆరోగ్యకరం.

రెండవది బ్రెడ్ పుడింగ్ చేసేపద్ధతి. ఇది చెయ్యటమూ, జీర్ణం చేసుకోవటమూ కూడా తేలికే. దీనికి రెండు, మూడు రొట్టె ముక్కలూ, రెండు కప్పులు (పావు లీటరు) పాలూ, ఒక గుడ్డూ, రెండు, మూడు పెద్ద చంచాల చక్కెరూ, కొద్దిగా కిస్మిన్ పళ్ళూ కావాలి.

గుడ్డు పగలగొట్టి ఒక పాత్రలోకి వంచాలి. దాన్ని ఫోర్క్తోదాని ఎగ్ బీటర్తోగాని కొంత నేపు కలగలపాలి. అందులో కాచి చల్లార్చిన పాలు పోసి, చక్కెర వెయ్యాలి. రొట్టె ముక్కలను చిన్న చిన్న తుంపులుచేసి, ఆ పాత్రలో కొంత నేపు నాననియ్యాలి. రొట్టె తుంపులు గుఱ్ఱ అయిన దాకా కలిపి, కిస్మిన్ పళ్ళు చేర్చి, మళ్ళీ కలపాలి. తరవాత పాత్ర మీద గట్టిగా మూతపెట్టి, అవిరి మీద పెట్టాలి.

అవిరి మీద పెట్టటానికి ఇడ్లీ పాత్రలోగాని, ఇంకేదన్నా పెద్ద పాత్రలోగాని పెట్టి, పొయ్యి మీద ఎక్కించి, అందులో కాసిని నీరు పోసి, అసలు పాత్రను అందులో పెట్టి, వైన మూతపెట్టి, నీటిని 5 నుంచి 10 నిమిషాలపాటు మరగనియ్యాలి. పుడింగ్ వెంటనే తినవచ్చు.

—సుశీలా జయకరన్

ఏమిట :

ఉగాది పంచమ ముందు మీకందరికీ నా అభీ
ర్వచనాలు అందించవచ్చు - అందుకని మనసారా
అందిస్తున్నాను - అందుకోండి.

కొత్త సంవత్సరం మీ యింటిల్లిపాదికి
సుఖాల్ని, సంఘోషాల్ని, తీసుకొచ్చి అనందదాయ
కంగా ఉండాలని నా కోరిక.

సరే :

అసలు సంగతి కొస్తాను. జి. నిర్మలాదేవి
గారు, కొత్తపేట నుంచి ఓ వుత్తరం రాశారు.
“బామ్మగారూ! అరటిచెట్టు గురించి, మీకేమైనా
తెలిస్తే చెప్పరూ!” అని అడిగారు అవిడ.
అంచేత, ‘అరటి’ గురించి, చెబుతాను.

మనకి కొన్ని కొన్ని చెట్లు పూర్తిగా ఉపయోగ
పడుతున్నాయి. అంటే-పువ్వు, కాయ మాత్రమే
కాకుండా, మొదలు, అకూ కూడా ఉపయోగపడేవి
అన్నమాట. కొబ్బరి వుండనుకోండి దాని అకుతో
ఇళ్ళునేసుకోవచ్చు; పుల్లంతో చీపుర్లు చేసుకో
వచ్చు; కాండంతో దూలాలు వేసుకోవచ్చు.
కాయలు సరేసరి, అనుకోండి. అలాగే—అరటి
చెట్టు కూడా మనకి పూర్తిగా ఉపయోగపడు
తుంది. దీంట్లో వున్న మరో విశేషం ఏమిటంటే.
అకు తప్ప-పువ్వు, కాండం, కాయ, పండు—
అన్నీ ఆహారపదార్థాలే!

అరటిచెట్టుకు కొమ్మలురావు. దీనికి విత్తనం
అంటూ ప్రత్యేకంగా వుండదు; దుంపే విత్తనం.
ఈ దుంప నుంచే, ఏలకలు రేస్తూ వుంటాయి.
అరటిలో ఎన్నో జాతులున్నాయి. చక్రకేళి,
అమృతపాణి, బొంత-ఇలా వీటిల్లో కూడా మళ్ళీ
రకాలున్నాయి. ఏ అరటైనా మంచిదే; తినదగ్గదే.

అరటిచెట్టు పెరగడానికి నీరు కాస్త ఎక్కువ
కావాలి. దీనికి పెద్ద నేవ ఏమీ చెయ్యక్కర్లేదు.
మామూలుగానే, పెరుగుతుంది.

అరటి - అకు నుంచి - తీసుకుందాం. అరటి
అకులో భోజనం చెయ్యడం ఆరోగ్యానికి మంచిది
అన్నారు. రోజూ అరటి అకులో భోంచేస్తే—
మేహశాంతి కలుగుతుందిట! అకు-అకువచ్చగా
వుంటుంది కాబట్టి, ఆ పచ్చదనపు లక్షణాలు
కూడా ఆహారానికి అంటుతాయి. పైగా అరిటాకు
పరిశుభ్రంగా వుండే అకు.

అరటికాయ కూరగా, బాగా ఉపయోగపడు
తుంది. ఈ మాట నేను వేరే చెప్పనక్కర్లేదు!
కొందరు కాయను నిప్పులో పెట్టి కాల్చి, పచ్చడి

చేస్తారు. అరటి కాయలో ‘లోహం’ వుందం
టారు-వైద్యులు. లోహం శరీరానికి అవసరమైనది.

జిగట విరేచనాలకు అరటికాయ వైద్యం.
అలా పున్నప్పిమి, పచ్చడి చేసుకుని, తింటే,
విరేచనాలు వడతాయి. (అరటికాయ తరుగు
తున్నప్పుడు, చేతికి నల్లగా బంకలా అంటు
కుంటుంది. కాస్త నూనె రాసుకుని, పిండితో
చేతులు కడుక్కోవాలి. లేకపోతే, అది వదలదు)
అరటిపువ్వు కూరగా చేసుకుంటాము. ఆయితే.

బామ్మగారి పాణి

పువ్వును ఒలవడం కాస్త శ్రమ. ఆయినా చాలా
మంచి, అపురూపంగా వండుకుని తింటారు.
దానికి రుచి ఎక్కువ. పువ్వుతో వడియాల కూడా
పెడతారు. ఆయితే, అరటిపువ్వు ఎక్కువగా
తింటే అజీర్ణం చేస్తుంది. అలాగే, కాయ కూడా
‘వాయువు’ను కల్పిస్తుంది. అంచేత, అదేపనిగా
తినకూడదు! అరటిదూటలో మంచి లక్షణా
లున్నాయి. పచ్చడిగా, కూరగా వండుకుని
తింటాము. మన మూత్రకోశంలో రాళ్లు ఏర్పడుతూ
వుంటాయి. ఇవి - శస్త్ర చికిత్సవరకూ తీసు
కొస్తాయి. తరచు, అరటిదూటను పచ్చడిగానో,
కూరగానో తింటే-అది రాళ్ళను కరిగించేస్తుంది!
కొందరు - పదిహేను, ఇరవై రోజులకోసారి,
దూట నుంచి, రసం తీసి - ఒక టెన్సు అలాగే
తాగేస్తారు. ఇలా చెయ్యడం ఎంతో మంచిది.
ఆ రసం-మూత్రకోశాన్ని శుభ్రం చేస్తూ, రాళ్ళు
ఏర్పడకుండా చేస్తుంది!

అరటిపండు తినడం అన్నది - మన ఆచారం!
వీటిల్లో చక్రకేళిలు, అమృతపాణిలు రుచిగా
వుంటాయి. తమిళదేశంలో ‘కొండ అరటిపళ్ళు’
(మలైవాళపళం అంటారు) చాలా విశేషంగా
తింటారు. ఇవి - శరీరానికి వేడి అవసరమైతే,
వేడి; చలవ అవసరమైతే చలవా - రెండూ
ఇస్తాయి!

అరటిచెట్టు పెంపకం మీద కొందరికి కొన్ని
నమ్మకాలున్నాయి. కొందరు ఇళ్ళలో పెంచరు—
అచ్చి రాదంటారు. కొందరు గెలలు పలానా
దిశలో రావడం మంచిది కాదంటారు. వీటికి—
సరైన కారణాలు అంటూ ఏమీలేవు. నా ఉద్దేశం
శంలో ఇవి ‘మూఢనమ్మకాలే.’ ఎంచరో తమ
పెరళ్ళలో అరటిచెట్టు పెంచుతున్నారు. అందులో
దోషం ఏమీ లేదని నా అభిప్రాయం. కాదూ,
కూడదూ అంటే-సరైన కారణాలు ఏమిటో చెబుతే,
నేనూ తెలుసుకుంటాను - నాకు తెలియవుగనక!

“అరవిందం అంటేనే మా జాతివారికి ఏవ
గింపు. అందువల్లే ఇదివరలో—కుటుంబంలో
అప్పటికే ఒక అరవిందం ఉన్నట్టయితే—మరో
అరవిందం పుడితే అది పనికూడగా ఉండగానే
సవరంబ్రాలూ మూసి, గుడ్డిలు చుట్టి చూపిలో
పాతేస్తూ ఉండేవారు” అన్నది సలభై అయిదేళ్ళ
లోగా జాతి శ్రీ-వస్తుమ. ఇటీవల మద్రాసు

మాక్స్ మ్యూజర్ భవన్ లో ఏర్పాటు చేసిన లోగా
జాతి శ్రీల కళా ప్రదర్శనలో ఆమె కుట్టిన
ఎంద్రాయితరీ వస్త్రాలు కూడా చోటు చేసుకున్నాయి.
వస్తుమతోబాటు ఈ ప్రదర్శనలో పాల్గొన
డానికి హెర్బిల్ అనే మరో లోగా వనిత కూడా
వచ్చింది. మద్రాసుకు రావడం కోసం వారిద్దరూ
రైల్వో ప్రయాణం చేశారు. అదే వారి లోలి రైలు

ప్రయాణం.

రైలు ప్రయాణానుభవం ఎలా ఉందని
హెర్బిల్ ను ప్రశ్నించగా—ఆమె చిరునవ్వు నవ్వి
“చాలా బావుంది! కదులుతున్న రైలులో నేను
నిద్రపోగలిగాను” అని అనందం ప్రకటించింది.

నాగరికతకూ నగరాలకూ దూరంగా తమిళ
నాడులోని నీలగిరి జిల్లాలోని ఉదకమండలం.

తొడంబూతి స్త్రీలు

కూనూరు తాలూకాలో తోదా జాతివారు నివసిస్తున్నారు. తోదా జాతివారి జనసంఖ్య పది పన్నెండేళ్ళనాడు 600. ఇవాళ వారు వెయ్యి మందికి పెరిగారు.

తోదాల జీవిత విధానం విచిత్రంగా, ప్రత్యేకంగా కనిపిస్తుంది. తక్కిన గిరిజనులలాగా కాక తోదాలు బలంగా, పొడవుగా కనిపిస్తారు. తీర్చిదిద్ది నట్టు ఉండే ముక్కు, చక్కని పలువరుస-తోదాలలో ప్రత్యేకంగా ఉండే అంకాలు.

తోదా స్త్రీలు 'రాగి' వన్నెలో మెరిసిపోతూ ఉంటారు. వాళ్ళబట్టలు ఉంగరాలు తిరిగి ఉంటాయి; ఆ గిరజాలు వాళ్ళ భుజాల మీదికి వేలాడుతూ ఉంటాయి. తోదా పురుషులు ఒక గవంవా, వదులుగా ఉండే అంగరథా ధరిస్తారు. ఆ అంగరథాల మీద ముచ్చటైన దీక్షెన్ను అల్లి. తోదా స్త్రీలు తమ ప్రావీణ్యాన్ని వ్యక్తపరుస్తూ ఉంటారు.

తోదాలు నీలగిరులకు ఎక్కడినుంచి వచ్చి స్థిరపడ్డారో ఇదమిత్థంగా తెలియదు. క్రీ.శ. 1117

నాటి ఒక శిలా శాసనంలో వాళ్ళగురించిన మొదటి ప్రసక్తి ఉందని చరిత్రకారులు చెబుతారు.

ఈ జాతివారు చిన్న చిన్న పల్లెలలో కాపురం చేస్తున్నారు. వారి ఇళ్ళు కర్రతోనూ, పూరిగడ్డితోనూ అర్ధ వర్తులాకారంలో ఉంటాయి. [38వ పేజీలోని వర్ణచిత్రం చూస్తే-తోదా జాతి వాళ్ళ ఇళ్ళు ఎలా ఉంటాయో తెలుస్తుంది.]

తోదా స్త్రీలు వీలున్నప్పుడల్లా జుట్టుకు వెన్న పూసుకొంటూ, గిరజాలు మెరితిప్పుకుంటూ ఉంటారు.

తోదాల ఆస్తీ, ఆంతుస్తూ అంతా వాళ్ళ దగ్గరున్న గేదెల సంఖ్య మీద ఆధారపడి ఉంటుంది. గేదెలను పెంచడంలోనూ, వాటి పాలు తీయడంలోనూ, తోదా పురుషుల కాలం గడిచి పోతుంది. వాళ్ళ గేదెలలో కొన్ని పవిత్రమైనవీ, కొన్ని మామూలువీ ఉంటాయట. మామూలు గేదెల పాలు ఇళ్ళల్లో ఉపయోగిస్తారట. "అయితే స్త్రీలు మామూలు గేదెల దరి దాదాపుల్లోకి వెళ్ళకూడదని మా జాతి ఆంక్ష ఉంది" అన్నది వస్తుమ. పవిత్రమైన గేదెల పాలను తోదాల దేవాలయాలలో ఉండే పురోహితులు తీస్తారు. అయితే ఆ పాలను ఆసలు ఉపయోగించరట!

"గేదెలపాలు, నెయ్యి అమ్మడం ద్వారా మావాళ్ళు ధబ్బు సంపాదిస్తారు. వ్యవసాయం చెయ్యడం అంటే మాకు నామోషీ" అన్నది హెర్బిర్. ఇటీవల ప్రభుత్వం ఎంతో కష్టనిష్ఠులకు గురై, తోదాల చేత బంగారాదుంపలు పండించేందుకు పూనుకున్నది.

తోదాలు వ్యవసాయం చెయ్యకపోవడానికి వాళ్లు గేదెను దైవంగా పరిగణించడమే కారణం. పెళ్ళిళ్ళు జరిగినప్పుడు గేదెలను కానుకలుగా చదివిస్తారు. తమలో ఎవరన్నా మరణించినపుడు దున్నలను బలి చేస్తారు.

తోదాల పల్లెలను 'మంద' అంటారు.

అందులో వాళ్ళ ఇళ్ళు, ఒక 'పాడి గుడి.' ఒక పశువుల కమతం ఉంటాయి. తోదాల ఇళ్ళ వాకిళ్ళకు తలుపులు ఉండవు. ఎక్కడికన్నా వెళ్ళాల్సినస్తే వాళ్ళు వాకిలికి చెక్కలు అడ్డం పెట్టుకుంటారు.

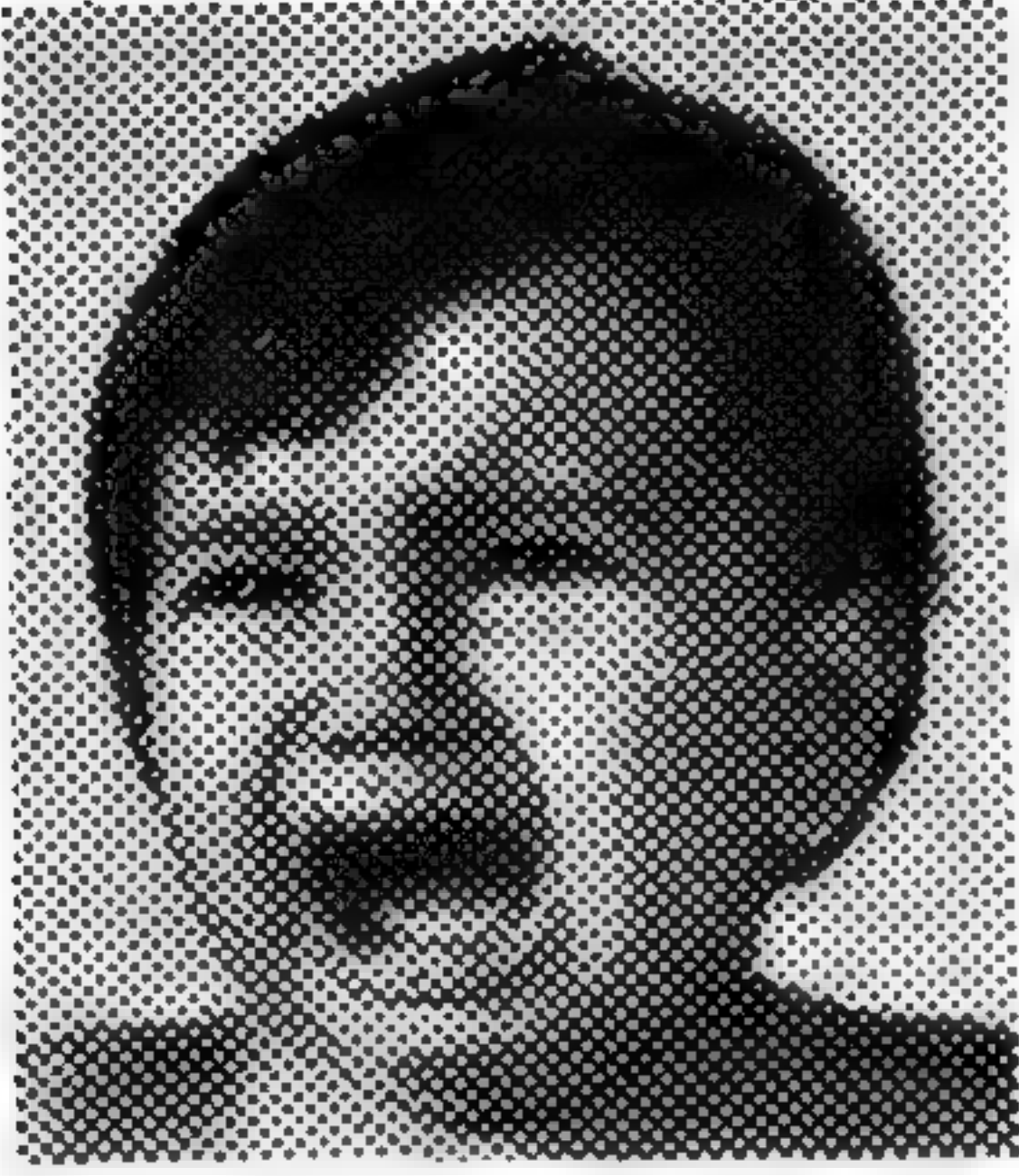
తోదాజాతివారి పాడిగుడిలో పాలు వీతకడానికి కావలసిన సామగ్రితోదాటు ఒక రాగి గంట ఉంటుంది. "మా దైవం ఆ గంటలో దాగి ఉంటాడని మా నమ్మకం" అంటారు వాళ్ళు.

తోదాల భాష - ద్రావిడ మాండలిక భాష అని చరిత్రకారులు చెబుతారు. తోదాలు తమిళం కూడా మాట్లాడగలరు.

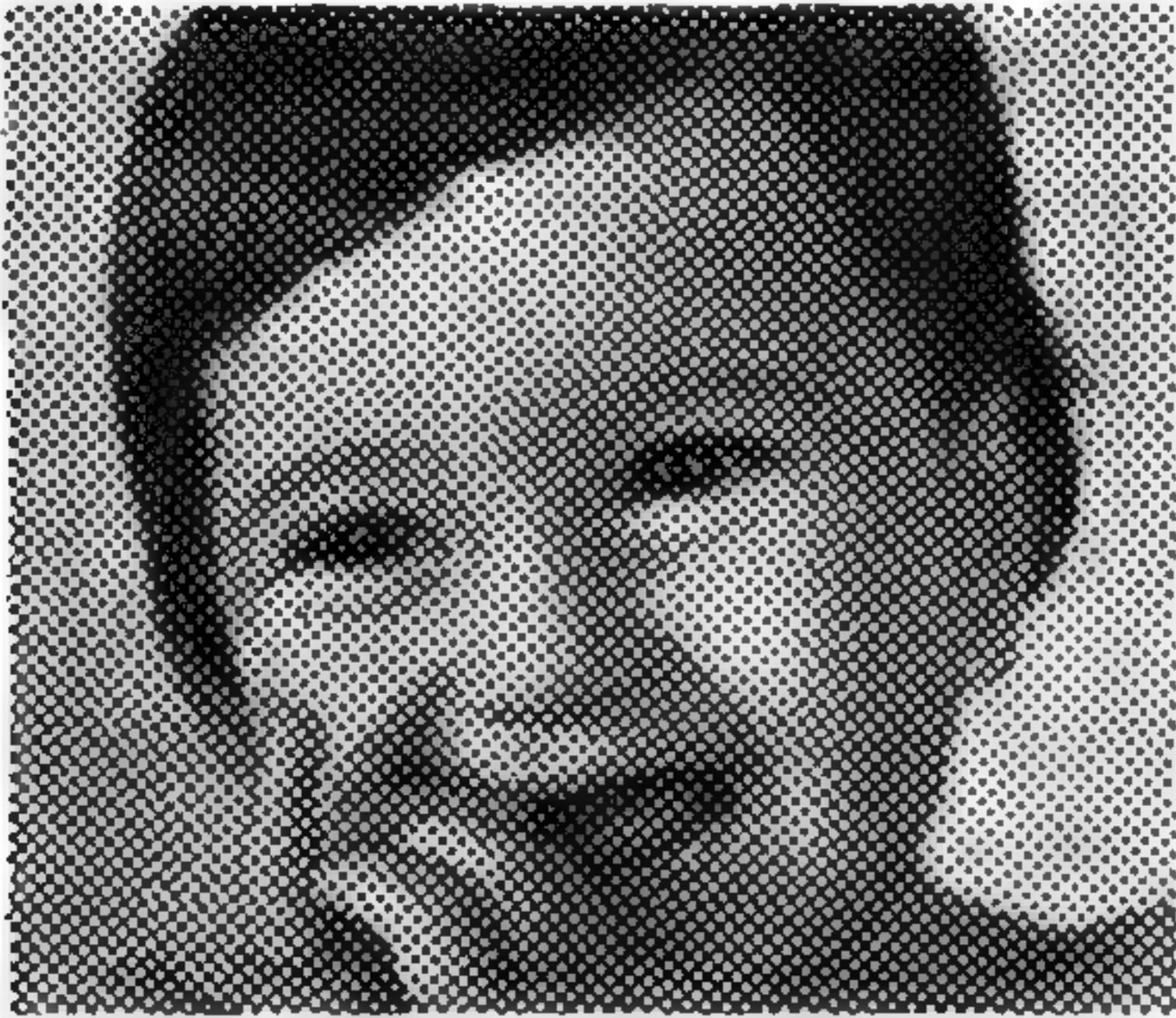
ఒకప్పుడు తోదాలలో శిశు హత్యతోదాటు బహు భర్తృకత్వం కూడా ఉండేది. ఒక కుటుంబంలో ఒక అడవిల్ల కన్నా ఎక్కువమంది ఉండకూడదన్న ఆచారంతో అడవిల్లలను మట్టు పెడుతూ రావడం వల్ల-తోదా జాతిలో అడవాళ్ళకు కరువు ఏర్పడడం జరిగి ఉంటుందని అందువల్లే ఒక స్త్రీ ఒక కుటుంబంలోని అన్నదమ్ములందరికీ భార్య అయ్యేదని చరిత్రకారుల నమ్మకం.

ఐదేళ్ళయినా నిండని బాలబాలికలకు పెళ్ళి చెయ్యడానికి ఒప్పందాలు కుదుర్చుకుంటారు. అమ్మాయికి ఎనిమిదేళ్ళ వయసు రాగానే ఆమెను అబ్బాయి ఇంటికి తీసుకొస్తారు. అప్పుడు ఆమెతో

పసి బిడ్డకు జీర్ణసంబంధమైన
బాధలు కలిగినప్పుడు...

సామ్యంగా పనిచేసే
అమృతాంజన్
గ్రేప్ మిక్స్చర్
బాధను ఆతి త్వరగా తగ్గిస్తుంది

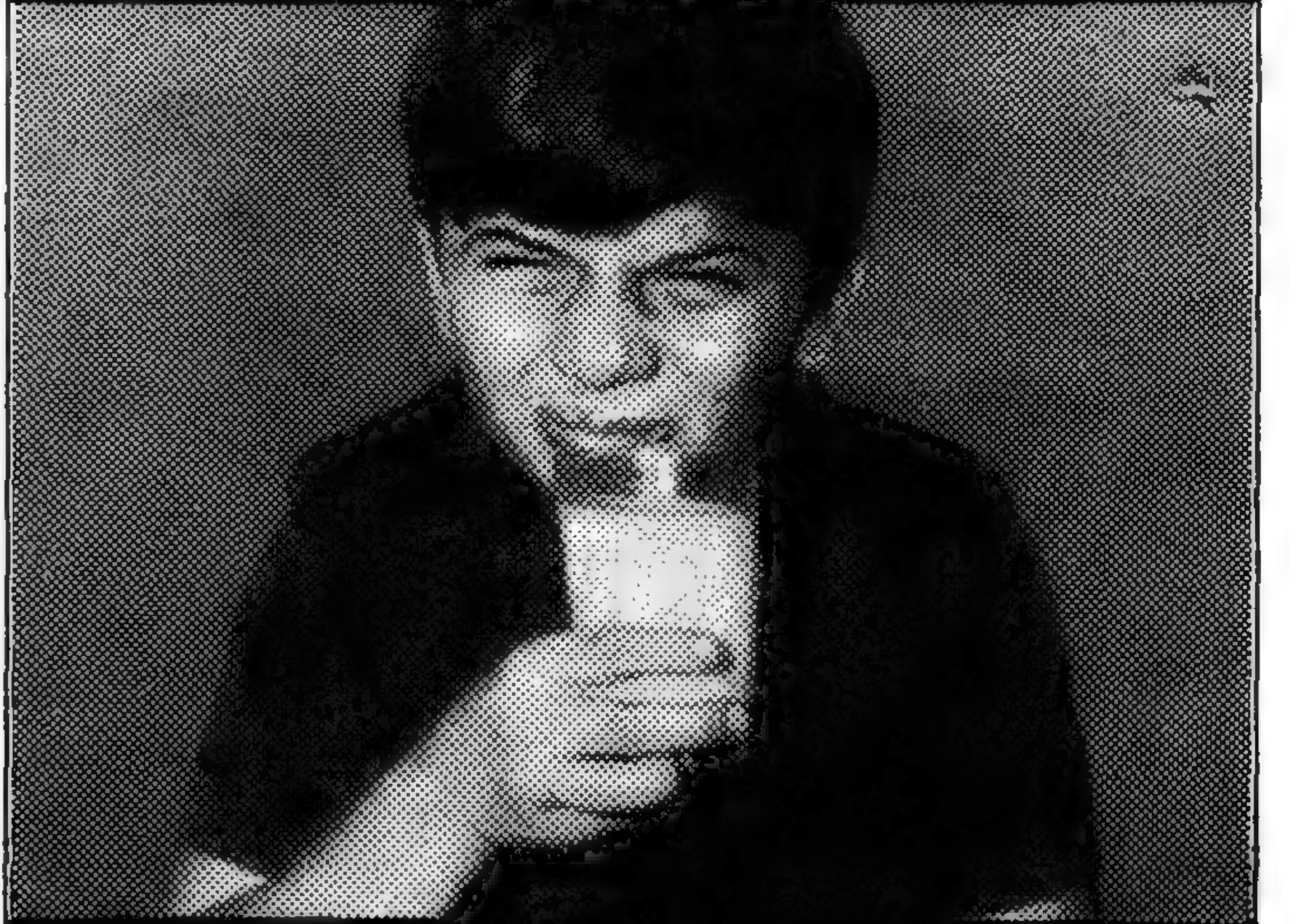
కడుపునొప్పి, అజీర్ణము, వాయువు, పళ్ళు
వచ్చేటప్పుడు కలిగేబాధలు మొదలైన
వాటిలో దేనితోనైనా సరే, మీ పసిబిడ్డ
బాధ పడుతుంటే అమృతాంజన్ గ్రేప్
మిక్స్చర్తో ఆతి త్వరగా ఉపశమనం
కలిగించండి త్వరగా సులభంగా తిరిగి
మీ పసిబిడ్డ ఆనందంగా నవ్వుతుంది.

గృహశధములు
తయారుచేయుటలో
తరతరాలుగా నమ్మికకు
పాత్రమైన అమృతాంజన్ వారి
తయారీ.

అమృతాంజన్ లిమిటెడ్

OBM 3410/3 TG

**పిల్లలలో చాలమంది అవసరమైనన్ని
పాలు తాగరు**

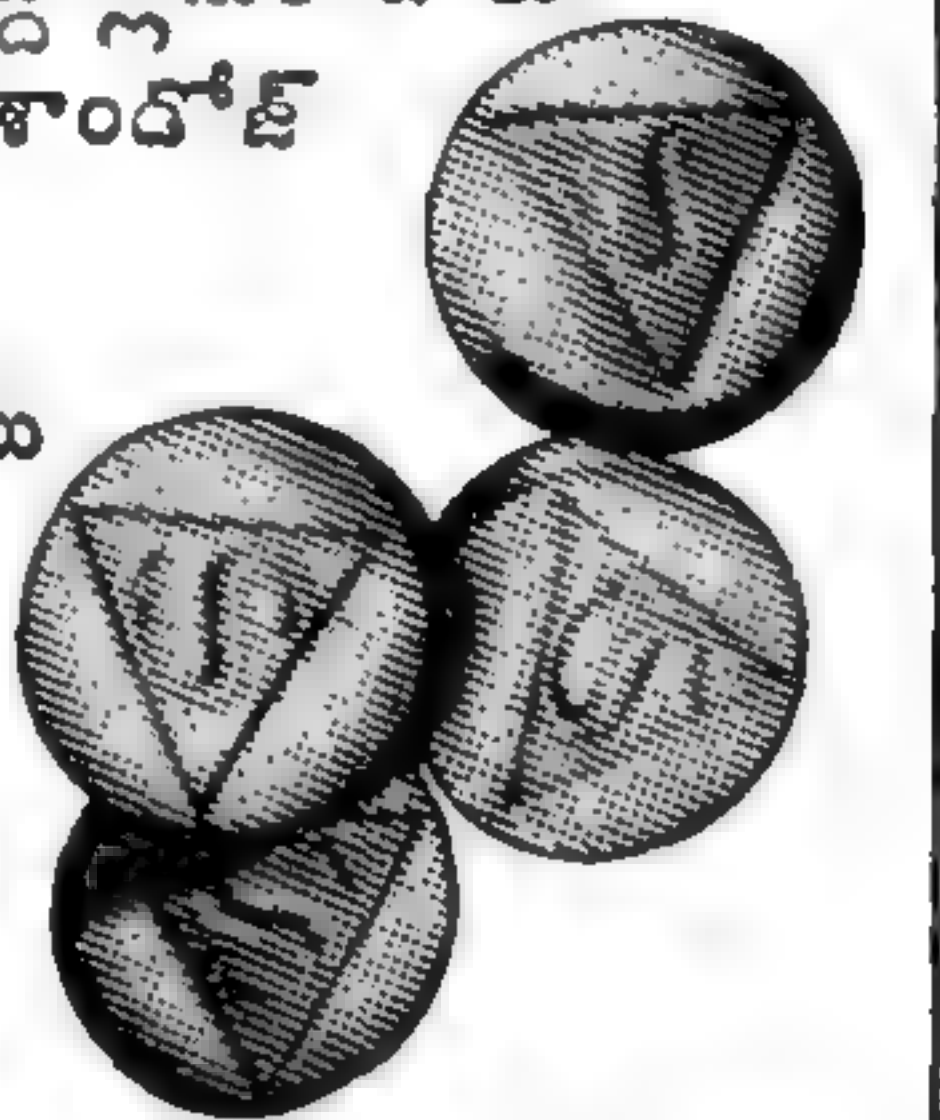

**అందుకే వారికి కావాలి
కాల్షియం-శాండ్వోజ్ బిళ్ళలు**

భారతదేశంలో చాలమంది పిల్లలలో కాల్షియం కొరత ఉంది
మరి మీ పిల్లలలో కూడానా? మీ పిల్లలకు కావలసిన కాల్షియం
పోషణ వారి పళ్ళకూ, ఎముకలకూ లభిస్తోందా అన్నది మీరే చూసి
చెప్పగలరు. వారిలో అందరూ రోజుకు చెరో 3 పెద్ద గ్లాసుల పాలు
తాగుతున్నారా? లేదు! అయితే వారికి కాల్షియం-శాండ్వోజ్
బిళ్ళలు తప్పని సరిగా కావలసిందే.

కాల్షియం-శాండ్వోజ్ గట్టిపళ్ళు, దృఢమైన ఎముకలు
పెంపొందేందుకు తోడ్పడుతుంది. విటమిన్ సి, డి,
బి12తో బలపరచవడి, రాస్ బెర్రీ రుచిగల
కాల్షియం శాండ్వోజ్ బిళ్ళలు బలే రుచికర
మైనవి. పిల్లలు అవంటే ముచ్చట పడతారు.

కాల్షియం-శాండ్వోజ్ — ప్రపంచంలో
మేలైన కాల్షియం స్విట్టర్లెండ్ లోని
శాండ్వోజ్ వారు రూపొందించినది.

మీ పిల్లలకు రోజూ కనీసం
4 కాల్షియం-శాండ్వోజ్
బిళ్ళలు కావాలి. 2 బిళ్ళలు
ప్రతిసారి తోంచేసే ముందు

కాల్షియం-శాండ్వోజ్
గట్టి పళ్ళు, పటిష్టమైన
ఎముకలకోసం

daCunha/CS/19 K TEL

బాటు ఆమెకు కట్టుంగా చెందే గేదెలూ, వెండి నగలూ తెచ్చుకుంటారు. ఆమ్మాయి సమర్థ కాగానే ఆమె పెళ్ళి స్థిరపడిపోతుంది. ఆ తర్వాత బాగా బలంగా ఉండే ఒక తోడా పురుషుణ్ణి తీసుకు వచ్చి ఒక చిన్న తంతు జరుపుతారు. ఇదివరలో తోడా శ్రీ తొలిసారిగా గర్భవతి కాగానే ఐదవ నెలలో అన్నదమ్ములలో ఒకడు (సాధారణంగా ఆమె భర్తలలో పెద్దవాడు) ఆమెకు ఒక నకిరీ విల్లు, అమ్మ ఇచ్చి ఆమె సంతానానికి న్యాయ శాస్త్రం ప్రకారం తండ్రి ఆయ్యేవాడట. అయితే ఇటీవల తోడా శ్రీలు ఏక భర్తృకత్వాన్నే అవలంబిస్తున్నారు.

ఈ శతాబ్ది తొలి రోజులలో తోడా జాతిని 'సిఫిలిస్' వ్యాధి పీడించసాగింది. అసలు తోడా జాతి మొత్తం తుడిచిపెట్టుకు పోతుండేమోనన్న అనుమానం కూడా వచ్చింది. అయితే డాక్టర్ నరసింహన్ అనే వైద్య నిపుణుడు-తోడాలను సిఫిలిస్ బారినుంచి కాపాడారు.

తోడాలు మామూలుగా శాకాహారులే. ఎవరైనా మరణిస్తే ఆ సందర్భంగా బలి చేసిన దున్నల మాంసం తింటారు. ఇలాంటి ఆరుదైన సందర్భాలలో తప్ప వాళ్ళు మాంసం తినరు. పాలు, కాయగూరలు, వరిగంజీ-వాళ్ళ ఆహారం. తోడా శ్రీలూ, పురుషులూ ఒక రకమైన నాటు ద్రవం తాగుతారు. అది మంచి నిషా ఇస్తుందట.

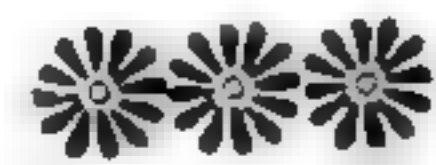
తోడాలకు పచ్చ పొడిపించుకోవడమంటే ఎంతో ఇష్టం. తోడా పురుషులు ఎర్రగా కార్చిన చువ్వలతో వాతలు పెట్టుకుంటారు. "ఈ వాతలు గేదెలను సులభంగా పితకడానికి, అదే పనిగా పాలు పితకడం వల్ల శ్రమ తెలియకుండా ఉండడానికి పనికి వస్తాయి" అని వాళ్ళు నమ్ముతారు. పన్నెండేళ్ళ ప్రాయం వచ్చే సరికి తోడా అబ్బాయిలు పాలు పితకడం ప్రారంభిస్తారు.

అడవాళ్ళు ఈ జోలికి రాక ఆహారం వండడం తోనూ తమ సంప్రదాయ సిద్ధమైన ఎంబ్రాయిడరీ చెయ్యడంతోనూ కాలం గడుపుతారు. తాము ఎంబ్రాయిడరీ చేసి ధరించే దుస్తులను వాళ్ళు 'పుతుకు' అంటారు.

ఈ తరానికి చెందిన తోడాల జీవన విధానం ఇదివరకటి తోడాల జీవన విధానం కన్నా ఎంతో భిన్నమైనది. నీలగిరి ఆదివాసి సంక్షేమ సంస్థ-అటవిక జాతుల సంక్షేమశాఖ - తోడాలను విద్యా

వార్తలు :

వంచాయక్ రాజ్ వ్యవస్థకు మూల పురుషుడైన శ్రీ బలవంత్ రాయ్ మెహతా జన్మదిన సందర్భాన్ని పురస్కరించుకొని 19-2-77వ తేదీన చెన్నూరు (ఆదిలాబాద్ జిల్లా) లక్ష్మి మహిళామండలి మహిళలు వస్తుప్రదర్శన, ఆటలు, పాటలు అల్లికలు, కుట్టువని, వంటకాలలో పోటీలు నిర్వహించారు. వంచాయక్ సమితి ప్రత్యేకాధికారి మండల విస్తరణాధికారి (బి. డి. ఓ.) శ్రీ హయన్న, విద్యా విస్తరణాధికారి శ్రీ జి. కాంతయ్యగారలు న్యాయమూర్తులుగా వ్యవహరించి ప్రథమ, ద్వితీయ బహుమతులను నిర్ణయించారు. ఈ కార్యక్రమానికి శ్రీమతి సుకీలాబాయి అధ్యక్షత వహించారు; కార్యదర్శి ఆర్. గృమలాబాయి వందన సమర్పణ చేశారు.

మహబూబ్ నగర్ ప్రభుత్వ బాలికోష్ఠక పాఠశాలలో 8వ తరగతి చదువుతున్న కుమారి వి. మధవీలత - ఇటీవల ఆంధ్రప్రదేశ్ బాలల అకాడమీ వారు రాష్ట్ర స్థాయిలో నిర్వహించిన బాలల గేయ రచన పోటీలో పాల్గొని ప్రథమ బహుమతి గెలుచుకున్నది. అంతకుముందు మహబూబ్ నగర్ జిల్లా స్థాయిలో జరిగిన గేయ రచన పోటీలో కూడా ఆమె గెలుపొందింది. 'బది చదువును ఆపేయకుండా గేయ రచనలు చెయ్యాలన్నదే నా ఆశయం' అంటుంది ఆమె.

వంతులను చేసే కృషి ప్రారంభించాయి. అవి అటవిక పాఠశాలలనూ, వాటితోబాటు విద్యార్థులకోసం వసతి గృహాలనూ రూపొందించి తోడా బాల బాలికలకు విద్య నేర్పుతున్నాయి. ఒక తోడా అమ్మాయి ఇటీవలే స్కూల్ ఫ్రెండ్ ముగించి కోయంబత్తూరులో హోమ్ సైన్స్ కోర్స్ చదువు తున్నది. ఒక అబ్బాయి ఈ మధ్యే పి. యు. సి. పూర్తి చేశాడు.

తోడా జాతివారి గేదెల పాలను ఊటీతోనూ, ఇతర ప్రాంతాలలోనూ అమ్మడానికి వీలుకల్పించే సహకారసంఘాలు నెలకొన్నాయి.

తోడా శ్రీల పునర్వికాసం కోసం 'కోటగిరి ప్రజన సహకారసంఘం' ఎంతో కృషి చేస్తున్నది. ఈ సంఘాన్ని 1958లో ఒక ఆంగ్ల వనిత నెలకొల్పారు. ఈ సంఘం-హెర్నిల్, వస్తుమవంటి తోడా శ్రీల హస్తకళానైపుణ్యాన్ని ప్రోత్సహించింది. వాళ్ళచేత రకరకాల ఎంబ్రాయిడరీ వస్తువులూ, సాటువలు, బల్ల చాపలు, 'ట్రేక్లాలూ,' 'షాపింగ్' సంచులూ చేయించారు. ఇవాళ కుమారి విక్టోరియా ఆర్మస్ట్రాంగ్ అనే 78 ఏళ్ళ 'యువతి' తోడా శ్రీలకు అండ ఆయ్యారు. పల్లె పట్టుకు పరిమితమైపోయి ఉండిన తోడా శ్రీల ప్రావీణ్యాన్ని బయటి ప్రపంచానికి తెలియజేశారు.

మద్రాసు మాక్స్ మ్యూజిం భవన్ లో-కోటగిరి ప్రజన సహకార సంఘం, ఇండియన్ క్రాఫ్ట్ కౌన్సిల్ కలిసి ఏర్పాటు చేసిన 'తోడా కళ' ప్రదర్శనం-తోడా శ్రీల శక్తి సామర్థ్యాలకు అద్దం పట్టింది.

కోటగిరి ప్రజన సహకార సంఘం-తోడా శ్రీలకు ఎంబ్రాయిడరీ చెయ్యడానికి అనువుగా దారాలు, తక్కిన సామగ్రి సమకూరుస్తుంది. ఆ శ్రీలు ఒక 'పుతుకు' రూపొందించడానికి ఒక నెల పడుతుంది. విదేశాలలో ఈ పుతుకులకు గిరాకీ ఉన్నా - ఎంబ్రాయిడరీ చేసే శ్రీలు తక్కువగా ఉండడం వల్లా, ఎంబ్రాయిడరీ చెయ్యడానికి ఎక్కువ కాలం పట్టడం వల్లా పుతుకులు ఎగుమతి చెయ్యడం అంతగా సాగడం లేదు. ఈ సహకార సంఘం తోడా అడవిల్లలకు చదువు నేర్పుకోవడానికి ప్రోత్సహిస్తున్నది; అలా వాళ్ళను ఇన్ని తరాల నిద్ర నుంచి మేల్కొల్పుతున్నది.

వారు మేల్కొంటున్నారనీ, మేలు పొందుతున్నారనీ వస్తుమ, హెర్నిల్ వంటి తోడా శ్రీల కృషి ఋజువులు చూసిస్తున్నది! □

అత్త హఠాత్పరిణామానికి జానకమ్మ దిగ్రమ చెందింది. మరో మాతం తగిలింది ఆ కుటుంబానికి.

రాఘవయ్య మృత కళేబరం మీద పడి శోకాలు పెట్టి ఏదవసాగింది జానకమ్మ.

“దేముడా! ఎంత దయలేని వాడివయ్యా! తమ్ముణ్ణి దూరం చేసింది గాక చెట్టంత కొడుకును తీసుకపోయి నా కడుపులో చిచ్చు పెట్టావు. నెత్తిమీద గొడుగు వంటి భర్తను పొట్టన బెట్టు కొని నన్నెందుకు బ్రతికించావయ్యా!” అని గోడు గోడున రోదిస్తుంటే ఎవరూ వోదార్చ లేక పోయినారు. ‘ఎవ్వరికీ ఆలాంటి విషమ పరిస్థితి కలగరాదు’ అనుకునేలా వుంది ఆ వాతావరణం.

తండ్రికి కర్మకాండలు చేయవలసిన కొడుకు ముందుగానే చితిలో కాలుతున్నాడు. అది ఆరక ముందే తండ్రి చితి అంటుకుంది.

అనాడు శ్రీధర్ ‘మిషన్స్’లో ప్రమాదాలు అధికం. ఏ సందర్భంలోనైనా నేను చనిపోతే....’ అన్న మాటలూ: ‘ఎదిగిన బిడ్డలు పోతే ఏతల్లి

దండ్రులు జీవించి వుండగల్రా’ అన్న తండ్రి మాటలు తలచుకొని గుండెలవిసేలా విలపించ

27 28 29 30

రూన్స్ మనోహర్లు ఉత్తరాల ద్వారా సన్నిహితులు కాసాగారు. బిడ్డ తల్లి అయిన సోద సవర్యలకో రారకు తీరిక లేకపోయింది. అది మారవ్కు అసంతృప్తి కలిగించింది. రూన్స్ తండ్రి దుర్మరణం పాలయ్యాడు. ప్రమాద వశాత్తూ రార అప్ప శ్రీధర్ మరణించడంతో రాఘవయ్య స్థితి విషమించింది. జానకమ్మ భార్యతను రార కన్నగించి రాఘవయ్య మరణించాడు.

సాగారు అక్క చెల్లెళ్ళు.

భర్తను, ఎదిగిన కొడుకును కోల్పోయిన తల్లి దారను రెట్టింపు చెయ్యకూడదనే అభి ప్రాయంతో, తనకంటే చిన్న వాళ్ళ దిగులు

తగ్గించాలనే వృద్ధేశంతో తన దుఃఖాన్ని అణచుకొని విగ్రహంతో మసలసాగింది రాధ. జరగ వలసిన క్రతువులు....సక్రమంగా నెరవేర్చడానికి ఎంతో నిబ్బరించు కొని తిరిగిన రాధ....తండ్రి శవం తరలించగానే చలన రహితంగా పడిపోయింది. ఆమెదొక విషమ పరిస్థితి. అందరికోసం తన దుఃఖాన్ని గాని సంతోషాన్ని గాని పైకి అనుభవించగూడదు. తీగేలనే కుటుంబ సభ్యులకు రాధ ఓ పట్టుకొమ్మ. అది సడలరాదు. చలించగూడదు.

ఆ పరిస్థితిలో వెళతామనలేక....ఎన్నో రైర్య వచనాలు గరిపి ఉద్యోగదర్మం కోసం విరిలేక వెళ్ళాడు శ్రీధర్ మిల్లు మేనేజరు.

‘శలవులేదు గనుక నాలుగు రోజులుండి కాస్త వాళ్ళు కోలుకోగానే’ రమ్మని కూతుళ్ళతో చెప్పి వెళ్ళాడు మేనేజరు.

*

జోత్స్న, కిరణ వూరికి ప్రయాణమైనారు.

“మీకు మా వల్ల ఏ సహాయం కావాలన్నా తెల్పండి” అన్నారు అక్క చెల్లెళ్ళు.

“ఇంకా మాకేం కావాలి!....మీలో ఒకరు మా ఇంటి కోడలుగా వస్తారని ఆశించాము. కాని అన్నయ్యతో పనులు గుడ్డలతో గాక....రక్తపు గుడ్డలతో....” దుఃఖితరేకంతో గొంతు దిగుసుకపోయింది రాధకు.

“శ్రీధర్ గారు నేను కాలేజీనుంచి రావటం అలస్యమైతే కారు తీసుకొని నేరుగా వచ్చేవారు.... అతడి....అభిమానానికి ఆశ్చర్యం కలిగేది నాకు....” కన్నీటి చక్రాలు గిరున తిరిగాయి జోత్సనకు.

“మీ పెళ్ళికి పిలవడం మరవకండి.... అన్నయ్య తరపున నేను....ఆశీర్వాదించా....లి” అంది రాధ విషాదంగా నవ్వుతూ.

జోత్సన మౌనంగా వుండిపోయింది.

“మీరు రావలసిన పనిలేదు. అక్కడికి మీరు రాలేదు. నేనెంత అర్జంటుగా వెళ్ళితే, అంత అర్జంటుగా స్వర్గంలోనే మా పెళ్ళి....” రుమాలు నోట్లో కుక్కుకుంది కిరణ.

“అంత మాటనకండి కిరణ, మీ జీవితం వృధా చేసుకోకండి. అన్నయ్యకు ఆత్మ శాంతం దదు సుమా!”

“హూ....” దీర్ఘ నిశ్వాస వదిలింది కిరణ.

31

మృగ దిక్కులేని కొంపగా తయారైంది-రాఘవయ్యగారిట్లు. శ్రీధర్ వరండాలో కూర్చుని ప్రయివేటు పిల్లలతో మాట్లాడినట్లుండేది. డేవుని గది పాడుబడిపోయింది. ఎన్ని కష్టాల్లోనూ రాఘవయ్య పూజను మానేసింది లేదు. ప్రాద్దున లేవగానే సుప్రభాతాలు గాని కొంచెం ప్రొద్దెక్కుగానే హారతి ఇస్తున్న గంటగాని విని పించక వాకరి కొకరు ఏదన్నా జ్ఞాపకం తెచ్చుకుని మాట్లాడు కోవాలన్నా దుఃఖం కట్టలు తెండుకొంటుందని....ఎవరికి వారు మూగ బాధతో ముక్తసరి మాటలతో గడుపుతున్నారు.

సౌద అత్తగారింటి వాళ్ళు కర్మ కాండలకు వచ్చి వెళ్ళారు. సౌదను తీసుకు రమ్మని వుత్తరాలు వ్రాయటం మొదలు పెట్టారు.

మాధవ్ గుంటూరులో వున్న రోజుల్లో విషాద సంఘటనలు జరిగిపోయాయి. హైదరాబాద్ కు

మాధవ్ వచ్చాడని తెలిసి సోమశేఖరం రాఘవయ్య గారింటి విషయాలు తెల్పాడు.

మాధవ్ రాధతో ఎంత త్వరగా కలిసి సహజీవనం చెయ్యాలని ఉవ్విళ్ళూరుతున్నాడో....అంత దూరమౌతూంది, అతడి ఆకాంక్ష.

ఉత్తరం చేరగానే నెల్లూరు వచ్చాడు.

శోక దేవతకు ప్రతిరూపంలా, దుఃఖానికి ప్రతీకగా వున్న రాధను ఏమని పలకరించాలో అర్థం కాలేదు మాధవ్ కు. మేఘావృతమైన ఆకాశానికి చల్లని గాలి తగిలి వర్షించబోయేలా వుంది.... రాధ వదనం. విచారంగా ఆందరివైపు చూస్తూ గదిపాడు కొన్ని క్షణాలు.

“మీ....ప్రయివేట్ మాస్టర్. మీ మామయ్య-ఇకలేరు మాధవ్....లేరు. నన్ను కంటికి రెప్పలా కాపాడే నాన్న లేడు. తోడుగా డైర్యం చెప్పే అన్న లేడు. నేను....దురదృష్టవంతురాలి.... మాధవ్” బోరున ముఖానికి చేతులు అడ్డు పెట్టుకొని ఏడ్చింది రాధ.

“వారిద్దరి భారం నేను భరిస్తాను రాధా! నీ వేదవకు....నా శక్తివంచన లేక మీ కుటుంబానికి తోడుంటాను....” మాధవ్ మాటలు పూర్తిగాక ముందే జానికమ్మ అక్కడినుంచి విసురుగా లేచి వెళ్ళింది. నివేద, సౌద ఆమెననుసరించారు.

రాధ తల మీద ఆదరంగా నిమిరి ఆమె రెండు ఆరచేతులు గట్టిగా పట్టుకొని....ఎన్నో విధాల వోదార్పారు మాధవ్.

నెలవు లేదని రెండవ నాడే హైదరాబాద్ వెళ్ళాడు మాధవ్.

సౌదను అత్తగారింటికి ప్రయాణం చేసింది రాధ.

“నిన్ను ఈ స్థితిలో వంటరిగా వదిలి వెళ్ళ నక్కా....నేను. అప్పుడు నేను నేర్చుకున్న ట్రైపును ఇప్పుడు ఉపయోగించుకుంటాను. ఎక్కడన్నా వుద్యోగంలో చేరుతాను. లేకపోతే ఇంకా కొన్ని ప్రయివేట్లు కుదిరించు. నేనూ చెపుతాను. నన్ను కూడా నీ వెంట వుండి, బరువు మొయ్యనీయక్కా! నేను ఇన్ని నాళ్లు యిక్కడే తిని బ్రతికాను. నాకు ఆ హక్కులేదంటావా?”

“నీ పుట్టింటి అభిమానానికి నాకు గర్వంగా వుంది సౌదా!....కాని నీవు కలవారింటి కోడలివి... నీకేం ఖర్చు....నీవైనా సుఖంగా వున్నావంటే మాకు ప్రస్తుతం అదే సంతోషం....ఏదీ మమ

కారాలను పెంచుకుని నీ కాపరం చెడగొట్టుకోకు...” అని నచ్చజెప్పి బోయింది రాధ.

“నేనెంత సుఖపడుతున్నానో నీకూ తెలిదా అక్కా! కేవలం ఓ విలాస వస్తువుగా, ప్రాణంలేని బొమ్మగా నేనింక అక్కడ కాపురం చేయలేను.... ఎంత ఓర్పుకున్నా, అన్నీ గ్రహించి మెరిగినా, అంత నీచంగా చూస్తుంటే ఎలా భరించనక్కా! కేవలం పేద ఇంట్లో పుట్టడం భాగ్యవంతురింటికి కోడల్ని కావటం. అందంగా వుండడం....అనాకారైన తల్తన చీసుకోవటం. అవే నక్కయ్యా, నా తప్పులు....ఇవి నా అపరాధాలంటే నేనేం చెయ్యాలో చెప్పక్కా! అందం నా పాలిటి వర ప్రసాదమని, అదృష్టమని అనుకున్నాను. కాని మా సంసారానికి పరమ శత్రువుగా పరిణమిస్తుందనుకోలేకపోయాను.”

“నీ తెలివి తేటల్తో నయాన భయాన చెప్పుకుని నేర్చుగా సంసారం చేసుకోవాలిగాని, చెడగొట్టుకుంటారా?” మనసులో వ్యధను దాచుకుంటూ చెప్పబోయింది చెల్లెలికి.

“కొన్ని పరిస్థితులవల్ల చెడ్డలవాట్లు, పట్టుబడితే మార్చడానికి ప్రయత్నిస్తే పలిస్తుంది. అదైనా తనూ పరివర్తన చెందాలని యోచించి, మనసు మార్చుకోడానికి ప్రయత్నిస్తే మాత్రమే బాగుపడతారు. తాను చేసేవన్నీ చెడ్డవి కావని జీవి తాన్ని సరదాగా అనుభవించాలనుకున్న వాళ్ళనెవరు మార్చగలరు! నే బ్రతికుండగా మారరు.... ఇలానే చిత్రహింసపడుతూ జీవచ్ఛవంలా నేను జీవించలేను....నన్ను నీనీడలో బ్రతకనియ్యక్కా” అంటూ బోరున ఏడ్చింది సౌద.

“పెండ్లయిన ఆడపిల్ల పుట్టింట్లో వున్నంత పాపం మరొకటి లేదు....నీవు కొంత నా స్థితిని గమనించే వుంటావు. కన్నవారు చావనీయరు. ఇతరులు బ్రతుకనీయరు. భగవంతుడు చేసినదానికి కూడా వాళ్ళ మీదనే నిందవేసి తరిమి తరిమి కొట్టడం సమాజానికి పరిపాటి. ఎదిరించి నిలబడిన వాళ్ళు ఏ కొందరో వుంటారు. అత్తగారింట్లో నానా అగచాట్లుపడి....చచ్చినా....సాను భూతి మిగులుతుంది గాని, తమ బ్రతుకు తాము బ్రతుకుతామని బయటపడితే....ప్రజలు మాటలతో చేతలతో కుళ్ళబొడిచి వదులుతారు. నేను మాటలతూట్లతో బందబారిపోయినా, అప్పుడప్పుడు మంటలు రేగుతుంటాయి. అందుకే నీవు ఏ పరిస్థితిలోనూ పుట్టిల్లు నీది చేసుకోరాదు....ఇక్కడ నీకు స్థానం

లేదమ్మా....స్థానం లేదు..." దహించే దావానలం దాచుకుని, చల్లని మాటలతో చెప్పి వాప్పించింది రాధ.

నివేదను తోడిచ్చి, మాధవ తమ్ముడు రవి వెంట సౌదను గుంటూరుకు పంపింది.

32

గోపాలరావు - కొడుక్కు రమణరావు మరణ విషయం చాలా దినాలవరకూ వ్రాయలేదు. మనోహర్ కు డబ్బుపంపేవాడు. అతడికి తెల్పితే రినెర్ని మానుకుని వస్తాడని తండ్రి భయం కావచ్చు.

ఉత్తరాలు ఎందుకు రావటం లేదో తెల్పమంటూ మనోహర్ వ్రాయటంతో పూపిరాడక....వీలైనంత క్లుప్తంగా వ్రానేడు గోపాలరావు.

చాలా బాధపడుతూ ఝాన్సీని వోదార్చుతూ రైర్యం గరుపుతూ లేఖలు వ్రాసేవాడు మనోహర్. తను మాత్రం ఉత్సాహంగా జవాబులివ్వలేక పోయేది ఝాన్సీ.

వీలైనంత త్వరగా రినెర్ని పూర్తిచేసుకొని వస్తానంటూ వ్రాస్తుండేవాడు. కాని ఫలానప్పదని ఖచ్చితంగా వ్రాయలేకపోయేవాడు.

ఇంట్లో వుంటే దిగులుగా వుంటుందని, శారదమ్మ నిర్బంధిస్తే కాలేజీకి వెళ్ళేది-ఝాన్సీ. మనస్సెప్పుడూ పరాగ్గానే వుండేది. కారణం.... తండ్రి మీద విచారమయినప్పటికీ హేతువు మరొకటి ఉంది. గోపాలరావుగారింటికి మనోహర్ కి పిల్ల నివ్వటానికి పెళ్ళి సంబంధాలు వచ్చేవి. గోపాలరావు పట్టించుకొనకపోయినా, భార్య మాత్రం వచ్చిన మనువును, వృధాపోకుండా ఎంత కట్నం ఇవ్వగలరో, అంతు కనుక్కొని, అబ్బాయివస్తే మాట్లాడదామని....వాళ్ళ సంబంధం వేరే చూచుకోకుండా పుల్లవేసి పెట్టేది.

ఎదురిస్తే గనుక....అన్నీ తెలుస్తుండేవి శారదమ్మకు.

ఉండబట్టలేక కామక్షమ్మను అడిగిందో నాడు శారదమ్మ....

"వదినగారూ! అబ్బాయికి మనువు మాట్లాడుతున్నారే! మా అమ్మాయిని అన్యాయం చేస్తారా! చదువుకు డబ్బు కూడా ముందే ఇచ్చారు గదా!" అని.

"అయ్యో! ఇవ్వలేరని ఎవరన్నారు! మీ పిల్లను చేసుకుంటే మీదాకి తీర్చలేం గనుక

మావాడికి వేరే పిల్లను జూచి వాళ్ళిచ్చే కట్నంతో మీ డబ్బిచ్చేస్తే మీకు దేనికయినా పనికొస్తుంది. కష్టంలో వున్నారు కనుక సహాయం చెయ్యాలనే వుద్దేశ్యంతో....అట్లా చేస్తున్నాము....మీ పిల్లకేం అన్యాయం? మీకు డబ్బుకు డబ్బు వస్తుంది. మీ మేనల్లుడికిచ్చుకుంటే....డబ్బు మిగులుతుంది. అది మీకు మేలు చెయ్యడమా? చెరపడమా?...." అని తన చర్యను సమర్థించుకుంది. చేసుకొనక పోతే డబ్బు రావటం 'కల్ల'నే సంగతి తెలుసు

చెదిరిన జంట

కమ్మని వీణాగానానికి

తీయని మధురస్వరానికి

చక్కని పొత్తు కుదిరింది

అది ఎదలను పొంగించే

కమ్మనిపాటే అయింది.

మ్రోగాయెన్నో కరతాళధ్వనులు

అనందబాష్పాలు రాలిచ్చాయి ఎన్నో కనులు.

వీణ పలుకుతూనే వుంది

కమ్మని ఆ రాగంతో;

కమ్మని ఆ రాగం సాగుతునేవుంది

వీణపలుకులతో.

ఒక్కసారిగా,

తీగె తెగిపోయింది

అయినా స్వరం పలుకుతూనేవుంది.

కానీ అంతటి మధుర్యం (రా)లేదు

కరతాళధ్వనులూ మ్రోగలేదు

మధురస్వరం అగిపోయింది

ఒంటరిగా నిలవలేక.

సృష్టిలో ఏది అందంగా ఉంటుంది

జంటగా లేక.....?

— 'విశాల' —

శారదమ్మకు. అందుకే....అడిగి చూచింది.

మనోహర్ చేసుకొని పక్షంలో మేనల్లుడు, అన్న. వదిన కళ్ళకద్దుకొని చేసుకుంటారనే నమ్మకం వుంది....ఏదీ అనుకున్నట్లు జరగదు కనుక విధి మీద భారం వేసి రోజులు గడుపుకొస్తుంది శారదమ్మ. మనోహర్ దగ్గర నుంచి లేఖలు రాకపోవడంతో ఝాన్సీ అనుమానం మరింత పెరిగింది. అందోళన అధికమైంది.

33

మాధవకు సుధీర్ బృందంలో సన్నిహితం మరింత పెరిగింది. రాధకు వుల్లాసంగా వుత్తరాలు వ్రాయటానికి లేక, అనుకున్నరకంగా అనుకూలం లేక మనసు వికలంగా వుండేది. ఒకవైపు మేనత్తగారి స్థితి, మరొకవైపు రాఘవయ్య కుటుంబ పరిస్థితి ఇద్దరి సన్నిహితుల దుఃఖం తన మీద ప్రభావం చూపింది. అలసిన మనసుకు విశ్రాంతి, ఉత్సాహం కావాలనిపించేది. పేక, క్యారం బోర్డులతో మనసు సరిపెట్టుకోలేక 'ఏదో కావాలి, ఏదో చెయ్యాలి' అనిపించేది. కథలు వ్రాయడానికి స్థిమితం కుదిరేదికాదు.

సుధీర్ అతని ఫ్రెండ్లు తనని ఓ ఆసమర్థుడి క్రింద, ఓ చేతగాని వాడి క్రింద జమకట్టి మాట్లాడుతుంటే యువకరక్తం....పుబికిపోయి....పొరుషం పెరిగేది. కాని తన సంస్కారం...రాధ అదే శాలు, తనను వెనకంజ వేయించేవి. ఎగరాల్సిన గాలిపటానికి తాడును లాగితే గింజుకున్నట్లుగా వుండేది. సంఘర్షణతో వేగిపోయేవాడు.

సుధీర్ ప్రయివేటు రూంలో....యువకుడికి కావలసిన అవసరాలన్నీ తీర్చుకోడానికి అన్ని వసతులూ కల్పించబడేవి. అనందాన్ని సృష్టించుకోగల వాతావరణమది. కాని తను దూరం కావటానికి ప్రయత్నించేవాడు. ఒక్కొక్కసారి ఆ పరిసరాల నుంచి పారిపోవాలనిపించేది. కాని, ఎక్కడికి? అనే ప్రశ్న భూతంలా బెదిరించేది. శూన్యంలో వంటరిగా బ్రతకలేక.....సాలె గూడు లాంటి ఆ రూములోనే గడపకతప్పడం లేదు మాధవకు.

34

శ్రీధర్ ప్రమాదంలో మరణించాడు కనుక మిల్లు వాళ్ళు కొంత డబ్బు సహాయం చేశారు. అతడి జీతంతో అప్పు తీర్చుకోవాలన్న రాఘవయ్య కోర్కె తీరకపోయినా ఇద్దరూ గతించిన తరువాత ఆ డబ్బు అప్పుకు వుపయోగపడింది. అయినా ఇంకా కొంత అప్పు మిగిలే వుంది.

"పొలం అమ్మి బాకీ తీర్చి వేదకు పెండ్లి చెయ్య" మంది జానికమ్మ. అలాగే మాగాజీ అమ్మి అప్పుతీర్చి తక్కిన డబ్బు బ్యాంకులో వేసింది రాధ. ఇంక శంకారంలో కొద్ది పొలం మాత్రమే మిగిలింది. అదైనా సరిగా తిండి గింజలకు సరిపోయే మాత్రం కూడా పండదు.

అన్ని గొడవల్లో పడి తన ఆరోగ్యం అశ్రద్ధ

చేసింది రాధ. అప్పుడప్పుడు జ్వరం-వస్తూ, కొద్దిగా దగ్గుతుండేది. ఏదో ఉపశాంతికి మాత్రమే మందులు వాడేది.

“రాధా! ఏమిటే అట్లా దగ్గుతున్నావ్! ఈ అన్నా. నన్ను పోగానే నీకంత విరక్తి అయితే ఎట్లానే! నీ జీవానికి నేను, నీ చెల్లెళ్లు బ్రతికే వున్నామే! అనుపక్రికిపోయి మందు తీసుకో. నన్నెందుకు సాదిస్తావ్!” నిష్కారం, అజ్ఞ మిళితమైన తల్లి దోరణికి విషాదంగా నవ్వుకుంది రాధ. నివేద ఎంతో ప్రారేయపడి గవర్నమెంటు హాస్పిటల్ కు తీసికెళ్ళింది. ‘టి. బి. అని అనుమానంగా వుంది. కనుక టి. బి. హాస్పిటల్లో చూపించ’ మన్నారు. డాక్టర్లు.

అన్ని పరీక్షలు చేసి టి. బి. యేనని నిర్ధారణ చేశారు హాస్పిటల్ వాళ్ళు. సోమ శేఖరం జానికమ్మకు, నివేదకు ధైర్యం చెప్పి రాధను టి.బి. హాస్పిటల్లో అడ్మిట్ చేయించాడు. ఆ విషయం మాధవ్ కు కూడా వ్రాసేడు.

35

‘టి. బి. హాస్పిటల్లో ఎముకల గూడులా బెక్ మీద వున్న రాధను చూచి మాధవ్ కు ఎంతో దుఃఖం కలిగింది. ఆమె ఎదుట బాధపడితే మరీ దిగులు పడుతుందని నిజ్జరంగా మాట్లాడానికి ప్రయత్నించాడు - కిట్టలు క్రెంచుకునే కన్నీళ్ళు ఆపుకుంటూ.

“ఎప్పుడొచ్చావ్ మాధవ్. అలాకూర్చో మరీ దగ్గరకు రాకు....నీకు వ్రాయెద్దని చెప్పినే చూసుకో. ఎందుకు తెలిపాడు? నీవు కిష్టాలు. బాధలు భరించలేవు. అందుకే నాకు బాగా నయమైన తరువాత తెల్పాలనుకున్నాను....”

“నీ కష్టాల్లో నాకు భాగం లేవంటావా.... నేనంత పరాయివాడినన్న చూడు!....” నిష్కారం ద్వనించింది తాతడి గొంతులో.

“చూడు మాధవ్ ఈ తామరపుష్పం....రండి మలు; తూడులు లేవు. ముళ్ళగుట్ట....నీ కర్పించలేను. నా జీవితానికి ఎన్నో ప్రతిబంధకాలు. విదరాని సమస్యలు పెనవేసుకొని వున్నాయి. నాలో పాటు నీ వెండుకు కష్టాలు పడాలి. నీ వెక్కడొన్నా నీ శ్రేయస్సునే నేకోరేది....అందుకే నీవు ఎవ్వరైనా పెళ్ళి....” బాధను లోలోన అదిమి పట్టింది.

“రాధా! నన్ను నీచుడిగా చిత్రిస్తున్నావా?

స్త్రీలు కూడా నేరాలు చేస్తారా? దొంగతనాలూ హత్యలూ చేస్తారా??

“అవును చేస్తారు!” అని విన్నప్పుడు మనం ఆశ్చర్యపోతాము

ఒక తల్లి తన పదిహేనేళ్ళ అబ్బాయిని హత్య చేసింది!!
మరొక ఆమె భర్తనే హత్య చేసింది!!

ఇంకొక ఆమె తన నలుగురు పిల్లల్ని బాపిలో పారేసి, చంపేసింది!! ..

వారు ఏ పరిస్థితులలో అలాంటి ఘోర నేరాలు చేయడంపనివచ్చింది? ఏమిటి కారణం? అందుకు వారు అనుభవిస్తున్న శిక్ష ఏమిటి?...

మొదలైన విషయాలు వింటున్నప్పుడు-ఒళ్ళు జలదరిస్తుంది...

వెల్లూరు జైల్లో అటువంటి శిక్షలు అనుభవిస్తున్న నేరస్తులు చెప్పిన విషయాలను త్వరలో మీరు ‘వనిత’ లో చదవబోతున్నారు.

నేనంత స్వార్థపరుణ్ణి నీవుదేశమా! నన్ను పరీక్షిస్తున్నావా? నీ వెప్పుడూ అలా తలచకు రాధా. నాకోసం నీవు త్వరగా నయం చేసుకోవాలి. నా మీద ప్రేమాభిమానాలుంటే శ్రద్ధగా మందు తీసుకో!....” వేళ్ళతో రాధ తల సున్నితంగా నిమరసాగాడు. మాధవ్ కన్నీటి బిందువులు.... ఎండిన రాధ గుండెల మీద పడి చిందిపోయాయి.

“మాధవ్! ఏడుస్తున్నావా! నిన్నెంత బాధ పెట్టాను పాపిష్టిదాన్ని! నీ మనస్సు కనుక్కోడానికి కాదు....నీ సుఖం చూద్దానికి....నాలో కష్టాలు పడకుండా వుండటానికి....మాత్రమే అలా అన్నాను. నాకోసం వేచివుండే సహనమే నీకుంటే నేను యమధర్మరాజుతో పోరాడి బ్రతికి వస్తాను. మందుల కంటే, ఆహారాని కంటే నీమాటలే నన్ను అమృతం పోసి బ్రతికిస్తాయి. నీకోసమే నేను ఈ నా శరీరాన్ని, మనసును పదిలంగా నీకు సమర్పిస్తాను మాధవ్!” అంటుంటే రాధ సొట్టలు పడ్డ చెక్కిళ్ళు, పాలిపోయిన వదనంలో కూడా నీరసించిన కళ్ళు తళుకులీనాయి. మరో ప్రక్కనుంచి కన్నీరు చిప్పిలింది. తల మీద వున్న అలిడి చేతుల్ని తన రెండు చేతుల్లోకి తీసుకొని కళ్ళకిద్దుకుంది.

“ఏడుస్తున్నావా రాధా! తప్పుకదా....” అంటూ కన్నీళ్ళు తుడిచాడు.

“అది కన్నీరు కాదు మాధవ్....పన్నీరు. అవి అనంద బాష్పాలు.” ఎండ పొడల మధ్య సన్నని జల్లులా వుందామె కనుదోయి.

హడావుడిగా వచ్చిన నర్సు “అందరూ బైటకు వెళ్ళాలి....డాక్టరుగారు వార్డులోకి వస్తున్నారు....” అంది తొందరచేస్తూ.

విధిలేక లేచి వెళ్ళాడు మాధవ్.

రాధ హృదయం అనందంతో నిండిపోయింది. తృప్తిగా గాలి వీల్చుకుంది.

36

హైదరాబాద్ వెళ్ళిన తరువాత మాధవ్, రాధకు తరచుగా ఉత్తరాలు రాస్తూ వుండేవాడు. ఒకవైపు బాధ, మరొకవైపు నిస్పృహతో వేగి పోయేవాడు. మనసుకు అహోదం కావాలనిపించేది. కాలం బరువుగా కదిలినట్లయ్యేది. ఇంతలో గుంటూరు రమ్మనీ అప్పుడు మిగిలిన ఆఫీసు పస్టు చేసి వెళ్ళవలసిందనీ గుంటూరు నుంచి శారదమ్మ ఉత్తరం వ్రాయగా, మళ్ళీ కొన్ని నాళ్ళు నెలవు

చందమామ

షష్టిపూర్తి

(నవల)

[రచన: జి. విజయలక్ష్మి; గుంటూరులో ముద్రించబడింది. 1 క్రొతు పైజాలో 258 పేజీలు; వెల రూ. 6]

'ఏదో ఒక కథను తీసుకుని, దాన్ని చేతికొచ్చినట్టు రాసుకుపోతూ ఉంటే అది నవల అవుతుందా?' అన్నది ప్రశ్న. 'అవుతుంది' అని ఎవరన్నా చెబితే 'షష్టిపూర్తి' కూడా నవల అని ఒప్పుకోవచ్చును.

సాహిత్య విమర్శకులు 'నవల' ఎలా ఉందాలో చెబుతూ కొన్ని లక్షణాలు వివరిస్తూ ఉంటారు. ఆ లక్షణాలు ఏవీ పాటించకుండా కూడా నవలలు రాయవచ్చని కొందరు తెలుగు రచయితలూ, రచయిత్రులూ ఈమధ్య పదే పదే నిరూపిస్తున్నారు. 'షష్టిపూర్తి' నవల అందుకు మరొక ఉదాహరణ.

'షష్టిపూర్తి'లో రెండు తరాల కథ ఉంది. కథానాయిక జానకి మాధవరావును పెళ్ళి చేసుకోవడం, మాధవరావు వ్యాపారం ప్రారంభించడం, వాళ్ళకు పిల్లలు (ఆడ, మగ కూడా) పుట్టడం, పిల్లలకు పెళ్ళిళ్ళు కావడం, కోడళ్ళు ఎదురు తిరగడం, జానకి మాధవరావు తీర్థయాత్రలు చెయ్యడం, ఈలోగా సినిమాలలోలాగా కోడళ్ళలో 'పరివర్తన' రావడం, ఆ తర్వాత మాధవరావు, జానకి తిరిగివచ్చి పిల్లల కోరిక ప్రకారం 'షష్టిపూర్తి' చేసుకోవడం - (ఈమధ్యలో జానకి మాధవరావుల స్నేహితులు, స్నేహితురాళ్ళ ఉప కథలూ) 'షష్టిపూర్తి'లో ఇతివృత్తం.

అట్టమీద 'షష్టిపూర్తి' అని తప్పు పడడం, పుస్తకంలో చాలా చోట్ల అచ్చు తప్పులు దొర్లడం - విచారకరం.

కొన్ని సంఘటనలు తప్ప-నవలలో చాలా భాగాలు విసుగుపటిస్తాయి.

పెట్టి గుంటూరు వెళ్ళాడు మాధవ్.

*

అవీసు పనిమీద వెళ్ళి వచ్చి....తోచకపోవటం వల్ల ఏ సినిమాకో, ఏకాదుకో యూన్సీని రమ్మనే వాడు మాధవ్. కాస్త రిలీఫ్ కోసం. భావ వెంట కదిలేది యూన్సీ. అప్పుడు యూన్సీని చిన్న పిల్లగా చూచేవాడు. ఇప్పుడు యుక్తవయసొచ్చిన జవ్వనిగా చూస్తున్నాడు. ఆమె సౌందర్యం మాధవ్ ను వెర్రెక్కించేదిగా వుంది. యూన్సీని చేసుకునే వాడి జన్మం దన్యమౌతుంది అనిపించేది. ఆమె ప్రతి కదలికకూ తనలో స్పందన కలిగేది. ఆమె మాట తనకు వేణుగానంలా తోచేది. వెంటనే రాద జ్ఞాపకాలు మనసును మేల్కొల్పిపేవి:

*

యూన్సీ జారేజికి వెళ్ళిన సమయంలో ఓరోజు శారదమ్మ మాధవ్ తో యూన్సీ పెండ్లి విషయం వాళ్ళు చేసుకోవటం నమ్మకంగా లేదని - "వాళ్ళు కాదంటే నీవు చేసుకునేది, భాయమేకదా?" అని అడిగింది.

వెదక బోయిన తీగె కాలికి తగిలినట్లని పించింది.

ఒకవైపు శిథిలావస్థలో వున్న పూరిగుడిసె తనను ఆప్యాయంగా ఆహ్వానిస్తుంది. ఓ అందాల భవనం నిర్లిప్తంగా వుంది-మరొకవైపు. రెండూ తనకు నివాస యోగ్యలే. తనను కోరే పూరి పాకను పునరుద్ధరించి చల్లని నీడన నేదదీరాలా? పాలరాతి భవనంలో స్వర్గసుఖా లనుభవించాలా? తేల్చుకోలేక సతమతమౌతూ మౌనం వహించాడు మాధవ్.

అది అంగీకార సూచకంగా భావించింది శారదమ్మ.

"ఏరా! అది తప్పిపోయినా నీవు కాదనవనే దైర్యంతో వుండ మంటావా?" రెట్టించింది శారదమ్మ.

అభిమానం, ఆప్యాయత కంటే అందం, ఆకర్షణ వంటకే మొగ్గు చూపింది మాధవ్ మనసు.

"యూన్సీ ఉద్దేశం కనుక్కోవాలిగా! - మనోహర్ మీద ఆశలు పెంచుకుందేమో?" సందేహం వ్యక్తం చేసేడు మాధవ్.

"మొదట్నుంచీ నీవంటేనే దానికిష్టం. తండ్రి మాట కాదనలేక అతణ్ణి వొప్పుకుందంటే. తల్లిని నాకు తెలీదూ దాని మనసు? ఆ అనుమానం

నీకక్కర్లేదు. నీవు ఆమోదం తెల్పితేచాలు. తక్కిన వన్నీ నేను. అన్నయ్యా చూచుకుంటాం. అప్పుడప్పుడు జాబులు వ్రాసేవాడు మనోహర్ యూన్సీకి. ఇప్పుడవీ రావటం లేదు." ఆశగా ఆతడి కళ్ళల్లోకి చూచింది.

మాధవ్ తల వంచాడు.

తప్పు చేస్తున్నానని మనసు బాదించింది కాని అవకాశాన్ని జారవిడుచుకోరాదని ఆత్మ బోధించింది....అంతర్గతం ఆతడిది తప్పుని మోష పెడుతుంది. భావ సంఘర్షణ మధ్య నలిగిపో సాగాడు మాధవ్.

37

అరోజు బ్యాంకికి నెలపుగనక సుదీర్ బృందంతో కాలక్షేపం చేశాడు మాధవ్. సినిమా ప్రోగ్రాం వేసుకున్నారు ఫ్రెండ్స్ అంతా....తనేదో కథ వ్రాసు కోవాలని రాసన్నాడు మాధవ్.

కాగితాలు ముందే నుకొని ఆలోచిస్తూ వాక్యాలు కుదుర్చుకుంటున్నాడు. తలుపు నెట్టుకొని ఓ అపరిచిత వ్యక్తి లోపలికొచ్చాడు. ఎప్పుడో, ఎక్కడో చూచినట్లు గుర్రేగాని స్పష్టంగా...పలానా అని తెలుసుకోలేక పోతున్నాడు మాధవ్.

"మీరూ....మి....మ్మ....ల్ని" ఏమడగాలో తెలీక తడబడ్డాడు మాధవ్.

"నీవు....మాధవుడివే కదూ!" నిశితంగా చూస్తూ అన్నాడా ఆగంతకుడు.

ఎందుకో అతగాణ్ణి చూస్తే మంచి భావన కలగటం లేదు. రూపంలో గూడా క్రూరత్వం గూడు కట్టుకొని వుంది. సినిమాలో విలన్ లా వున్నాడు. ఎర్రని జీరల కళ్ళు, నిర్లక్ష్యంగా చూచే చూపు....

"నన్ను మీకేం తెలుసు?...." నాన్సుతూ అన్నాడు మాధవ్.

"నిన్ను నాకు బాగా తెలుసు. నేనెవరో గుర్తురాకపోతే చెబుతాను....నీ ప్రియురాలు రాధ మొగుణ్ణి....నీపాలిటి యముణ్ణి...." కటువుగా వెలువడ్డాయి మాటలు.

గొంతు తడారిపోగా...."అ....లాగా! నాతో ఏం పనీ?" కంగారు నడచుకుంటూ....తడబడే గొంతుకతో అడిగాడు మాధవ్.

[నశేషం]

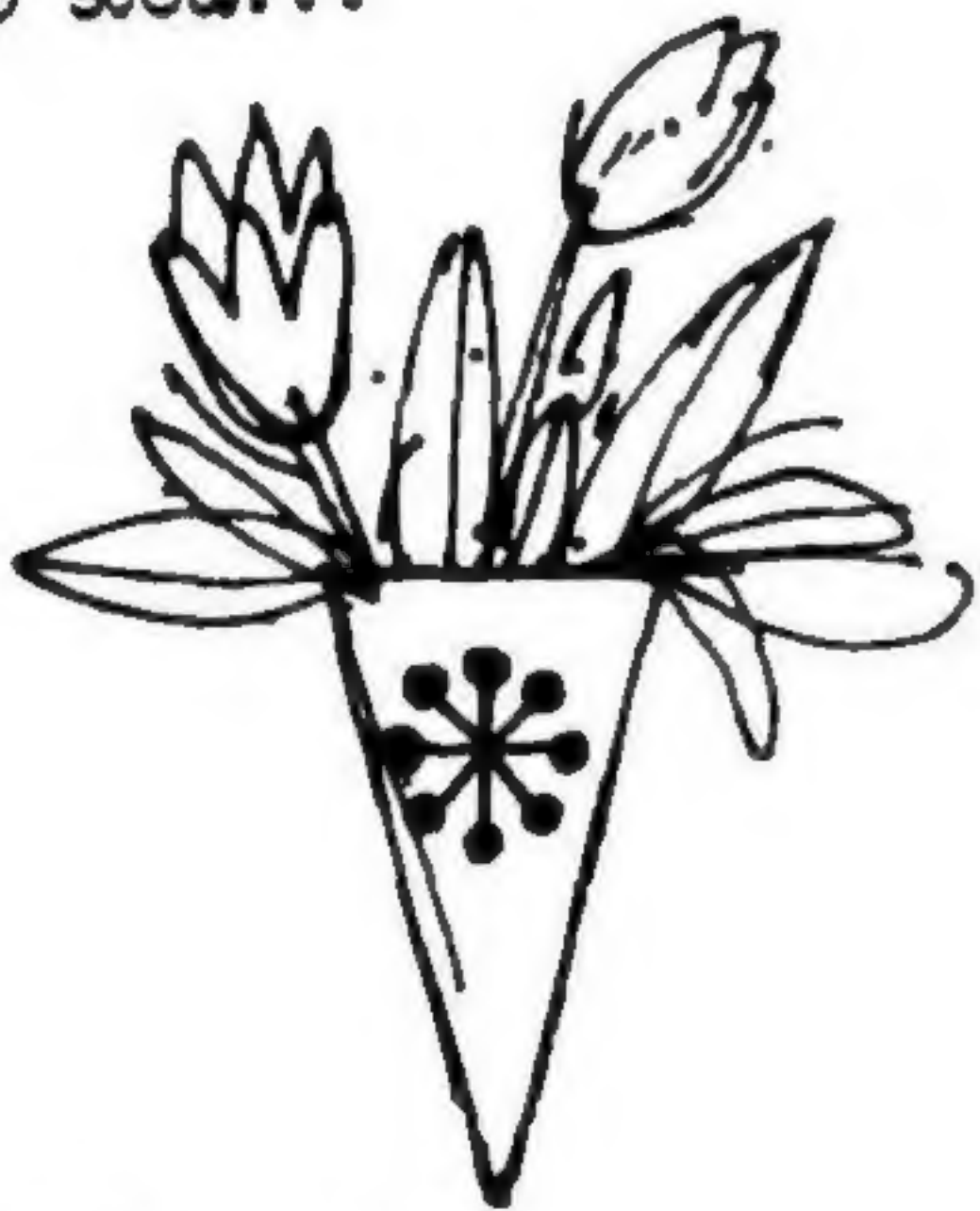
చుట్టూరా చూడండి

ఇంకా వీటిని మీరు కేమెల్ క్రెలిన్ రంగులతో శాశ్వతంగా అందంతో నింపగలరు ?

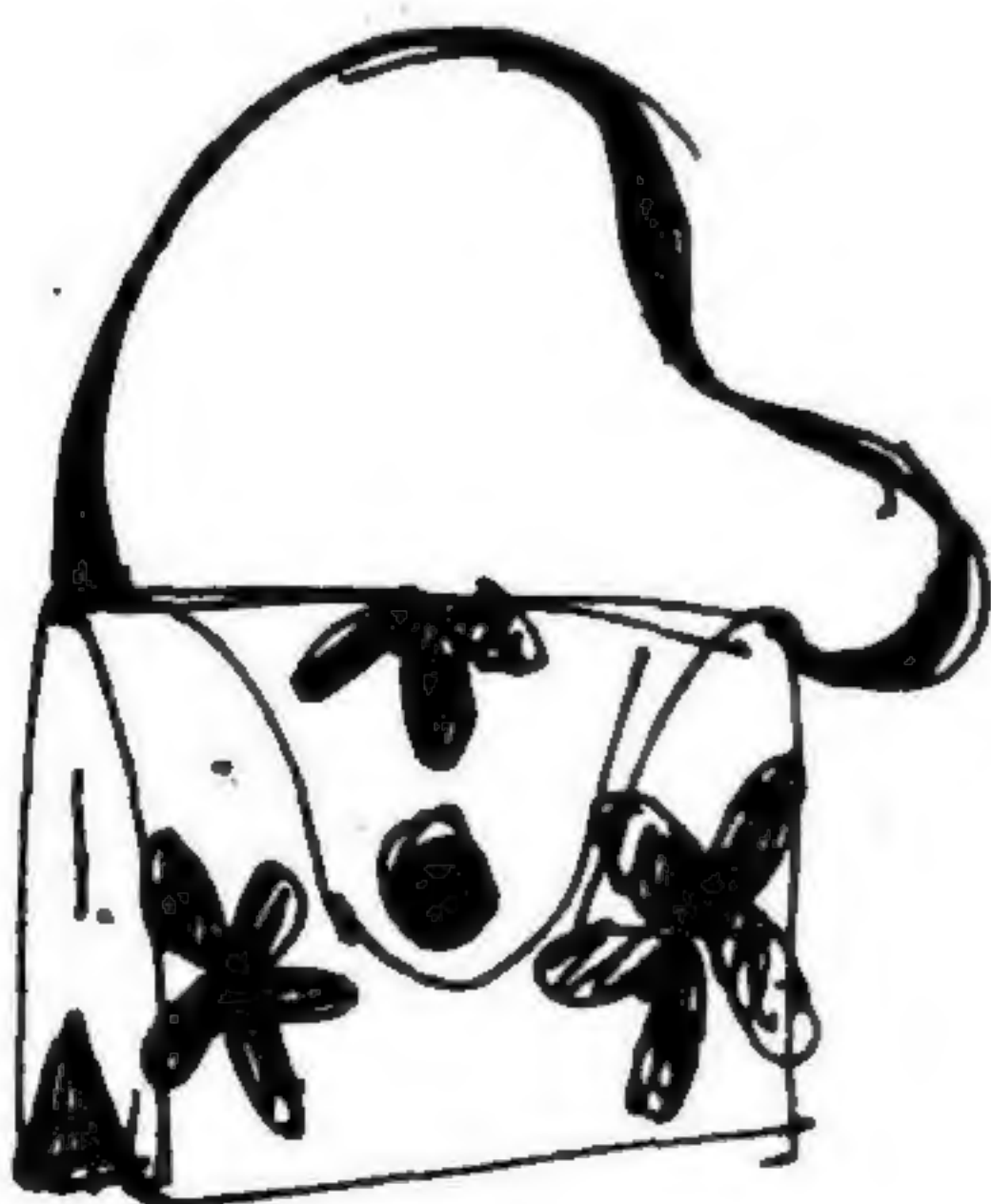
దీపక్ టీ షర్ట్ పైన డోనాట్ డక్...

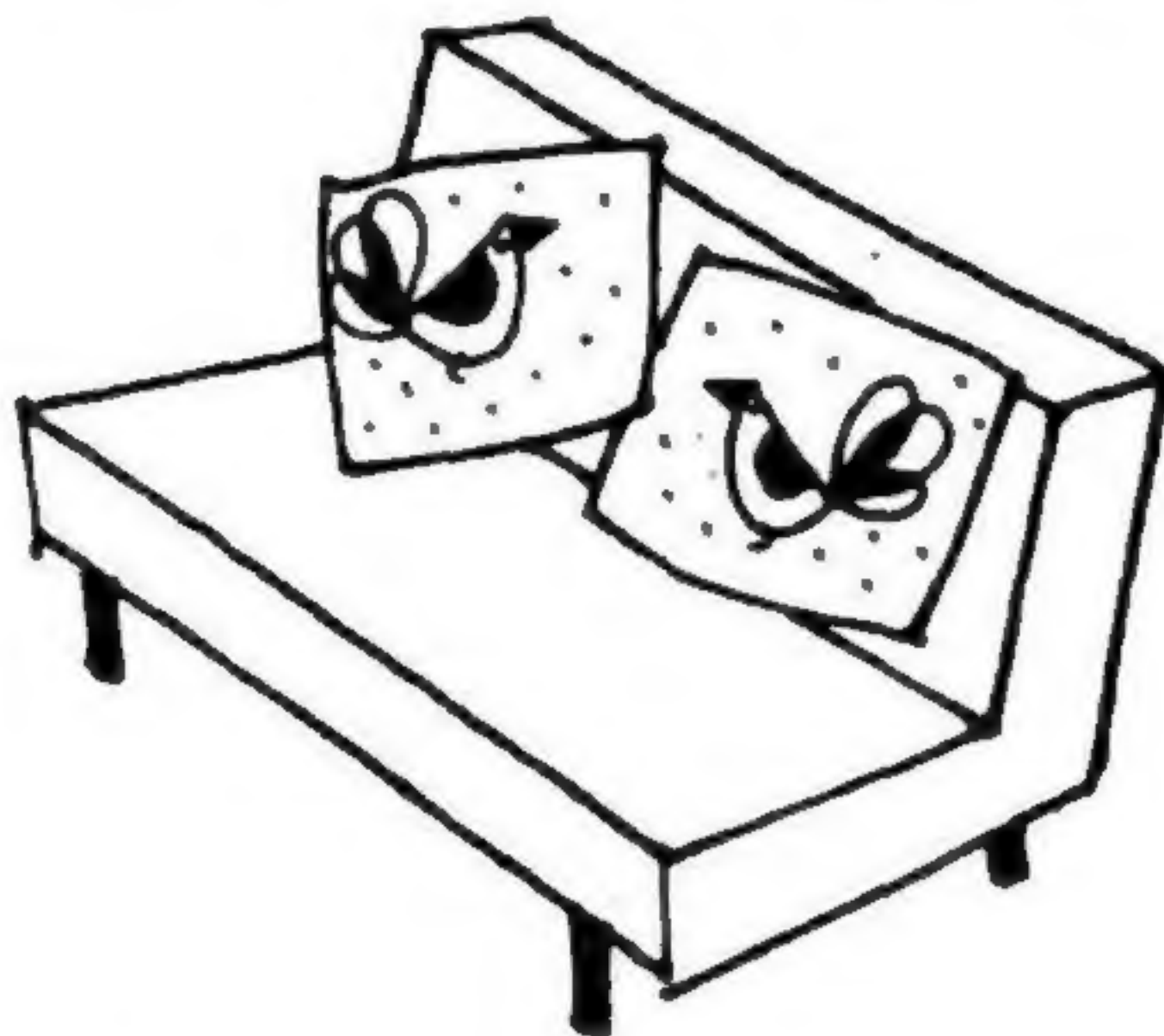
పడకటింటి గోడపైన ఓ పూల కుండీ...

మీ షాపింగ్ బ్యాగ్ కు మరో కొత్తదనం...

సోఫా కుషన్ పై ప్రేమ పక్షులు...

చీరపై మురిపించే రీతిలో మీ సొంత డిజైన్ !...

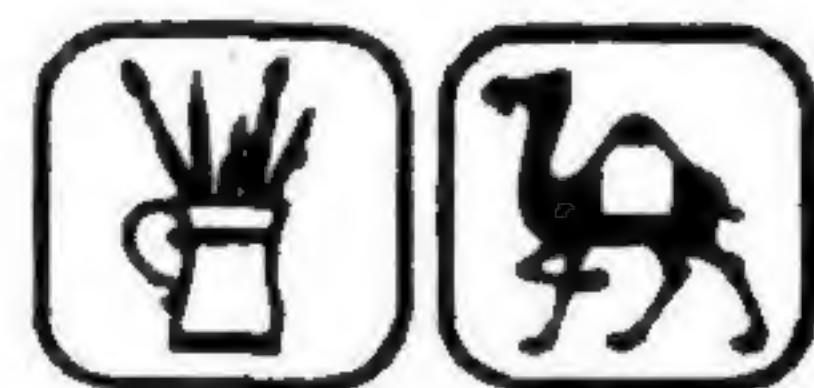

కేమెల్ క్రెలిన్®

కలర్స్

అందం చిందించే క్రెలిన్ రంగులు. ఎన్నో రకరకాల రంగులు మామూలు పెయింట్ బ్రష్ తో త్వరగా, సులభంగా వీటితో రంగులు వేయండి. కాటన్ లేక సింథెటిక్ బట్టలు, కొయ్య, గోడలు, గాజు పలకలు, నార ఉత్పాదనలు, లెదర్ వస్తువులు... వేటిపైన అయినా సరే. ఒక్కసారి అరితే రంగులు వెలిసిపోకుండా శాశ్వతంగా వుంటాయి. మీ కుటుంబానికీ, మీయింటికీ మీరిచ్చే అందాల కానుక!

కేమెల్ క్రెలిన్ లిమిటెడ్
ఆర్ట్ మెటీరియల్ డివిజన్,
బొంబాయి 400 059 (ఇండియా)

వీటితో మీరు లెట్టలేనన్ని వీరులెన్నులతో అందాన్ని నింపవచ్చు!

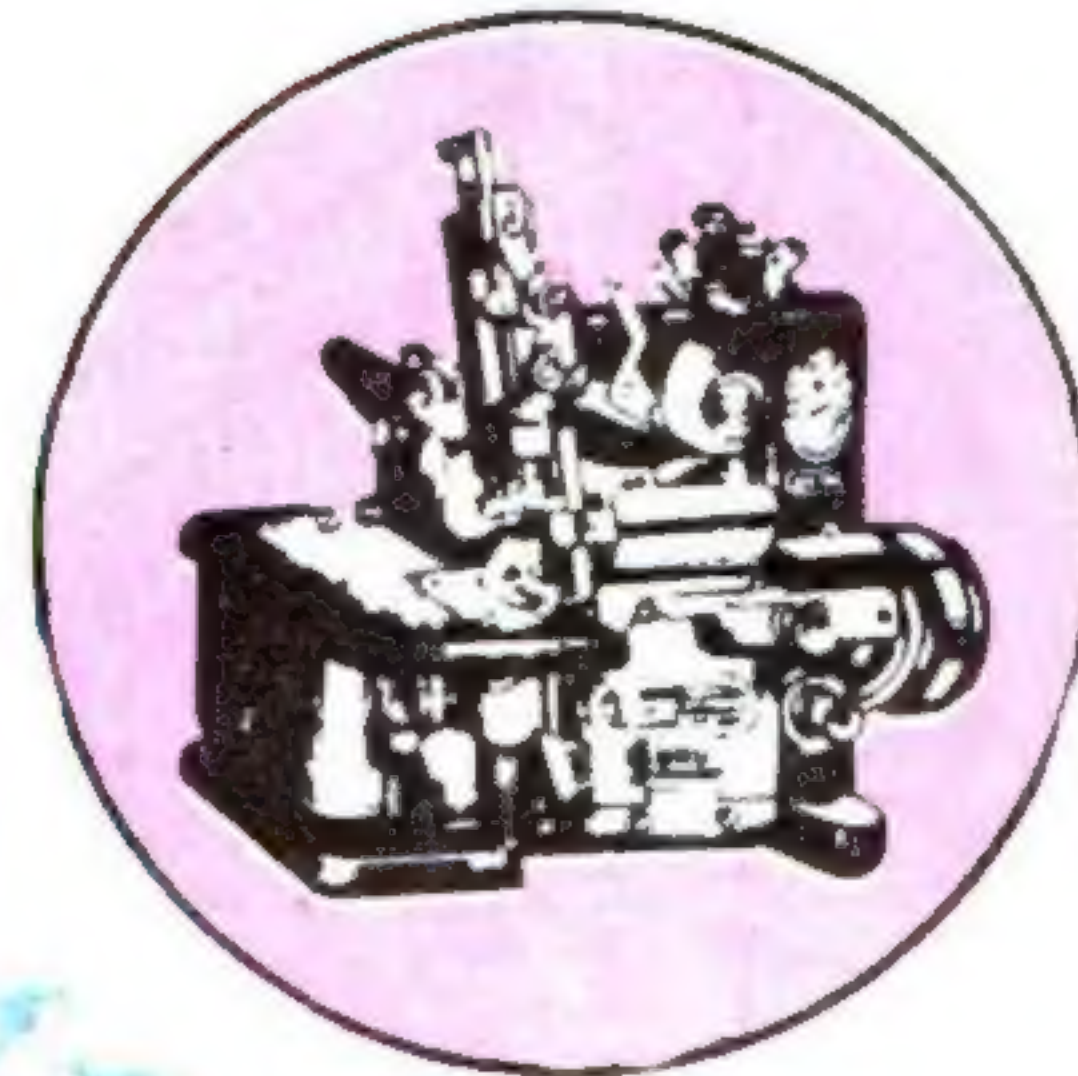
విజయ సాధనకు మోదదల్క 999 అనే తొరక మంత్రమే!

జయగజలక్ష్మి మెషిన్‌కోస్

2/156, బ్రాడ్వే ప్రెమేడమిడ్
చుద్రానూ-600001.

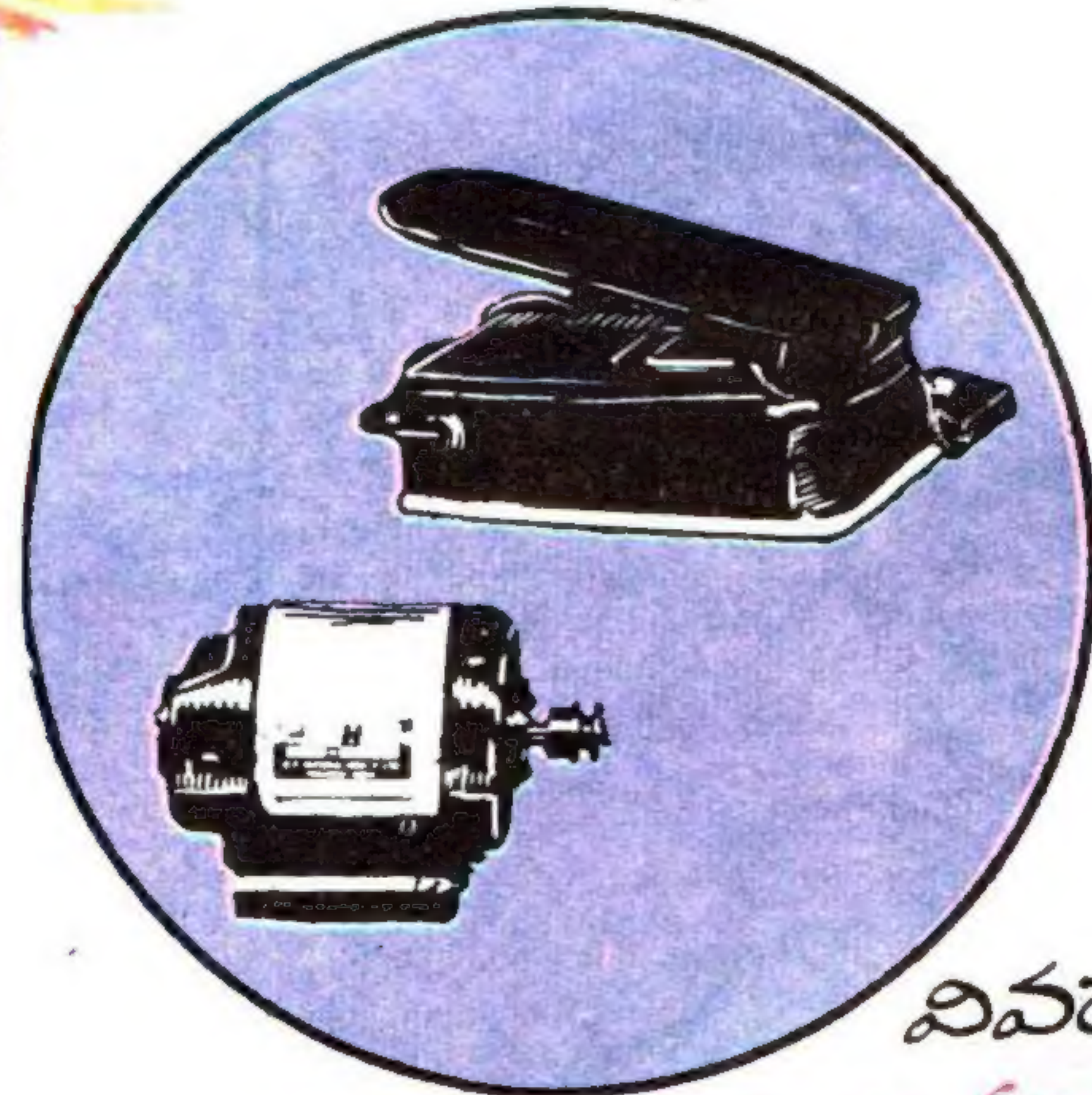
గురు ఓవర్‌లాక్
మిషన్లు

ఎరువుల మూటలు
కుట్ట మిషన్లు

శివా కుట్ట మిషన్
మోటార్లు

వివరాలకు

ఫోన్ { 22698
27876

సంప్రదించండి

